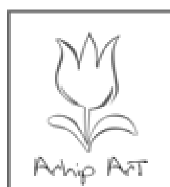

Arhip ArT

George Arhip

---

dincolo

proză fantastică

- ediția a doua -

Editura ARHIP ART
Sibiu 2006

George Arhip
Dincolo - proză fantastică
ediția a doua
Editura ARHIP ART - Sibiu, 2006

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ARHIP, GEORGE
Dincolo: proză fantastică / George Arhip. – Ed. a 2-a, rev. - Sibiu: Arhip Art, 2006

ISBN (10) 973-8962-01-3; ISBN (13) 978-973-8962-01-9

821.135.1-32

Ilustrația coperții I: „Timpul" – foto Dorin Chiş.

În loc de prefață

Trăgând cu ochiul „dincolo”

1. Fiziologia paranormalului luat în serios

De-a lungul vremii, au fost observate manifestări ce par să ocolească legile fizicii consacrate: telepatia, visul care anticipează unele întâmplări, vizualizări coerente din altă existență, detaşarea spiritului de corpul fizic, deplasarea unor sarcini materiale fără intervenția unei forțe vii sau mecanice (telekinezia, levitația), premoniția şi altele.

Aceste manifestări au fost numite fenomene paranormale (care, adică, se situează în afara normalului şi care, deocamdată, nu pot fi explicate). Față de paranormal s-au manifestat două tendințe: unii au redus fenomenul la ignoranță, confuzie, iluzie sau escrocherie; alții şi-au impus să-l studieze, să-l pună, cu alte cuvinte, la microscop. Microscopul trebuie să dea răspuns, în primul rând, la problema dacă paranormalul există sau nu şi, în al doilea rând, în cazul că există, să-i dezlege taina, să ofere material care să-l explice satisfăcător. Grea treabă, întrucât ceea ce se pune pe lamă se arată ochiului în chip distorsionat sau nu se arată deloc. Sau fiecare vede altceva.

Oricum, adepții existenței paranormalului, deci cei care exclud teza că fenomenele neobişnuite ce-au fost observate sunt rodul confuziei, ignoranței şi escrocheriei,

consideră că, pe planetă, există, simultan, două lumi, cea vizibilă, „reală”, şi cea invizibilă, „de dincolo”. Cei ce trăim în lumea „reală” primim uneori semnale de „dincolo” – susţin adepţii existenţei paranormalului – dar, deocamdată ştim prea puţin pentru un contact mai apropiat şi mai edificator cu acea lume. Unele din fenomenele paranormale pe care le constatăm din când în când ar fi forme de manifestare ale acestor semnale.

Lucrările consacrate paranormalului luat în serios sunt aşa de multe (în străinătate, dar, de câţiva ani buni, şi la noi), încât numărul lor descurajează orice intenţie, şi cu atât mai mult orice tentativă a omului obişnuit de a le parcurge. Specialiştii încearcă, fireşte, mereu s-o facă, dar fără rezultate notabile (fără, adică, să fi ajuns la concluzii certe).

Am crezut că rândurile de mai sus pot fi utile pentru înţelegerea cărţii „Dincolo” a lui George Arhip, carte cuprinzând o suită de proze excelente, ajunsă deja la a doua ediţie.

2. Paranormalul ca pretext

Nu pot afirma cu tărie că George Arhip este şi el înregimentat în armata de cercetători care, luând paranormalul în serios, vor să-i dezlege tainele. Dar autorul lui „Dincolo” se încadrează cu certitudine într-o altă armată: a acelora care iau paranormalul ca pretext pentru creaţii literare şi artistice, pentru lărgirea ariei fantasticului. Rezultatul, la Arhip: un mănunchi de

povestiri captivante, care încântă şi, totodată, îndeamnă la meditație.

Dar vrea oare autorul, în contextul prozei, să sugereze cumva unele explicații pentru întâmplările şi fenomenele ciudate despre care scrie? În niciun caz. El îşi pune proza sub semnul blagianului „Eu cu lumina mea sporesc a lumii taină” (De altfel, Arhip recurge la Blaga şi în alte locuri; în povestioara *Domnul Tedy*, de pildă, pe erou îl bucură gândul că „va purcede spre *marea trecere*”). În chip programatic, Arhip nu-şi propune să lămurească el nelămuritul, să facă lumină acolo unde lucrurile nu se văd clar, ci, dimpotrivă, doreşte ca la nedumeririle existente să mai adauge şi el câteva. Aşa face în toate povestirile (la câteva dintre ele ne vom referi în continuarea însemnărilor noastre).

Dar nu numai paranormalul luat în serios, ci şi paranormalul luat ca pretext îşi are fiziologia lui (s-a înțeles, cred, că iau noțiunea de fiziologie în accepția autorilor europeni din secolul al XIX-lea, printre care şi Negruzzi şi Kogălniceanu, ai noştri). Desigur, între cele două „fiziologii” există puncte comune şi întrepătrunderi, paranormalul luat ca pretext, mai liber, debarasat de microscop, putând oferi unele sugestii paranormalului luat în serios.

În accepțiunea de pretext, lumea paralelă (ori simultană) poate fi numită şi „lumea de dincolo de negură” (cu preluarea sintagmei sadoveniene, fireşte), în sensul că marea majoritate a pământenilor bâjbâie prin întuneric, prin necunoaştere, iar pentru a pătrunde „dincolo” trebuie să străbată negura, dar poate fi numită şi „lumea de dincolo de certitudine”, pentru că o condiție de bază a oglindirii paranormalului în literatură şi artă

este lăsarea în urmă a certitudinilor (care duc numai la normal). Lumea paralelă a scriitorilor şi artiştilor seamănă cu lumea văzută printre crengile copacilor, îşi schimbă şi ea poziţia odată cu privitorul; şi mai seamănă cu mirajul din deşert – cu cât cel ce rătăceşte pe acolo, mort de sete, merge către oaza ce i se arată în depărtare, cu atât şi oaza se mută, pleacă şi ea mai departe. Şi aşa cum (la Dionisie Duma) „paşaportul pentru veşnicie nu ştim de-l vom obţine vreodată”, şi pătrunderea dincolo de peretele de sticlă, păşirea în lumea de „dincolo” nu ştim de-o vom putea face vreodată, dar ne vom uita mereu către puţinul care (credem noi) ne vine de acolo cu ochi miraţi de baci ardelean.

3. Normalul în căutarea paranormalului

Fireşte că fenomenele ciudate (acceptate de unii, cum că se produc de-adevăratelea, contestate de alţii) au putut să determine chiar ele, în mare măsură, utilizarea paranormalului în literatură şi artă. Era pentru scriitori şi artişti un filon valoros, de aur, şi se-nţelege de la sine că el nu putea rămâne neexploatat. Da, dar aceasta se referă la paranormal ca materie primă. Impulsul de a utiliza o astfel de materie primă l-a dat însă nevoia de a scăpa de tutela, şi aş zice chiar de teroarea normalului, a realităţii materiale concrete, pipăibile. Asta întrucât dacă ceea ce ţine de existenţa oamenilor s-ar desfăşura în întregime la lumina clară, carteziană a zilei, dacă totul ar fi extraordinar de limpede, fără echivoc, dacă lumea în care trăim ar fi alcătuită numai din certitudini, viaţa noastră ar fi tare plicticoasă. Or, noi vrem să nu plonjăm în acest

plictis ucigător sau, mai bine zis, ca să scăpăm de el, visăm, închipuim lumi pline de ciudățenii, altfel decât a noastră, lumi pe dos, în răspăr (*au rebours*, cum zic frații noştri de gintă latină de pe malurile Senei). Ca urmare, după cum există o literatură (şi o artă, în primul rând cinematografică, dar nu numai) horror, mult gustată, pentru motivul că *ne place să ne fie frică*, tot aşa există şi o literatură (şi o artă) în care misterul e la loc de cinste, deoarece *ne place misterul*, mai mult chiar, *ne trebuie misterul, avem nevoie de mister.*

Cum e la George Arhip? Aproape fiecare povestire s-ar preta la o exegeză separată. Regretând că nu ne lasă spațiul să facem acest lucru, vom spune câteva cuvinte despre ce găsim în unele din scrierile care alcătuiesc ediția a doua a volumului „Dincolo". Găsim: dilatarea timpului *(O moarte pentru mai târziu)* şi comprimarea timpului *(La cumpănă)*; fenomene premonitorii, dispariții enigmatice ale unor persoane (presupuse a fi trecut „dincolo"), posibilitatea ca fericiții care au spart „peretele de sticlă" să-i poată urmări pe cei rămaşi „dincoace", adică în lumea reală – toate acestea în *Cinci capete de cocoşi*; întoarcerea în timp şi trăirea unei întâmplări (a unui fragment de viață) pentru a doua oară *(Domnul Tedy)*; din nou comprimarea timpului – povestitorul trăieşte în câteva zile decenii sau secole *(Moş Gavrilă)*; spații paralele, simultane *(Apartament confort 3 cu 40 de camere)*; o piatră – fermecată, desigur – este folosită ca vehicul al răzbunării – cu piatra, Călătorul justițiar îi pedepseşte pe pământenii ticăloşiți (egoişti, fățarnici, îmbuibați); o plantă – fermecată şi ea – care înfloreşte o dată la 60 de ani prevesteşte războiul *(Dulcea floare a războiului)*; coincidențe stranii *(Locul)*; virtuțile magice ale

apei *(Fântâna Neagră)*; desprinderea sufletului de trup şi posibilitatea individului de a-şi contempla propriul corp, derularea vieții în câteva secunde, delirul fără grai („delirul mut”), toate acestea întâmplându-se la cumpăna dintre ***aici*** şi ***dincolo*** *(La cumpănă)*.

O abordare originală a premoniției descoperim în *Tabloul*. Eroul avea vise premonitorii. Odată visase pe şefa neveste-si. Se făcea că şoferul o invita (pe şefă) să coboare din maşină şi ea nu voia. În ziua aceea şefa a fost demisă. Pe urmă a visat-o pe fosta şefă că îl invită pe el şi pe nevastă-sa la o masă unde era şi tatăl ei (al şefei). A doua zi femeia primeşte vestea că i-a murit tatăl. Ştiind despre acest „dar” al său, eroul povestirii se sperie foarte tare când tabloul fetei lui, plecată într-o excursie, cade din perete. Crede că i s-a întâmplat ceva rău fetei. Dar fata se întoarce sănătoasă acasă şi îşi găseşte tatăl mort. A fost o premoniție cu greşeală de adresant: nenorocirea presimțită urma să i se întâmple nu fetei, ci lui însuşi.

Un loc aparte îl ocupă poemul în proză *Caii*, redus ca întindere, dar dens în semnificații. Arhip imaginează un spațiu ideal, unde cei ce vin rămân acolo pentru totdeauna, spațiu unde nu plouă niciodată, nu ninge niciodată şi nu e frig niciodată. Locul, o vale în care ființează un sanatoriu, seamănă foarte bine cu raiul pravoslavnic, „unde nu este durere, nici întristare nici suspin, ci viață fără de sfârşit”. Poate fi înțeles ca un refugiu al celor din lumea reală, plină de greutăți, de griji, de lipsuri şi nevoi. Ajuns acolo, omul scapă de toate acestea. Scapă, dar este el oare fericit (întrebare valabilă şi pentru spațiul din *Caii*, dar şi pentru raiul nostru ortodox)? În niciun caz. Pentru că bucuriile există numai în raport cu necazurile, iar fericirea numai în raport cu

durerea. De aceea Topârceanu îi punea pe sfinții din raiul imaginat de el să încerce să-i doară ceva („Rogu-mă sfinției tale, trage-mi un pumn în nas!”) pentru ca după aceea să se bucure că nu-l mai doare. Iar perspectiva veşniciei, în condițiile când nu se va mai întâmpla niciodată nimic, când totul va fi absolut perfect, stârneşte groază („Nu de moarte mă cutremur, ci de veşnicia ei”, spunea bunul Vlahuță, iar într-o poemă din zilele noastre citim: „În lumea cealaltă e gol şi plictis, / N-ai nicio speranță şi n-ai niciun vis, / Nu-ți fac mângâieri nici flori, nici cuvinte, / Şi doar veşnicia îți stă înainte / Imensă şi neagră şi pururea trează, / În fiece clipă te umple de groază, / Îți ia tot avântul, atotştiutoare, / Din calea ei nimeni nu are scăpare”).

4. Paranormalul în căutarea normalului

Dar şi paranormalul în exces, bucşit, bătut cu maiul, devine obositor. Ca atare, dacă numeroşi pământeni evadează din lumea „reală”, sparg peretele de sticlă şi se refugiază în lumea paralelă, se duc „dincolo”, şi cei ajunşi „dincolo” pot la un moment dat să dorească să se întoarcă „dincoace”. Deoarece, ca şi normalul, care dacă tronează atotputernic, atotstăpânitor, nemilos, devine greu de suportat, dacă nu de-a dreptul insuportabil, aşa şi paranormalul scăpat din frâu, rupt de normal, sfârşeşte prin a plictisi.

Un exemplu este basmul-fanion al literaturii române, turnat în bronz de Ispirescu, *Tinerețe fără bătrânețe şi viață fără de moarte*. Feciorul de împărat intră în paranormal când ajunge la împărăția zânelor, unde găseşte ceea ce

spune titlul basmului. Lumea de acolo are asemănare cu cea din *Caii* şi cu raiul. Dar în memoria afectivă a eroului se păstrează lumea din care a plecat, care este echivalentul lumii „reale”. Declicul se produce în momentul păşirii în Valea Plângerii. De fapt, acest păşit nu este altceva decât materializarea setei de normal a eroului. El trăise ca într-o transă şi acum revine la starea lui adevărată, chit că acest lucru se produce după sute de ani.

La Arhip, fenomenul se produce în povestirea *Femeia*. Şi eroina povestirii trăise într-un spaţiu atemporal, ca şi cum ar fi fost în palatul zânelor, şi ea se trezeşte, declicul constituindu-l cei veniţi cu recensământul, ale căror bătăi în uşă seamănă cu primele măsuri din *Simfonia Destinului.* O vreme, Femeia izbutise să se sustragă curgerii timpului, dar apoi destinul îi bate în uşă, reamintindu-i că de Fatum nu scapă nimeni. Şi, brusc şi-a arătat vârsta, adică s-a întors în „normal”.

5. Arta prozatorului român George Arhip

În povestirile lui, Arhip a putut să folosească relatări despre întâmplări considerate ca având caracter personal (în publicaţiile de profil se găsesc multe din acestea), ori a putut să inventeze el întâmplările, fiind cu totul liber s-o facă, întrucât scria proză, nu studiu ştiinţific. În proză, un gest, o privire spun cât un vagon de cuvinte dintr-un studiu ştiinţific şi se lipesc de inima cititorului, făcându-l să înţeleagă, prin cunoaştere artistică, mai mult decât dintr-un tom foarte gros de savante observaţii şi demonstraţii. Se poate vorbi şi de existenţa, în unele

povestiri din *Dincolo*, a unui uşor aer tezist, scriitorul părând a zice: da, există fenomene paranormale!, dar frumuseţea prozei lui Arhip nu în asta consistă, ci în ceea ce zămisleşte făcându-se că nu e la curent cu cercetările de specialitate. El ia faptul, petrecut realmente (despre care a citit sau auzit, ori, nu-i exclus, pe care l-a constatat el însuşi) sau închipuit şi îl povesteşte (caracteristica prozei este povestitorul): s-a petrecut un lucru – sau mai multe – şi autorul vrea să aducă la cunoştinţă şi altora cele întâmplate. Fără asta nu există proză adevărată. Dar Arhip nu o face cu gura lui, la persoana întâi, ci îi pune pe alţii să relateze, iar el se retrage cu modestie în postura celui care ascultă ce spun martorii-personaje. Şi, fără un vizibil efort (dar probabil numai el ştie cât a ostenit), scriitorul parcurge drumul de la consemnarea unor întâmplări ciudate la beletristica pură, unde fenomenele paranormale, fantastice, nu mai sunt evocate pentru ele însele, ci pentru a asista cum pun ele în mişcare resorturile sufleteşti ale personajelor.

La George Arhip se remarcă deopotrivă plăcerea de a povesti şi harul de a povesti. Curgerea frazelor şi a cuvintelor se face domol, nesilit, ca la Sadoveanu. Dar autorul nostru nu este sadovenian, ci kafkian. Dacă la Sadoveanu desfăşurarea naraţiunii este previzibilă, încântarea venind de la măiastra sa zicere, la Kafka, la un moment dat, când ţi-e lumea mai dragă, autorul te pocneşte în moalele capului cu absurdul, cu ce nici cu gândul nu gândeşti. Cam aşa procedează şi Arhip. Dar autorul lui *Dincolo*, fiind înzestrat cu simţul umorului (ceea ce nu e cazul la Kafka), are aerul de-a se mira el însuşi de propriile-i plăsmuiri – oare chiar poate să se întâmple aşa ceva?! Arhip face ghiduş cu ochiul

cititorului: nu vă fie frică, toate aceste întâmplări extraordinare pe care le povestesc sunt pentru încântarea voastră, ca să le citiți, şi a mea, ca să le scriu, dar viața reală merge înainte şi pe ea o trăim noi, şi cu ea ne luptăm noi (vrednici urmaşi ai lui Coşbuc).

Cu ochiul face Arhip şi în dozarea umorului, care la el este implicit, organic. Din când în când însă îşi mai dă drumul, dar numai atât cât să nu deturneze tonul de bază al discursului (prozei), transformând-o într-o scriere umoristică. Unele mostre: în *Apartament confort 3 cu 40 de camere*, Ispas, investigatorul, ia cunoştință de numeroase fapte şi fenomene citind un jurnal pe care colecționarul de maculatură îl folosea drept hârtie de closet; el, Ispas, nu află deznodământul celor relatate în jurnal fiindcă lipseau ultimele foi – „de bună seamă că activitatea digestivă a bătrânului (cel ce folosea jurnalul ca hârtie igienică – *n.n.*) fusese foarte intensă în ultima săptămână”. În acelaşi jurnal putem citi următoarea însemnare colosală: „Dana m-a căutat din nou pe la serviciu. Cică să merg cu ea la o cafea. S-o creadă ea că mă însor”. Notația aceasta seamănă foarte mult cu anecdota povestită (se pare) de Caragiale: „- Maricico, ce ochi frumoşi ai! zise flăcăul. La care femeia a răspuns: - Nu pot, că mă omoară bărbatu-meu!” La o casă de nebuni, cei internați povestesc verzi şi uscate. Unul susține că e trandafir japonez şi se întreabă oare cum ar fi dacă ar înflori. El spune asta, „admirându-şi degetele boante ce dădeau să facă unghii”. Un fel de autopersiflare, de luare în răspăr a noțiunilor cu care chiar el operează face povestitorul din *Fântâna Neagră*: „Povestea asta n-ar avea niciun chichirez, adică nicio atingere cu muchia, cu hotarul dintre normal şi

paranormal, dintre timp şi netimp, dintre minte şi... ce-o mai fi dincolo de ea... dacă...” De un comic irezistibil este relatarea vizitei chinezului în povestirea *Dulcea floare a războiului*.

Câteva cuvinte despre unitatea volumului. Când scoteau o nouă ediţie dintr-o carte, bunicii noştri consemnau, de regulă, pe copertă şi pe foaia de titlu: ediţie revăzută şi mult adăugită. Ediţia a doua din *Dincolo* a lui George Arhip nu este revăzută, fiindcă noi nu mai modificăm textele pe care le-am publicat mai înainte, pornind de la ideea că le-am cizelat suficient atunci, la prima publicare, dar „mult adăugită” este – la cele 12 proze din prima ediţie se mai adaugă încă 8, cu un volum de text cam cât aproape jumătate din textul ediţiei întâi. E oare vreo deosebire – de ton, de viziune, de procedee stilistice etc – între cele două grupuri de povestiri? După opinia noastră, nu. Probabil că atâta vreme cât George Arhip va scrie proză fantastică, unitatea povestirilor lui se va păstra.

6. În loc de concluzii

Că fenomenele paranormale vor fi vreodată explicate ştiinţific, nu suntem siguri. S-ar putea ca negura care ne desparte de „dincolo” să n-o străbatem cu privirea niciodată. Dar proiecţia ideii de paranormal, de supranatural, a fantasticului în literatură şi artă ne va încânta, cu siguranţă, veşnic. Proza lui George Arhip dă măsura acestei încântări.

Ion D. Goia
Bucureşti, iunie 2006

Pretext

Într-o seară de ianuarie a lui 1991, într-o anumită împrejurare, am întâlnit un om. Poveştile lui, la o cafea ce a rămas multă vreme nebăută, m-au ţinut cu gura căscată multe ceasuri. Cred despre mine că am o fantezie bogată şi, mai mult, o predispoziţie nemărginită pentru înţelegere, dar ceea ce mi-a spus omul acela atunci mi-a ridicat părul pe spinare.

Mulţi ani amintirea serii aceleia mi-a revenit în minte. Încet-încet, fapte şi întâmplări construiau, mânuite de un spiruduş, o poveste. Este vorba de *Cinci capete de cocoş,* pe care, în cele din urmă, am pus-o pe hârtie prin ‘95, aproape dintr-o dată, pe nerăsuflate. Nu m-am încumetat s-o trimit pe la vreo publicaţie de gen, deşi sunt destule care caută astfel de literatură. Parte din episoadele acestei poveşti sunt preluate de la acel om. Dacă această carte va cădea sub ochii lui, îl rog să nu se supere că le dezvălui, deşi nu trădează nici o identitate. Îl asigur că astfel de întâmplări merită să ajungă la cunoştinţa oamenilor. În definitiv, toţi trăim sub semnul magicului, dar cine mai are timp să se gândească serios la asta?

În timp am mai pus pe hârtie şi alte plăsmuiri ale minţii, dar iarăşi nu le-am făcut cunoscute altora. Mă gândeam că aşa ceva, sau despre astfel de subiecte pe care le abordam au mai scris şi alţii şi încă mai bine, poate. Iată însă că de la o vreme am prins a măcina

frământări dar nu am putut căpăta un răspuns la ele: *Ce este timpul? Cum curge el? De ce aşa? Sunt posibile distorsiunile temporale? Există alte lumi în care timpul* ***curge*** *altfel? Este timpul prezent pretutindeni în cele ştiute ori neştiute?*

Recunosc că aceste frământări s-au hrănit şi au crescut şi din cantitatea uriaşă de informaţie ce ne-a venit pe diverse canale din Occident, după '89. Felurită, incitantă şi chiar bulversantă informaţie, câteodată.

După câţiva ani buni, în care mintea mea a absorbit ca un burete uscat o astfel de informaţie, am prins a crede că şi ceea ce am scris eu se poate alătura corului imens de conştiinţe ce-şi pun întrebări dintre cele mai zdruncinătoare: *Ce suntem? Ai cui suntem? Cât este în noi creaţie şi cât evoluţie? Ce este, cu adevărat, timpul? Încotro ne îndreptăm? Suntem singuri? Ceea ce cunoaştem prin ştiinţă este exhaustiv? Este suficientă ştiinţa, în accepţiunea clasică a definiţiei ei?*

Cartea de faţă nu-şi propune nicidecum să facă lumină într-un ocean de necunoaştere. Ci, doar să mai adauge o picătură de nedumerire în faţa unor întâmplaturi sau neîntâmplaturi.

De fapt, cine poate spune cu siguranţă că neîntâmplatul sau închipuitul nu sunt posibile? Mă gândesc încă şi la altceva: ca nu cumva ceea ce se întâmplă sau urmează să se întâmple s-a întâmplat deja, iar noi mergem, în neştire, pe cărarea evenimentelor, precum acul de pick-up, pe şanţurile unui disc…

Autorul

Părinților mei

O MOARTE PENTRU MAI TÂRZIU

(Dintr-un proces-verbal)

Într-o dimineață din toamna anului trecut, la ofițerul de serviciu al poliției locale, a fost anunțată descoperirea cadavrului unui copil. Locul în care fusese găsit era la marginea oraşului, pe un teren folosit în mod obişnuit pentru instrucție de către unitățile militare din garnizoană.

Echipa deplasată la fața locului a constatat că victima fusese împuşcată. Din corpul copilului au fost extrase douăzeci şi trei de gloanțe de calibru mic.

Expertiza balistică a constatat că toate cele douăzeci şi trei de gloanțe prezentau aceleaşi caracteristici, deci proveneau din aceeaşi armă. Mai departe a fost aproape uşor. Au fost verificate armele din unitățile mai apropiate. Arma a fost descoperită chiar la prima unitate controlată. Erau numai patru arme de acest tip şi numai una prezenta caracteristicile relevate de expertiza balistică.

Arma crimei fusese descoperită. Mai rămâneau mobilul şi autorul.

Victima a fost repede identificată, dar s-a constatat că nu avea nici o legătură, nici ea şi nici părinții ei cu cineva din personalul unității. Mai rămânea, în mintea anchetatorului, supoziția unei monstruozități:

"executarea" copilului de către un grup de militari aflaţi la instrucţie. Această supoziţie a fost însă repede spulberată de rezultatele autopsiei: gloanţele pătrunseseră în corpul victimei prin spate şi nu perpendicular. Un glonţ pătrunsese pe sub omoplatul stâng într-un unghi ascuţit şi lovise inima oarecum de jos în sus, ca şi cum trăgătorul s-ar fi aflat la piciorul unei pante, iar victima ar fi fost undeva foarte sus, sau, ca şi cum în momentul impactului, victima ar fi fost aplecată foarte mult. De altfel, copilul a fost găsit cu faţa în jos, pe biuta unui minipoligon amenajat pe terenul de instrucţie. Varianta că victima era aplecată în momentul impactului stătea cel mai mult în picioare, mai ales că celelalte gloanţe pătrunseseră în pulpe, gambe şi fese.

Cercetând planificarea activităţilor din ultima lună, anchetatorul găsi şi subunitatea care executase trageri de antrenament, dar descoperirea era total nerelevantă; distanţa în timp între ziua tragerilor şi data morţii stabilită de autopsie era *de aproape trei săptămâni*. De asemenea, registrele nu dovedeau nici o ieşire din depozit a armelor în această perioadă. Mai rămânea bănuiala că şeful depozitului scosese arma fără să-i consemneze ieşirea şi că a înfăptuit oribila crimă. El sau altă persoană. Şi această bănuială s-a spulberat: în perioada care includea şi data morţii copilului subofiţerul fusese plecat într-o delegaţie, iar prezenţa sa în diferite locuri a putut fi verificată cu mărturii sigure. De asemenea, subofiţerul nu era în nici un fel de relaţii cu victima sau familia acesteia.

Din acest moment, ancheta a intrat în impas. Nici autorul şi nici mobilul nu au putut fi descoperite.

Făcând un gest de omenie, conducerea unităţii a suportat cheltuielile de înmormântare a copilului. Gestul a fost larg dezbătut de cele două ziare locale, fiind luat ca atare de unul dintre ele, şi interpretat de către celălalt ca o recunoaştere a vinovăţiei, fără a preciza exact în ce constă această vinovăţie. Cu timpul oraşul a dat uitării întâmplarea.

Dezlegarea enigmei avea să vină, însă, curând. Comandantul subunităţii care executase tragerea se întoarse într-o zi din concediu şi luă cunoştinţă despre ancheta ce avusese loc în unitate în absenţa sa. După câteva zile de frământări, se prezentă la comandantul unităţii şi ceru să fie pus în legătură cu anchetatorul.

La întâlnirea ce avu loc, acesta relată următoarele: "Am organizat tragerea pe patru direcţii, iar plutonul pe şase serii. La direcţia doi, toţi trăgătorii au obţinut calificativ nesatisfăcător. Practic nu au lovit ţinta de loc. Mi-am spus atunci că arma este cu siguranţă dereglată. Concluzia mi s-a confirmat când i-am pus pe cei şase să repete tragerea, cu altă armă şi pe altă direcţie. S-a întâmplat să aleg direcţia unu, fără un motiv anume. Au tras pe rând, ca să-l verific pe fiecare cât de bine execută operaţiunile de tragere. Au realizat de această dată, toţi, calificativul maxim.

La întoarcerea în cazarmă am dus arma la atelierul de reparaţii. A doua zi am plecat în concediu. Acum câteva zile m-am întors în unitate şi am aflat de crima aceea. M-am gândit fără să vreau la cele douăzeci şi trei de gloanţe care nu loviseră ţinta, şi nu numai ţinta, dar nici măcar panoul pe care era lipită. Am luat legătura cu armurierul şi am verificat registrul cu evidenţa reparaţiilor. Arma în cauză fusese perfectă şi nu a fost

nevoie de nici un reglaj! Pe de altă parte mă gândeam că cei şase militari, trăgând cu altă armă şi pe altă ţintă, obţinuseră toţi numai „foarte bine” (de altfel este o tragere foarte uşoară). Punând cap la cap toate cele de mai sus, reiese că trăgătorii au ochit foarte bine şi prima dată, dar gloanţele nu au mai ajuns la ţintă. Sau, mai precis nu au mai ajuns *atunci* la ţintă.”

Comandantul şi anchetatorul se priviră o clipă şi zâmbiră amuzaţi. “Adică vrei să spui că gloanţele au ajuns după trei săptămâni la locul unde trebuiau să ajungă?”, întrebă ironic anchetatorul.

“Exact, şi pot să vă dovedesc. Ieri am fost la locul cu pricina şi am stabilit cu o aproximaţie destul de bună cam pe unde fusese înfiptă ţinta. Am aruncat câteva pietre, de la o distanţă de câţiva paşi. Primele pietre au lovit pământul în jurul locului, dar iată că o piatră mai bine aruncată a dispărut la un moment dat, în timp ce zbura. Ce să vă spun, am rămas încremenit. Nu îndrăzneam să mă mişc, de teamă să nu dispar şi eu. Încet-încet mi-am revenit şi am început să judec. M-am tras înapoi puţin câte puţin, şi am plecat din poligon. Cred că am putea repeta experienţa, folosind pietre sau proiectile marcate.”

O lungă tăcere se aşternu. Anchetatorul îl privi semnificativ pe comandant. “Bine, eşti liber, spuse acesta. Rămâi la dispoziţia domnului anchetator.”

“Ce fel de om e tânărul?” întrebă anchetatorul, după ce ofiţerul se retrase. “Unul obişnuit. Vizitele medicale periodice, din câte ştiu eu, nu au constatat nimic deosebit, iar superiorii săi nu au motive de nemulţumire în ce-l priveşte. Credeţi că se poate lua în consideraţie propunerea lui?”

“Nu ştiu ce să zic. Ceea ce sugerează este de-a dreptul fantastic. Adică în punctul acela, după spusele lui, timpul se dilată. Asta ține deja de cercetare sau, şi mai bine, de literatura ştiințifico-fantastică, şi în nici un caz de codul penal şi medicina legală. Cred totuşi că, în interesul anchetei, putem încerca şi experiența propusă de el. Deşi, repet, după legislația actuală, chiar dacă rezultatele confirmă ipoteza, nimeni nu poate fi acuzat de omucidere. Nici măcar din culpă".

Experiența de a doua zi confirmă spusele tânărului ofițer. Au fost trase zece gloanțe cu vârful vopsit în roşu, în acelaşi loc. Toate zece au dispărut, sau cel puțin, pe moment nu au lovit ținta. Zona a fost imediat înconjurată de panouri de protecție şi i s-a asigurat supravegherea. După nouăsprezece zile se auziră zece pocnituri, la intervale de câteva secunde unele de altele, iar ținta apăru, deodată, găurită.

Cazul a fost clasat. Opinia publică nu a fost informată în legătură cu rezultatele anchetei.

În schimb, pe locul crimei, s-a înălțat în mai puțin de o lună o clădire cubică de beton şi sticlă, înconjurată de un gard de sârmă ghimpată. Perimetrul este păzit zi şi noapte de santinele cu câini. La colțuri au fost instalate panouri care avertizează că fotografiatul este interzis.

Octombrie 1990, Sibiu

CINCI CAPETE DE COCOŞI

Pe domnul D. l-am cunoscut în prima zi a şederii mele la Predeal. Mi s-a părut un bătrânel de modă veche, extrem de politicos, permanent contrariat parcă de purtarea celor din generaţiile mai tinere. Mi l-am imaginat, văzându-l aşa ţeapăn, a fi ofiţer în rezervă şi aveam să mă conving mai târziu că nu greşeam.

În prima săptămână l-am văzut doar de două ori, în sala de mese. M-a mirat încă dintru început faptul că, deşi se afla singur la masă, dădea impresia că ascultă tot timpul un interlocutor aşezat undeva în dreapta şi puţin în faţă. Ţinea capul uşor răsucit şi puţin dat pe spate, lăsând să se citească pe faţa sa atenţia pe care în mod obişnuit o dai celui ce-ţi vorbeşte. Avea lungi momente în care uita să mai mestece, privind fix şi atent la imaginarul său interlocutor. Nu vorbea şi nu gesticula aşa cum făceau alţi pensionari ai sanatoriului de boli nervoase. Nu, nu era nimic caraghios în felul în care îşi asculta imaginarul vorbitor. Mai mult, mă făcea să mă uit foarte atent spre partea în care privea. De la o vreme am început să mă întreb dacă nu cumva nevroza pe care mi-o diagnosticase psihiatrul ascundea ceva mult mai neliniştitor.

În afara meselor nu-l vedeam. Preocuparea mea de căpătâi era să bat drumurile pe la cabanele ce împânzesc Bucegii. O singură dată l-am văzut la cabana Belvedere. Îşi sorbea liniştit o cafea şi nu a dat semne că m-ar recunoaşte când l-am salutat. Tot timpul cât şi-a băut cafeaua mi-a dat impresia că ascultă pe cineva care era cu el la masă. Bineînţeles că pe acel cineva eu nu-l vedeam.

Soiul acela ciudat de nebunie (aşa credeam atunci) m-a îndemnat să-i aţin calea două zile mai târziu, într-o după-amiază urâtă de duminică şi să-l invit să petrecem câteva momente împreună. Mi-a acceptat bucuros invitaţia şi, câteva minute mai târziu, eram în camera mea, în faţa reşoului pe care fierbea ibricul de cafea.

Nu mai ţin minte despre ce am început să vorbim. La un moment dat însă a venit vorba de cartea lui Rebreanu – "Amândoi" – şi de motivul metempsihozei. A devenit dintr-o dată îngândurat şi mi-a spus aproape tăios că "această chestiune, domnule, nu-i un simplu prilej de speculaţii literare". Şi a adăugat imediat că m-a remarcat încă din prima zi a sosirii mele la sanatoriu, şi că ştia că voi veni, şi că mă aştepta.

Mai întâi am zâmbit aşa… uşor neîncrezător – uşor înţelegător, mestecând cu linguriţa în cafeaua ce sta să se umfle. Când mi-am ridicat însă privirea am înghiţit în sec. Ochii bătrânului erau imobili şi priveau prin mine, undeva, înapoia mea. Am avut pentru o clipă senzaţia imponderabilităţii, a ruperii mele de locul şi timpul acela şi că rătăcesc aiurea, prin lumina ce venea din ochii omului din faţa mea. Nu gândeam toate acestea. Simţeam. Simţeam că sunt o fărâmă din privirea bătrânului, un foton din lumina ochilor lui. M-am

scuturat şi mi-am revenit. Mi-am zis că sunt prostii şi că de vină este impresia aceea cu vorbitorul nevăzut.

Am turnat cafeaua în ceşti şi am început să o sorbim. În timpul micului ritual nu am vorbit nici unul. Am avut astfel răgazul să mă gândesc la cele spuse de bătrân şi la senzația de plutire pe care tocmai o încercasem. Probabil că fața mea reflecta toată această frământare, pentru că bătrânul m-a întrebat ce am. I-am răspuns că nimic, dar el a insistat şi chiar m-a făcut atent că mâinile îmi tremură uşor. Atunci mi-am luat inima în dinți şi i-am răspuns că de vină era chiar dânsul. Mai departe i-am povestit de impresia aceea cu vorbitorul nevăzut.

Bătrânul a lăsat privirea în jos şi, după o tăcere destul de lungă, a început să vorbească.

De aici încep povestirile domnului D. Sunt greu de crezut, recunosc, dar eu le cred. La timpul potrivit se va vedea de ce.

POVESTEA ÎNTÂI

Domnule, eu sunt un om însemnat. Mi-am dat seama de asta acum vreo treizeci de ani. De atunci mă observ întruna şi fiecare întâmplare nu face decât să confirme că sunt mai altfel decât alții. Dar să o luăm cu începutul.

Când eram copii, în fiecare duminică tata ne trimitea din vreme la biserică, să ne învețe popa ce trebuia să cântăm pe timpul slujbei, de unde şi până unde şi aşa mai departe. Într-una din duminici însă, am chiulit de la

slujbă şi m-am dus pe păşunea satului, să bat mingea de cârpă cu alți puştani de seama mea. Când am socotit eu că se cam termina slujba mi-am luat hainele cele bune pe care le pusesem deoparte şi m-am dus la biserică. M-am strecurat printre ceilalți copii din cor şi am ieşit odată cu ei. În felul acesta l-am păcălit atunci pe tata şi am scăpat de o pereche de palme.

Vreo câteva zile mai târziu m-au luat ai mei la oraş pentru cumpărături, că se apropia şcoala parcă, şi-mi trebuiau haine noi şi cărți. Am făcut noi cumpărăturile şi am început să ne învârtim prin târg. La un moment dat, cum mergeam aşa pe stradă, mi se pare că vine spre noi o căruță mare trasă de doi cai mari, negri şi lucioşi şi că e gata-gata să dea peste tata. Îl apuc de mână şi-l trag cu toată puterea. Ce ai, măi fecior, mă mustră tata. Păi nu vezi că dau ăia peste tine? Cine? Păi, uite căruța aia cu cai negri! Care, mă? Uite-o! Şi-i arăt căruța pe care o văzusem mai devreme şi care acum se depărta hurducăind. Unde o vezi, măi nărodule, că pe aici nu au voie căruțele să meargă. Uite-o, ziceam, şi-i arătam căruța pe care mă miram că n-o vede. Hai, măi, lasă-te de alde astea, încheie tata şi pornirăm mai departe.

Ne-am mai învârtit noi ce ne-am mai învârtit şi am luat-o către gară. Când să trecem o stradă, iar apare ca din senin căruța cu cai negri, mai-mai să-l ia pe tata în copite. Nici acum nu-i vezi? am strigat eu, trăgându-l pe tata chiar în ultima clipă. Atunci l-am văzut pentru prima oară speriat. Se holba la mine şi repeta în neştire: măi copile, n-a fost nici o căruță, măi copile, n-a fost nici o căruță…

Mama, săraca, sta cu mâna la gură şi ne privea năucită, când pe unul, când pe altul… Haideți că pierdem trenul, zise tot tata într-un târziu.

Am ajuns acasă şi ne-am văzut de-ale gospodăriei. Toată noaptea însă i-am auzit pe ai mei şopocăind. Mama smiorcăia din când în când pe nas şi eu ştiam că plânge, iar tata o potolea, lasă, măi femeie, că-l ducem mâine la popa să-l descânte. M-au dus a doua zi la popă, dar degeaba. Cu toate descântecele, slujbele, tămâierile şi ce ştiu eu ce mi-o mai fi făcut popa, căruța cu cai negri apărea de fiecare dată când mergeam cu tata la oraş şi se năpustea asupra lui.

Asta a durat cam până pe la Paşti, când am fost toată familia să ne spovedim. Printre păcatele mărturisite, a fost şi cel cu chiulul de la slujbă, şi atunci s-a luminat parcă ceva în mintea mea. Am făcut legătura între chiulul din duminica aceea şi căruța cu cai negri.

Aşteptam acuma cu nerăbdare ziua când vom merge iară la oraş, să văd dacă fusesem iertat de păcatul meu. A venit şi ziua aia. Fusesem iertat. Eram fericit şi împăcat că sunt iar un copil iubit de Dumnezeu şi i-am spus tatei toată tărăşenia. Cred că atunci el a fost primul om care şi-a dat seama că ceva nu-i în regulă cu mine. În orice caz, cred că mărturisirea mea l-a emoționat, altcumva nu văd de ce mi-a plesnit el două palme în plin centrul oraşului.

Vedenia aceea nu mi-a mai revenit. Eram, se pare, un bun creştin. Am uitat-o cu timpul. Mi-am adus aminte de ea însă acum vreo treizeci de ani, aşa cum ți-am spus mai devreme, când mi-am dat seama că ce văzusem eu în copilărie trebuia să mă pună pe gânduri.

POVESTEA A DOUA

Aveam vreo 25 de ani şi eram aşa, ca un fel de controlor pe schimbul trei la o mină. Îmi dăduseră şefii funcția asta ca să mă ajute, că făceam facultatea la seral, şi era numai bine, că aveam timp să învăț, iar munca nu cerea speteală multă, ci numai picioare zdravene şi ochi buni. Țin minte că în săptămâna aceea eram în tură cu un alt… hai să zicem, totuşi, controlor, mai tânăr decât mine, mai pricăjit şi mai sperios. În mină nu umbli niciodată singur, asta-i una din legile ei, nu ştii niciodată ce se poate întâmpla.

După ce am mâncat noi bine, ne-am luat lanternele, şi hai să coborâm în abataj. Mergem noi ce mergem, verificăm galeriile, armăturile, ventilatoarele, nu-ți mai spun acum tot ce trebuia să verificăm, în sfârşit, după vreo două ceasuri aproape că ne făcuserăm treaba. Mai rămăsese numai o galerie, nu lungă, din care însă se despărțeau alte două, una în stânga, alta în dreapta, şi care se întâlneau după vreun kilometru.

Ce ne vine nouă în minte? Tu o iei în stânga, eu în dreapta, ne întâlnim şi gata tura, mergem şi dormim. Aşa am şi făcut. El a luat-o în stânga, eu în dreapta.

Acum, nu ți-am spus cum e în mină. Sau cum era, că nu mai ştiu. E întuneric beznă, nu se vede decât în jurul tău, cât bate lanterna. O iau eu încet-încet, mă uit la pereți, la armături, bun. Mai departe. La un moment dat mi se stinge lanterna. Măi, ce sărăcia? Apăs pe buton, zdruncin bateria, nimic. Iau firul la pipăit, poate o fi rupt, poate o fi smuls. Nimic. E clar, zic, e becul ars.

Deşurubez sticla de la lanternă şi schimb becul cu unul nou - aveam întotdeauna unul de rezervă cu mine. Nimic. Începuse să mă apuce spaima. Ortacii mai bătrâni povesteau când şi când, mai ales celor noi, tot soiul de poveşti, care mai de care mai prăpăstioase. Mă treceau fiori, nu îndrăzneam să mă mişc, de frică să nu nimeresc aiurea şi acolo să rămân. Singura soluție, îmi ziceam, e să rămân pe loc până vine celălalt din sens opus şi mă găseşte.

Am început să aştept. Îți dai seama ce greu trec minutele, mai ales pe întuneric. Când îmi țineam respirația, nu se auzea nimic, dar nimic, mă înțelegi, parcă eram în mormânt.

Când ciuleam eu mai tare urechile, doar-doar l-oi auzi pe celălalt venind, iată că țâşneşte o luminiță de lângă mine şi începe a juca prin fața mea. Am înghețat. Mi-au venit în minte toate poveştile auzite despre mină. Eram la 300 de metri sub pământ, în beznă şi fără un suflet de om lângă mine.

La un moment dat, sâmburele de lumină s-a apropiat de mine, aproape că mă atingea, după care s-a depărtat puțin. Eu, stană de piatră. Şi iar s-a apropiat luminița aceea, şi iar s-a depărtat, şi tot aşa de câteva ori, de parcă m-ar fi chemat să mă duc după ea. În cele din urmă mi-am luat inima-n dinți şi am pornit după luminiță. Ea a început să joace şi a luat-o înainte; se lovea când de un perete, când de altul, fugea un pic înainte, iar se întorcea, se învârtea în jurul meu, iar se depărta. Eu, mai mult pe bâjbâite, nu aveam în ochi decât luminița, mă duceam după ea ca atras de o forță nevăzută, fără să bag de seamă cum trece timpul, cât merg şi pe unde merg. Nici nu aveam cum.

Ca să n-o mai lungesc, cred că am mers ceasuri întregi, sau aşa mi s-a părut mie atunci, nu mai ştiu. Ştiu doar că la un moment dat luminiţa s-a oprit în faţa mea şi s-a stins. Eu am mai mers vreo doi-trei paşi şi m-am împiedicat de ceva. Tot atunci mi s-a aprins şi lanterna, de una singură. Am luminat în jos să văd ce este şi am încremenit: cu ochii holbaţi şi cu faţa înnegrită de cărbune, stătea chircit pe o parte un om. Încet-încet, m-am aplecat către el. Era rece şi ţeapăn. Atunci am început să urlu şi să urlu, speriat de mort şi de propriul meu urlet amplificat şi reverberat de sutele şi miile de metri de galerii. Aşa m-a găsit colegul de tură, în genunchi, lângă minerul mort şi urlând cât mă ţineau puterile. M-a liniştit cu greu, nu ştiu ce a mai fost, pe cine şi de unde a chemat ajutor. M-am trezit numai la suprafaţă. Nu mai ştiu ce a mai urmat, nu mi-aduc aminte cum am dat declaraţii pe la procuratură, nu mă interesa. Mă înnebunea un singur gând ce-mi încolţise în minte: de ce mi s-a arătat tocmai mie luminiţa care m-a condus la omul mort? În zilele acelea mi-am adus aminte de vedenia din copilărie şi atunci mi-am zis că nu-i lucru curat cu mine. De ce văd eu ceea ce alţii nu văd? De ce mi se arată mie ce altora nu se arată?

Vei spune că bat câmpii. Aşa am spus şi eu atunci. Aşa au crezut şi medicii când le-am povestit prima dată. Au urmat câţiva ani de observaţie, atât din partea lor, cât şi din partea mea. Nu a mai fost nimic, dar gândul că ceva era cu mine se înfipsese în minte şi acolo a rămas.

POVESTEA A TREIA

A treia vedenie mi-a apărut într-o aplicaţie. Am uitat să-ţi spun că după facultate am fost activat. Era un vânt nou pe atunci… mă rog, nu asta discutam… în orice caz, am fost ofiţer de carieră.

Eram, deci, într-o aplicaţie. Mergeam cu maşina prin pădure, spre un punct de comandă. La un moment dat, mi se pare că văd ceva alburiu în dreapta mea. Întorc capul - nimic. N-oi fi dormit bine azi noapte, îmi zic. Mai mergem, iar apare forma aceea nedefinită, ca un abur alb, în dreapta mea. Iar întorc capul, iar dispare. Măi, ce să fie? Mi-adusesem deja aminte de întâmplările mai vechi, dar nu-mi dădeam seama cam de ce s-ar fi putut lega apariţia formei aceleia. În sfârşit, ce să-ţi mai spun, a apărut iar, n-am mai întors capul, ca să n-o alung, ai să râzi, dar m-am şi tras mai lângă şofer, să-i fac loc.

Pe măsură ce ne apropiam de punctul de comandă, arătarea se apropia tot mai mult de după umărul meu, spre cot. Am ajuns la destinaţie, am coborât - vedenia şi ea. M-am prezentat la comandant. M-am comportat cât mai firesc, urmărind în acelaşi timp faţa şefului meu. E clar, zic, el n-o vede. Dar ce s-o fi întâmplat, de a apărut?

Tocmai când îmi munceam astfel mintea, vedenia dispare şi sună telefonul. Comandantul îl ridică, zice de câteva ori da, se uită spre mine şi văd că i se lungeşte faţa. Închide, şi după o pauză, poticnindu-şi cuvintele, îmi spune că mi-a murit mama. Când, la ce oră? strig eu. La spitalul din Târgu Jiu, acum vreo patruzeci de minute.

Asta era! strig eu în mintea mea. Acum patruzeci de minute a apărut vedenia aceea albă în dreapta mea.

Din acel moment am început să mă tem pentru mine şi pentru cei din jurul meu. N-aş putea să explic de ce, dar aşa simţeam.

POVESTEA A PATRA

După o scurtă pauză, timp în care privi zaţul de pe fundul ceştii, domnul D. îşi reluă destăinuirile.

Eram la Taşkent, acum vreo zece ani, într-o excursie în grup, împreună cu soţia. Taşkentul avea numai o zi în program, aşa că am luat-o de dimineaţă cu vizitatul. În fine, după ce am văzut toate minunăţiile alea, am încheiat ziua cu o masă la un restaurant micuţ şi cochet. Gazdele angajaseră pentru noi o mică orchestră de muzică populară locală, pentru a face atmosfera cât mai plăcută. Muzică frumoasă, mâncare bună, căldură – afară era un ger cumplit – încet-încet m-am moleşit, cred că cunoşti senzaţia aceea plăcută ce te cuprinde într-un restaurant. Soţia era încântată şi schimba impresii cu o familie care cina cu noi la masă.

La un moment dat, nu ştiu ce mi se pare mie că ceva nu este în regulă. Am început să mă foiesc, nu mai eram atent.

Conversaţia, mîncarea, mi s-au părut dintr-o dată insuportabile, ca toată atmosfera din local, de altfel. M-am posomorât brusc şi cred că asta nu a scăpat celorlalţi, pentru că au tăcut şi ei şi şi-a văzut fiecare, în silă parcă, de farfuria lui.

După un timp soția îmi zice să plecăm la hotel. M-am ridicat fără un cuvânt, am dat bună-seara şi am plecat. Când să ieşim pe uşă, nu ştiu ce-mi vine şi întorc capul către orchestră. Un muzicant tuciuriu mă privea şi plângea. Se uita la mine şi lacrimile îi curgeau şiroaie pe obraz. Treaba asta m-a tulburat serios, l-am privit şi eu lung până cînd mi-au dat lacrimile. Soția nu ştia ce să creadă, în fine, la insistențele ei, în cele din urmă am ieşit. A vrut să cheme un taxi, dar am rugat-o să mergem pe jos, un pic de mişcare şi de aer rece gândeam c-or să-mi facă bine. Oricum, hotelul nu era chiar foarte departe.

Am pornit. Pe stradă, lume mai deloc. Era şi noapte, era şi ger, cui îi ardea de plimbat? Mie îmi stăruia în minte chipul muzicantului, şi mă întrebam ce putea fi. Adică, să fiu mai exact, ştiam că s-a întâmplat ceva, sau că avea să se întâmple (ți-am spus că deja eram conştient că sunt mai altfel decât alții). Cu atât mai mult cu cât mă apucase disperarea aceea de neînțeles, încă înainte de a-l vedea pe omul ăla plângând.

Cum mă tot întrebam eu cam ce poate fi, de la o vreme observ că mai merge cineva în rând cu noi, un bărbat. Am încetinit, să-l las s-o ia înainte. Dar el nu, a încetinit şi el şi ținea pasul cu noi, privind în pământ. Nu ştiu ce-mi vine şi-i zic soției: auzi, dragă, tu mergi cu mine, sau cu ălălalt? Cu care? zice ea. Cu bărbatul ăla de lângă tine. Se uită ea în dreapta, pe urmă se uită mirată la mine, şi-mi spune: cred că ai vedenii, nu-i nimeni lângă mine. Ce vedenii, dom' le, nu vezi că te-a apucat de braț ? Nedumerită şi enervată, nevastă-mea trece dincoace, în stânga mea, zicând: na, stai tu lângă el, eu nu văd pe nimeni. Pe mine m-a mirat foarte tare acest lucru, pentru că de data aceasta nu mai era o arătare fără formă, ca

atunci când a murit mama. Era un *bărbat*, îl vedeam bine, avea un palton închis la culoare şi o căciulă din aceea rusească, adică, înţelegi, vedeam *detalii*.

Ce să-ţi spun, când am ajuns în dreptul unui bec, i-am văzut şi faţa. Stupoare: era omul din orchestră! Mergea alături de mine, în dreapta mea, cu privirea în pământ, fără o vorbă. Eu ştiam ceva ruseşte, chiar bine, aşa că-l întreb: Prietene, ce-i cu tine, ce vrei ? El, nici un cuvânt. Mergea mai departe cu capul în pământ. L-am apucat de mâna stângă, şi l-am zgâlţâit: omule, ce vrei, ce vrei de la mine ? El s-a întors încet către mine, arătându-mi o faţă îndurerată, udată de lacrimi, şi mi-a spus printre suspine, în *româneşte*: tare-mi pare rău, după care s-a topit aşa, ca un fum, lăsându-mă cu mâna întinsă, cum îl apucasem de cot. Nevastă-mea, lângă mine, mă ia de umăr şi, disperată, începe să strige la mine: măi, bărbate, ce ai, ai înnebunit, vorbeşti singur? Vezi tu, ei nu-i spusesem niciodată de meteahna asta a mea. Tu nu ai auzit nimic? O întreb. Ce să aud, te-am auzit pe tine. În afară de mine nu ai mai auzit pe nimeni prin preajmă? Nu! Bine, zic eu, cred că sunt cam obosit, hai să mergem la culcare. Am asigurat-o că nu-i nimic, că mi se mai întâmplă mie câteodată să vorbesc de unul singur, dar nu sunt periculos, ea că de ce nu i-am spus niciodată, şi tot din astea. Am liniştit-o într-un târziu. Eu însă nu am putut să dorm toată noaptea, şi nici în noaptea următoare; nu-ţi spun că nu am înţeles nimic din zilele care au urmat, mă mişcam ca în transă, vorbeam fără mine, ce să-ţi mai zic? Ştiam că se întâmplase ceva grav cu unul dintre ai mei, şi o mare jale îmi cuprinsese sufletul.

Ultimul punct a fost Moscova, şi de acolo drumul până la Bucureşti l-am făcut cu avionul.

Am aşteptat cu nerăbdare să trecem de formalităţile de la aeroport, după care am luat primul taxi întâlnit în cale şi am plecat acasă. Am lăsat soţia să se descurce cu şoferul şi cu bagajele iar eu m-am repezit la cutia de scrisori. Nimic. Am luat-o la fugă pe scări - nu am mai avut răbdare să iau liftul, deşi stăteam la şase, parcă eram nebun. Descui uşa. În hol, la picioarele mele, un petec de hârtie împăturită – o telegramă. O deschid şi citesc: vino urgent tata mort. Niculina. Adică soră-mea mai mare. Data: 11 octombrie…. Adică exact ziua în care s-a întâmplat tărăşenia aia la Taşkent. M-am prăbuşit în hol pe un scaun şi acolo m-a găsit soţia, plângând, cu hârtia aceea în mână. A citit-o şi cred că a înţeles, pentru că nu mi-a zis nimic. M-a lăsat în pace vreo jumătate de oră, după care a venit să-mi spună că mi-a pregătit baia şi bagajele, să plecăm la ţară.

În satul meu am ajuns în aceeaşi seară. Mi-am găsit surorile cernite în casa părintească. Pe tata îl îngropaseră cu două zile mai înainte. Le-am întrebat cum a fost. Cum să fie, zice Niculina, a murit pe 11, mai spre seară. Toată ziua i-a fost rău, numai spre după-amiază i-a fost mai bine şi a început să vorbească cu noi. A întrebat şi de tine, că ce mai ştim. Ce să mai ştim, e cu ale lui la capitală. Şi tot aşa, că chiar ne miram, ce i-a venit să ia tot neamul la rând. Pe la cinci ne-a chemat pe fiecare să ne sărute pe frunte şi ne-a zis: apoi eu mă duc la mama voastră. Şi-a mai zis că tare-i pare rău că nu eşti şi tu. A oftat o dată, a închis ochii… şi gata. Asta a fost tot.

Asta a fost tot. Am înţeles atunci că sufletul tatii a rătăcit prin lume până când m-a aflat la Taşkent, să-şi ia rămas bun şi de la mine. Nu le-am spus nimic surorilor. De treaba asta ştiam doar eu şi cu soţia, care, cred că şi-a dat seama de tot tâlcul întâmplării. Nu m-a întrebat nimic, niciodată, în schimb de atunci se poartă altcumva cu mine. E mai atentă, mai grijulie. Sau poate doar mi se pare.

POVESTEA A CINCEA

În fine, ultima întâmplare demnă de a fi povestită s-a întâmplat în urmă cu vreo cinci ani, când a murit sora mea cea mică. A murit la patruzeci de ani, exact în ziua şi la ora la care îi împlinea. Ar putea părea o simplă coincidenţă, dacă nu ar fi un lucru care mă priveşte. În noaptea de dinaintea morţii ei am văzut-o într-un vis ciudat.

Se făcea că sora mea se ridică din patul în care dormea şi se urcă la etaj, într-o cameră pe care ai mei o ţinuseră pentru oaspeţi. Intră acolo şi se aşează la o masă. La masă se află şi bunica noastră care o întreabă: eşti gata? Da, răspunde soră-mea cea mică. Atunci, hai să mergem. S-au luat de mână şi, privindu-se în ochi, s-au îndreptat uşor, mai mult plutind, spre fereastră, pe unde au dispărut, destrămându-se încet-încet.

M-am trezit. Ciudat vis, mi-am zis, să ştii că s-a întâmplat ceva cu soră-mea. De ce zic asta: bunica noastră a murit exact în acelaşi ceas în care s-a născut soră-mea.

Şi aşa a fost. Am primit telegramă de la Niculina, să vin, că Ica e moartă. Ele două locuiau împreună în casa părintească, nu s-au căsătorit niciodată.

Iar acum am să-ţi spun ceva ce o să te mire din cale-afară: soră-mea cea mică o cunoştea pe bunica! Mi-a spus şi mie Niculina, la priveghi. Mi-a spus că Ica, acum vreo zece ani, i-a zis: azi am vorbit cu bunica. Cum aşa? Aşa bine: am urcat în camera de la etaj şi am vorbit cu ea. Şi ce ţi-a spus? Să mă pregătesc, să merg să stau cu ea, că e mai bine. Bine, dar bunica e moartă. Aşa ştiam şi eu, zice Ica, şi m-am speriat prima dată, dar mi-a zis să mă liniştesc, că aşa spune lumea că e moartă, dar nu e adevărat. Ea e supărată pe lume şi de aia nu vrea să fie văzută, şi că o să aibă grijă de noi, şi mai ales de mine. Şi ai atins-o, tu, Ica? Cum să-ţi spun, îmi ţine mereu mâinile într-ale ei când vorbeşte cu mine. Şi cum arată? întreb, cu gând să o prind, pentru că ştiam că nu era în neamul nostru nici o fotografie de-a bunicii. Şi-ncepe să-mi spună Ica aşa şi aşa, exact cum ţin eu minte că arăta bunica. Iar când mi-a mai spus şi că două degete de la piciorul stâng îi sunt încălecate şi că de aia nu poate bunica să poarte încălţări, am rămas cu gura căscată. Şi nu ştiu ce-mi vine, că-ntreb: cum adică îţi ţine mâinile când vorbeşte cu tine şi că te-ai speriat prima dată? Păi, am mai vorbit cu ea. Când? O, demult, de pe când eram mică, aproape în fiecare săptămână mă chema. Adică nu mă striga, că nu auzeam nimic, dar ştiam că trebuie să mă duc. Şi când intram, îmi zicea: Ica, Ica, hai la bunicuţa. Şi-mi spunea de fiecare dată să merg cu ea, dar eu îi răspundeam: mai lasă-mă, bunicuţă, să mai văd un pic ce-i pe afară. După care o sărutam pe frunte şi

plecam, lăsând-o în mijlocul odăii, dând din cap şi oftând.

Nu am spus niciodată nimic, de teamă să nu se audă vorbe şi să nu mai poată fata să se mărite. Asta a fost, tu ce zici? I-am răspuns în doi peri, mirându-mă, bineînţeles, dar eu mă gândeam la visul avut cu o noapte mai înainte.

Ei, ce zici acum, domnule, de toate întâmplările astea? Poate ştiinţa dumitale să le lămurească? Doctorii nu au putut. Mi-au zis să le iau aşa cum sunt, câtă vreme ele se petrec mai presus de priceperea mea şi a lor. Aşa că nu-i lua în râs pe cei ce vorbesc de parapsihologie. Şi mai ţine minte că eu sunt un om însemnat. Eu sunt convins de asta, mai zise domnul D., ridicându-se şi aşezând ceşcuţa pe noptieră. Mulţumesc pentru cafea şi pentru că m-ai ascultat. Noapte bună.

În noaptea aceea nu am adormit prea curând. M-am gândit la domnul D. şi la poveştile lui, la modul brusc în care şi-a încheiat destăinuirile şi la plecarea aproape precipitată din camera mea, suprimând din capul locului orice discuţie ce ar fi fost firesc să se poarte. Hotărât lucru, era un om ciudat.

L-am mai întâlnit doar de vreo două ori în zilele care îmi rămăseseră, dar nu a dat vreun semn că ar vrea să intre în vorbă cu mine. Aşa că ne-am salutat în tăcere, sobri, ca şi cum ne-am fi cunoscut doar din vedere. La masă – aceeaşi poziţie curioasă, cu capul uşor întors către permanentul şi invizibilul său vorbitor.

Mi-am dat seama că, de fapt, destăinuirile lui nu au făcut decât să sporească enigma, că eram la fel de nedumerit ca şi înainte de a-l asculta.

Am plecat şi nu l-am mai văzut niciodată.

*

Cu doctorul P. m-am întâlnit întâmplător – de fapt acum nu aş zice aşa – într-un magazin, acum câteva zile. Îl cunoscusem la Predeal, când fusesem internat. Mă lipisem de el, era un bun ascultător, iar eu aveam nevoie de un bun ascultător pe vremea aia.

Am intrat în vorbă cu el, eram la raionul de cosmetice, căutam ceva pentru soție. Nu ştiu exact cum a început discuția, dar la un moment dat am avut impresia că nu este atent la ce-i spun. Când am sesizat penibilul, am vrut să mă retrag, oarecum jignit. Nu, zice, mai stai puțin, vreau să-ți spun ceva. A dispărut domnul D. Cine-i ăsta? întreb eu. Cel de la sanatoriu, cu uitatul peste umăr. Zău? zic eu, şi mi-au revenit în minte toate poveştile lui bizare. Şi dintr-o dată mi-am dat seama că, de fapt, doctorul pentru asta mă căuta, ca să-mi spună că bătrânul acela ciudat a murit.

Ştii, îmi zice P., am senzația că omul ăsta a plecat de la noi în altă parte, ca şi cum a trecut printr-o uşă într-un loc inaccesibil nouă.

Modul acesta direct de a mă aborda mi-a dat de gândit. Ori bătrânul îi spusese de întâlnirea la ceaşca de cafea şi de poveştile lui, ori doctorul ne urmărise discuțiile.

Nu ştii cum a ajuns la noi, nu? Nu, nu ştiu, zic, bătrânul nu mi-a spus nimic. Mi-a istorisit câteva întâmplări din viaţa lui, ce e drept, ciudate. L-a internat nevastă-sa, continuă P. Zicea că să facem ce ştim cu el, că a ajuns de râsul lumii. În ultimele luni, înainte de internare, bătrânul creştea în casă nişte cocoşi de rasă. I-a învăţat să meargă cu el, orişiunde se ducea. Asta nu ar fi nimic. Cu răbdare cred că se poate obţine un dresaj bun, chiar şi în cazul unor animale mai puţin evoluate. În orice caz, femeia nu se plângea că i-ar face mizerie. Cocoşii "se cereau afară". Adică la baie, unde aveau o lădiţă de nisip, numai a lor. Veneau şi te ciupeau de picioare ca să te ţii după ei, iar ei îţi arătau drumul şi-ţi dădeau de înţeles ce vor. Problema era alta: bătrânul dormea cu cocoşii în pat. Da, nu fă ochii mari. Le făcuse o pernă specială, pe care cocoşii întindeau gâtul şi dormeau pe o parte, ca stăpânul.

Scandalul a început când cocoşeii au început să-şi dea drumul la glas. Femeia a încercat să-l convingă pe bărbatu-său, dacă nu-i taie, atunci să-i ducă undeva la ţară, sau să-i vândă unui circ. Ţi-ai găsit însă cu bătrânul. O ţinea una şi bună, că de copiii lui să nu se atingă nimeni. În sfârşit, una peste alta, necazul femeii şi cu nemulţumirile vecinilor l-au determinat pe bătrân să plece la ţară cu cocoşi cu tot. Nevastă-sa nu l-a urmat, dar i-a ajuns la urechi că au aflat oamenii din sat de damblaua bătrânului. Aşa că numai bine nu i-a picat. A venit la noi, încredinţată că bătrânul e nebun. Nu-ţi mai spun toate formalităţile şi peripeţiile, în orice caz, l-am luat la noi. I-am dat voie să-şi aducă şi cocoşii. Nu ţi-a zis de ei, nu? I-am lăsat în cameră cu el. Îi învăţase între timp să nu mai cânte în încăpere – îţi vine să crezi? Din

când în când îi scotea cu el la plimbare, într-o cutie de carton anume făcută. Îi ducea pe coclauri şi îi lăsa să cânte cât le poftea inima.

Mi-a venit să zâmbesc. Povestea era, dacă nu hazlie, atunci cel puţin neobişnuită. Oricum, i se potrivea bătrânului. Mi-am dat seama însă că doctorul tot nu-mi spusese, de fapt, de ce mă căuta, aşa că l-am întrebat. Ştii…începu el, căutându-şi cuvintele, trebuie să-mi răspunzi întâi la câteva întrebări. E un mic interogatoriu, ca să-i spunem aşa, dar este necesar pentru mine. De acord, zic eu, foarte intrigat.

N-ai vrea mai bine să mergem undeva, să vorbim în linişte? Aerul misterios şi modul acela de a tărăgăna discuţia m-au făcut şi mai curios, aşa că am acceptat.

Te numeşti S.T. Da. Te-ai născut la 14 martie 19… Da. Ai terminat Facultatea de Arhitectură în anul…Da. Bun. Din acest moment te rog să-mi spui dumneata cele mai importante evenimente din viaţă, zise doctorul, scoţându-şi un carneţel pe care-l deschise la o filă îndoită.

Intrigat de acest spectacol, am început să povestesc. Doctorul mă asculta şi îşi urmărea însemnările din carneţel. Stop! comandă la un moment dat. Te rog să fii atent: în 199… ai fost internat la noi, la Predeal. Pe 23 aprilie acelaşi an te-am externat. Am confirmat. De fapt nu mai ţineam minte data, dar, cu siguranţă, el ştia mai bine. În toamna aceluiaşi an te-a contactat profesorul A., pentru a te include într-o echipă de specialişti. Urma să colaboraţi cu Ministerul Culturii din Italia pentru găsirea unei soluţii de salvare a Veneţiei. Mai ţii minte când ai plecat din ţară? Cred că da… în septembrie… pe 10. Aşa e. Dar de revenit? Aproape două luni mai târziu, nu mai

ştiu exact. Îţi spun eu: pe 13 noiembrie. Şi-acum: îţi aminteşti vreun moment mai deosebit? Nu, nu cred. Totul a decurs normal, după program. Poţi să-mi spui care a fost programul? Foarte simplu. Dimineaţa făceam măsurători, iar după-amiaza calcule. La soluţia optimă am ajuns destul de repede, nu ar fi fost nevoie chiar de două luni, dar nu pot spune că mi-a displăcut. Şi tot timpul numai asta aţi făcut? Nu. Ultima săptămână a fost mai relaxată. Partea italiană ne-a oferit un program de excursii… dar tot nu înţeleg… Îndată. Ziua de 12 octombrie îţi spune ceva? Nu, nu cred. Hai, încearcă, nu-i nici un an de atunci. Nu, serios, dacă era, îmi aduceam aminte. Bine, acum fii foarte atent, zise doctorul. Anul trecut, pe 17 mai, bătrânul D. era în sala de mese, cu ceilalţi pacienţi. Lua prânzul. Deodată se ridică în picioare şi strigă: ascultaţi! Faceţi linişte şi ascultaţi! Radioul, ascultaţi ce spune! Ca s-o scurtez, la radio era muzică, dar el pretindea că se dă buletinul de ştiri. Când şi-a revenit din postura aceea încordată, adică după ce luase sfârşit – pentru el – buletinul de ştiri, l-am chemat şi, foarte serios, l-am întrebat ce auzise. Mi-a spus că arhitectul S.T. (adică dumneata), din echipa profesorului A., plecată la Veneţia, ş.a.m.d., datorită unui regretabil accident, a murit înecat. Corpul neînsufleţit urmează a fi adus în ţară spre a fi predat familiei pentru înhumare… Bine-bine, zic eu, dar nu se leagă… Ai răbdare, că n-am terminat, zice P. Atunci mi-am spus că bătrânul este cu adevărat ţicnit. Iată, însă, că în 12 octombrie anul trecut, în două ziare pe care le citesc de obicei, găsesc exact ştirea pe care o anunţase bătrânul cu câteva luni mai devreme. Să fi fost o glumă proastă de-a lui? Aşa am înclinat să cred, dar acum, după ce m-am informat, pot

să spun că nu. La data previziunii nici nu se ştia că vei face parte din echipa care va pleca.

În orice caz, am nişte prieteni pe la cele două ziare, aşa că anul trecut am fost…Vai, Doamne! Ce e? Anul ăsta plec iar în Italia. Pe 11 octombrie. Exact. De asta te-am căutat. Am fost anul trecut, la redacția unuia dintre ziare şi i-am întrebat cine le-a furnizat informația în legătură cu moartea ta. Nu inseraseră nici o ştire de felul ăsta! Le-am cerut un exemplar din colecția lor, din data respectivă. Închipuie-ți că nu cuprindea anunțul morții tale. Le arăt atunci exemplarul meu. Nu erau identice. Recunoşteau nume, stiluri, rubrici, dar nu erau identice! Până când unul, uitându-se mai atent, zice: domnule, dar ziarul ăsta nici nu l-am tipărit încă! Cum aşa? Priveşte data! Era, într-adevăr, 12 octombrie, dar un an mai târziu. Adică anul ăsta.

Câteva clipe am păstrat tăcere amândoi. O teamă cumplită îşi făcea loc în creierul meu şi-mi ridica părul pe spinare.

Încearcă să te relaxezi, spuse P. într-un târziu, punându-mi mâna pe braț. Până la plecarea ta mai sunt aproape două săptămâni. Găseşte un motiv ca să nu pleci. Şi ai foarte mare grijă ce faci în 11 octombrie. Bea-ți coniacul acum. Îți va face bine. Şi-acum să-ți spun despre bătrân. A dispărut pur şi simplu. În primăvara aceasta. Cu cocoşi cu tot. Fără o vorbă, fără un semn. Camera în care a stat nu purta nici cea mai mică urmă a trecerii sale pe acolo. Cu o seară înainte de dispariție m-a căutat şi mi-a lăsat un pachețel pentru dumneata. Dacă nu ar fi fost povestea cu ştirea şi cu ziarul, aş fi crezut că este cu adevărat nebun. Nu aş fi adunat informații despre dumneata şi nu te-aş fi căutat.

Am luat pachețelul. Era legat cu o sfoară subțire şi tare, sigilată cu ceară roşie peste nod. Mi-am băut coniacul şi l-am lăsat pe doctor în bar. Cred că i-am mulțumit. Cred că i-am spus că ne vom revedea.

Am ajuns acasă. Am trecut pe lângă ai mei . Nu ştiu dacă i-am salutat. Am intrat la mine şi am tăiat sfoara pachețelului. În mai multe straturi de hârtie ceruită, perfect conservați, fuseseră împachetați cinci capete de cocoşi.

3 octombrie 199…
Bucureşti

*

Mă numesc Alexandru T. Sunt fiul arhitectului S.T. Ceea ce ați citit mai sus sunt însemnările tatălui meu, făcute în data de 3 octombrie 199… Le-am găsit printre lucrurile lui. Ultima dată l-am văzut în 11 octombrie anul trecut. Reuşise să-şi amâne plecarea în Italia cu vreo patru zile. Se pare că asta i-a fost soarta. Noi nu-l mai căutăm. După ce i-am citit însemnările, am ajuns la concluzia că ar fi zadarnic. Dacă are posibilitatea să ne perceapă de acolo de unde e, sper că ne înțelege şi nu ne condamnă.

Februarie 1991, Predeal şi Sibiu

CAII

Cai.
Cai. Cai. Cai. Mulți cai.
Albi, roşcați, negri, sălbateci, cu coamele în vânt. Alergând liberi.
Ridicând o trâmbă de praf strălucitoare în lumina răsăritului.
Cai. Mulți cai. Nesfârşit de mulți. Venind de nicăieri din trâmba de praf şi dispărând în ea.
Mulți cai. Mirosind a sudoare şi a libertate.
Cai tropotind. Cai liberi. Cai sălbatici.
Nimeni nu-i mână. Aleargă singuri.
Pământul durduie sub copitele lor. Înspăimântător şi fascinant. Eliberator.
Cai. Mulți cai. Sute. Sau poate mii ori zeci de mii.
De unde vin? Unde se duc?
Nimeni nu ştie. Se ştie doar că la răsărit începe cavalcada. Durează doar câteva minute. Dar pare o veşnicie.
Cai alergând. Cu coamele în vânt. Liberi. Într-o imensă trâmbă de praf…
- Întotdeauna a fost aşa. Întotdeauna a fost aşa la ora aceasta. Când soarele răsare de după muntele acela. Imaginea este superbă.

- Dar când plouă? Dar când ninge?
- Nu plouă niciodată în valea aceasta. Şi nici nu ninge. Şi nici nu e frig.
- Şi chiar sunt sălbateci? Nu-i stăpâneşte nimeni?
- Nu. Nimeni nu ştie nimic. Şi nici nu vrea să ştie. Nici să-i stăpânească. Doar să-i privească. Vin aici în fiecare dimineaţă şi-i privesc. Fac asta de ani şi ani. Nimeni nu ştie când a început sau când au fost văzuţi prima oară. Vin aici şi privesc caii. Trăiesc doar pentru a vedea caii din nou, în ziua următoare. Ştiţi că nu mai vrea niciunul să plece? Aşteaptă ziua următoare ca să vadă caii.
- Cred că va ieşi un articol pe cinste…
- Hmm…Mă îndoiesc. Îi vedeţi pe cei trei? Cei trei aşezaţi pe… Aşa, da, aceia. Sunt ziarişti şi ei. Sau mai bine zis, au fost. Cel cu ochelari a venit acum vreo nouă ani. Ceilalţi sunt mai noi. Nu a mai plecat nici unul.
- Dar ai lor? Nu i-au căutat? Nu au venit după ei?
- Ba da, domnişoară. Sunt şi ei pe aici pe undeva.
- Dar… dar unde îi adăpostiţi? Realizase dintr-o dată că numărul lor depăşea posibilităţile micului sanatoriu.
- Nu v-am spus, domnişoară? În valea aceasta nu plouă niciodată. Şi nu ninge niciodată. Şi nu e frig niciodată.

DOMNUL TEDY

Când Tedy ieşi din puşcărie îşi spuse că e cazul să înceapă o viaţă nouă. Doisprezece ani îl tociseră şi îl albiseră într-atât, încât cu greu cineva dintre vechile cunoştinţe l-ar fi putut recunoaşte. Faţa, gesturile şi vorba erau ale unui bătrân înţelept, trecut prin încercările vieţii. Cine ar fi recunoscut în el pe bărbatul de 36 de ani, plin de sine şi arţăgos, conştient de farmecul ce făcea atâtea victime printre femeile din mediul său?

Părinţii îi muriseră de inimă rea, la vreo trei ani după ce-l închiseseră, aproape în acelaşi timp, la câteva luni unul după altul. Rude sau cunoştinţe mai apropiate nu avea prea multe şi nici nu şi le dorea. Tedy era hotărât să ia viaţa de la capăt, într-o manieră cuminte, sănătoasă. Aşa că trase de timp în ziua aceea şi ajunse în oraşul părinţilor săi spre seară, evitând pe cei care i se păreau cunoscuţi.

A doua zi contactă notarul care deschisese succesiunea în urmă cu nouă ani şi se informă despre averea rămasă. Angajă o firmă de avocaţi şi un agent imobiliar şi în câteva zile îşi lichidă toate afacerile în oraş. Se retrase la ţară, într-o aşezare de munte şi îşi înjghebă o afacere: o fermă de animale, visul său din copilărie.

În câțiva ani ferma sa prosperă. Îi adăugă un mic abator şi o instalație completă de prelucrare a laptelui.

Trecea drept unul dintre oamenii de vază ai aşezării şi câteva zeci de familii îi erau recunoscătoare pentru locurile de muncă bine plătite pe care le asigura.

Era văzut rar, vorbea respectuos cu toată lumea şi nu zâmbea aproape de loc. Era dispus să ajute pe oricine, oricât de nevoiaş sau de mizerabil ar fi fost. Cei care i-au intrat în casă spuneau că trăieşte foarte simplu, nu are nici o menajeră şi că toată gospodăria şi-o ține singur. Şi, ca o ciudățenie şi mai mare, în casa domnului Tedy nu era televizor. De altfel, ziceau unii, parcă s-a şi exprimat cu nu ştiu care prilej că "televiziunea este una dintre cauzele unei rate crescute a criminalității".

Un om cumsecade, spuneau unii. Cam ciudat, totuşi, adăugau alții. În orice caz, un bogătaş de treabă, erau toți de părere. Şi-şi vedeau mai departe de drum, oarecum nemulțumiți că nu puteau spune mai mult despre domnul Tedy.

În vremea aceasta însă, domnul Tedy era tot mai nefericit. O revoltă surdă se aprindea în el împotriva sorții. Pe măsură ce prospera, îşi reproşa tot mai mult nesăbuința din tinerețe şi regreta amarnic anii petrecuți în puşcărie. Pe măsură ce vedea crescând respectul oamenilor pentru el, îşi spunea că, fundamental, este un om bun şi se căia tot mai des că s-a lăsat purtat de fumuri şi de frivolitatea vieții într-o vreme când era în floarea vârstei şi în puterea puterilor.

Tedy omorâse un om. Un bătrân care îi ieşise în cale într-un moment neprielnic. Era în brațele frumoasei Angela, stripteuza unui bar, când bătrânul a năvălit în

dormitor şi, cu o privire ameninţătoare, i-a cerut să plece imediat. Ameţit de băutură, prea excitat şi prea plin de sine, Tedy l-a repezit cât colo, înjurându-l în fel şi chip. Dar bătrânul insista: "Pleacă! Pleacă acum! Pleacă acum!". Tedy s-a înfuriat şi a încercat să-l scoată din cameră, îmbrâncindu-l. Bătrânul opunea rezistenţă. Atunci Tedy îi dădu un pumn zdravăn în cap de-l lăsă lat. Îl târâ în hol şi închise uşa după el.

Zece minute mai târziu poliţia intra în casa Angelei.

Bătrânul muri în drum spre spital. Diagnosticul: comoţie cerebrală. Tedy intra în puşcărie pentru doisprezece ani.

Aceasta era povestea domnului Tedy, poveste pe care n-o putea uita nicicum. Mai mult, de câţiva ani buni coşmarul acelor clipe îl storcea de vlagă şi îl trezea noapte de noapte în sudori reci.

Când simţi că-şi pierde minţile, domnul Tedy căută un psihiatru şi începu un tratament. Zadarnic însă. Coşmarurile nu încetau. Psihiatrul începu să aibă îndoieli în privinţa eficienţei tratamentului său şi, foarte deschis, îl anunţă într-o bună zi pe domnul Tedy că ştiinţa sa este neputincioasă în acest caz şi că nu consideră că ar fi cinstit să primească în continuare un onorariu nemeritat.

Deznădăjduit, domnul Tedy încercă la un alt specialist, şi apoi la un alt specialist, cu aceleaşi rezultate însă. În cele din urmă îl îndopau toţi cu somnifere puternice care-l menţineau într-o stare de moleşeală continuă. E drept că nu mai visa deloc sau cel puţin nu mai trăia coşmarul atât de intens, dar peste zi nu era bun de nimic. Nu era o soluţie.

În cele din urmă îi veni o idee. Dădu anunţuri la câteva ziare din ţară, în speranţa că se va găsi cineva care să aibă leacul pentru meteahna lui.

Astfel începu la vila domnului Tedy un pelerinaj ciudat. Îi intrară în casă fel şi fel de oameni, mai mult sau mai puţin specialişti, mai mult sau mai puţin autorizaţi, cu fel de fel de leacuri şi soluţii. Zadarnic. Coşmarul nu înceta. Până într-o zi…

* * *

- Domnule, spuse femeia după ce îi ascultă povestea, cred că am soluţia pentru problema dumneavoastră.

Tedy se uita ca hipnotizat la femeia frumoasă din faţa lui, ca un înecat la paiul salvator.

Bâigui:

- Spuneţi, dau oricât…

- Să ştiţi că cer mult.

- Spuneţi, nu vă sfiiţi. Prefer să mă lipsesc de jumătate din avere, dar să am linişte pentru restul zilelor.

- Nu, nu jumătate. Tot.

- Cum… cum adică tot?

- Întocmiţi un testament prin care mă declaraţi unică moştenitoare…

- Destul! Te poftesc să pleci imediat! Nu eşti decât o şarlatană. Aşa ceva încă nu am mai auzit! Pleacă imediat! Domnul Tedy îşi ieşise din pepeni şi era roşu de furie.

- Nu vreţi nici măcar să auziţi în ce constă tratamentul?

Domnul Tedy vru s-o repeadă dar ezită. În fond ce pierdea dacă o asculta?

- Spuneți!

- Modificăm visul.

- Adică?

- Încercăm prin hipnoză să reconstituim exact împrejurările dinaintea crimei. Vom interveni apoi – mental, fireşte – asupra desfăşurării evenimentelor. Cu timpul se va induce impresia că ați încercat în mod real să opriți crima. Coşmarul va dispare, nemaifiind pus în mişcare de un subconştient justițiar.

Părea logic. Domnul Tedy cugetă îndelung. Ceva-ceva asemănător încercaseră şi psihiatrii ceilalți, dar nu în maniera aceasta. Se ridică în picioare şi începu să se plimbe în lungul şi în latul camerei. Părea promițător. De fapt, ce l-ar împiedica să încerce?

- Credeți în ce spuneți?

- Vă pot da numele câtorva persoane pe care le-am tratat în felul acesta. Am acceptul lor pentru aceasta. Tratamentul a fost atât de eficace încât sunt de acord să depună mărturie. Şi să mai ştiți că diploma pe care o am nu este falsă. Se poate verifica.

- Totuşi… întreaga avere… sună totuşi a escrocherie… Celorlalți le-ați cerut acelaşi lucru? Ce garanție am că nu mă veți ucide, mai devreme sau mai târziu pentru a intra în posesia moştenirii?

- Luați legătura cu cei pe care i-am tratat. Unii dintre ei au beneficiat de serviciile mele acum patru-cinci ani. De fapt atunci mi-a venit idea acestui fel de onorariu – recunosc, ciudat. În momentul de față mă întrețin din onorariile obişnuite, pentru cazuri uşoare. Dar am răbdare. Sunt tânără şi peste câțiva ani voi începe să devin bogată. Câțiva dintre clienții mei sunt destul de bătrâni. Evident, şi mie mi se poate întâmpla un accident

între timp, dar exclud această eventualitate. Ce spuneți, acceptați?

Domnul Tedy o privi câtva timp, apoi spuse:

- Dați-mi timp o săptămână. Peste o săptămână veți avea răspunsul.

De îndată ce plecă ciudata vizitatoare, domnul Tedy verifică identitatea şi calitatea acesteia, apoi contactă persoanele de pe lista lăsată. Erau unsprezece. Îşi consultă avocatul şi apoi luă legătura cu poliția din localitate. Îşi luă toate măsurile de siguranță pe care le crezu de cuviință.

O săptămână mai târziu era față în față cu femeia aceea ciudată.

- Da, sunt de acord, spuse domnul Tedy. Citiți, vă rog, testamentul. Corespunde, cred, pretențiilor dumneavoastră.

Femeia studie cu atenție actul.

- Da, este în regulă. În ce mă priveşte, de mâine putem începe.

- De ce nu acum? Prezența domnului notar nu mă deranjează. Vă incomodează poate pe dumneavoastră?

Femeia zâmbi ciudat şi şopti:

- Nicidecum. Întindeți-vă pe canapea.

Neîncrezător, domnul Tedy se coformă. Atunci femeia se apropie.

-Relaxați-vă. Priviți în ochii mei. Scufundați-vă în apele lor şi lăsați gândurile libere. Aşa… Şi începu o cântare stranie, neinteligibilă, dar plăcută. Curând mintea domnului Tedy intră în ritmul versurilor. O greutate i se lăsă pe pleoape. Curând căzu în somnul hipnotic…

* * *

- Sunt în oraşul părinţilor mei. Pe strada mare… Din glasul domnului Tedy răzbătea încântarea.

- Nu intra în vorbă cu nimeni, şopti femeia, eşti doar un spectator… Continuă şi spune ce vezi.

-…Hoinăresc… am trecut de piaţă… vreau să mă duc…

- Du-te acasă, la părinţi.

-…Am ajuns…tata… este în fotoliu şi îşi citeşte ziarul… ca de obicei. Cafeaua abureşte pe măsuţă… Mama… împleteşte… împleteşte la un trusou… Pregăteşte de multă vreme un trusou pentru un nepoţel… de la mine… şi care nu mai vine… Glasul se îneca de duioşie.

- La trei te trezeşti. Unu, doi, trei!

Domnul Tedy deschise ochii, clipi de câteva ori buimac, apoi cu voce stinsă întrebă:

- De ce m-aţi oprit? De ce m-aţi întors?

- E prea devreme ca să vă implicaţi. Oricum, nu aţi realiza nimic în faza aceasta. Nimic bun. V-aţi răni şi mai mult sufletul, şi atât. Transa în care intraţi nu este una hipnotică obişnuită. La momentul potrivit vă voi spune despre ce este vorba. Până atunci avem enorm de mult de muncit. Ne va fi totuşi uşor. Din câte ştiu duceţi o viaţă cumpătată. Este suficient pentru ziua de astăzi. Continuăm mâine dimineaţă la ora zece.

- O clipă, vă rog. Din câte ştiu, nu ar trebui să-mi aduc aminte nimic din ce am văzut în somnul hipnotic…

- Ştiu ce vreţi să spuneţi. Dar v-am zis, aceasta nu este o hipnoză obişnuită. Repet, la timpul potrivit veţi

afla mai multe. Veți afla ce forțe sălăşluiesc în dumneavoastră şi ce putere are cuvântul. Aveți, vă rog, încredere.

După ce femeia plecă, domnul Tedy, conform obiceiului, începu să umble prin casă, într-o parte şi-n alta, cu mâinile afundate în buzunare şi cu capul în pământ. Cugeta. Ani de zile suferise şi acum se întrezărea vindecarea. Mai mult, avea senzația că această experiență va avea un câştig dublu. De ce? Pe tot timpul călătoriei în trecut avusese senzația de *real*. Probabil că *şi-ar fi îmbrățişat* părinții dacă nu l-ar fi oprit doctorița. Nu putea să-şi scoată din minte această senzație de real, de concretețe. Şi, ce era mai important, trăirea aceea nu rămânea îngropată undeva, ci şi-o aducea aminte şi după trezire. Era vie. Nu era o simplă amintire, ştearsă, de demult. Era ca şi cum adineaori făcuse o vizită părinților săi, numai că nu-i îmbrățişase şi nu le vorbise. Hotărât lucru, femeia aceea este neobişnuită, şi cunoaşte o taină, aşa cum numai despre țigănci auzise în copilărie că ştiu.

* * *

Se simți copleşit de bucurie când revăzu oraşul natal. Se purta acum cu mai multă degajare şi inima îi tresălta. Bătu străzile în lung şi în lat *toată după-amiaza.* Merse din nou la casa părinților săi şi-i văzu de data aceasta într-o altă scenă. Îi auzi *vorbind* despre el. Maică-sa se plângea că el, Tedy, iar nu a venit la amiază, şi că l-a aşteptat în zadar cu mâncarea. *Un neisprăvit*, spunea tatăl său, şi lui Tedy îi dădură lacrimile. Vru să spună ceva, dar o voce fermă, venită de aiurea îl trezi. Oftă.

- Erați pe cale să comiteți o nesăbuință. Nu aveți voie deocamdată să interveniți în viața trecută, v-am mai spus. Şi în nici un caz în viețile altora. Deocamdată.

- Dar m-ar fi auzit? M-ar fi auzit de-adevăratelea? Spuneți, spuneți, vă rog!

Femeia îşi cântări mult cuvintele înainte de a vorbi.

- În acest moment sunteți ca după o uşă de sticlă. Impenetrabilă. Orice încercare de a trece *dincolo* vă va spori şi mai mult suferința. Ei îşi vor vedea mai departe de viața lor, ignorându-vă. Iar dumneavoastră vă veți zbuciuma în zadar. La timpul potrivit vom păşi împreună dincolo şi vom face schimbarea necesară. Deocamdată nu sunteți stăpân pe forțele dumneavoastră şi nici nu vă puteți folosi cum trebuie de cele ale universului.

Domnului Tedy îi vâjâia capul. Era mai mult decât îşi putea închipui şi o teamă uşoară îi ridica perii pe spinare. Aşa cum bănuise, experiența pe care o trăia era una cu totul deosebită.

- E prea devreme pentru o intervenție. Trebuie să vă obişnuiți întâi cu prezența dumneavoastră în trecut, ca spirit. Orice intervenție, în acest moment, v-ar crea senzația de materializare; lucrul acesta ar avea urmări foarte grave asupra sănătății mintale după trezire. Aş vrea să ştiu acum cam cu cât timp înainte de nefericita întâmplare credeți că v-ați întors în trecut?

Domnul Tedy se gândi câteva clipe şi zise nehotărât:

- Nu ştiu exact… îmi lipsesc repere… m-ați întors prea devreme…

- Bine, atunci vom continua zilnic, până când se apropie momentul hotărâtor.

Şedinţele continuară astfel timp de două săptămâni. Efectul lor începu să se vadă. Visul acela revenea, e drept, în fiecare noapte, dar domnul Tedy îl primea acum cu o oarecare detaşare. Mai mult, se trezea cu speranţa că acest vis va dispărea cu totul odată şi-odată. Şi totuşi, pe măsură ce călătorea în trecut, creştea în mintea sa o nelinişte, o nelinişte pe care ţi-o dă senzaţia de *déjà vu*.

Şi se mai întâmpla ceva. Un lucru pe care domnul Tedy îl ascundea vindecătoarei sale. În incursiunile sale, din când în când, aşa, ca o încercare, domnul Tedy *se atingea* uşor de vreun obiect sau îşi *târşea* picioarele pe caldarâm. Senzaţia de *atingere*, atingere materială, o ascundea cu grijă, ca pe un lucru interzis, dar râvnit; ca un copil care face o boacănă şi o ascunde părinţilor săi, arătând aceeaşi faţă inocentă.

După încă o săptămână deveni as în a disimula aceste atingeri materiale şi o bucurie grozavă îl inunda când se gândea că o poate păcăli pe doctoriţă.

Dar femeia sesiză că este ceva în neregulă de la un timp, şi îi spuse într-o zi, după şedinţă:

- Îmi fac datoria să vă readuc aminte că orice încercare de a simţi ceva concret în acest moment vă poate fi fatală. Nu aveţi voie să interveniţi material. Ca să fiu mai clară, riscaţi să ajungeţi într-un ospiciu. În ce mă priveşte, de mâine voi înregistra şedinţele noastre şi pe video, cu martori. Nu doresc să fiu făcută răspunzătoare pentru eventualele neplăceri pe care vi le puteţi crea.

Domnul Tedy se cutremură şi recunoscu micile fraude.

- Domnule Tedy, nu uitați nici o clipă că aparțineți prezentului. Nu vă lăsați furat de ambianța trecutului, oricât de concretă ar părea. Unde ați ajuns cu călătoriile?

Domnul Tedy înghiți în sec şi spuse :

- *Mâine seară* se va întâmpla totul. Îmi amintesc foarte clar, nu am nici un dubiu.

Femeia îl privi înmărmurită.

- Domnule Tedy, rosti după câteva momente, suspendăm tratamentul. Azi e joi. Luni sunt din nou la dumneavoastră. Între timp mă voi gândi cum vom proceda. M-ați luat prin surprindere. Probabil că mintea dumneavoastră a sărit peste o groază de timp. Bună seara, ne vedem luni.

* * *

Dar nu a fost atât de simplu. Coşmarul reveni în noaptea aceea cu o intensitate pe care domnul Tedy nu o cunoscuse înainte de tratament. Se sculă urlând. Sudoarea îi curgea pe spinare în şiroaie reci. Zvârli cât colo cearşafurile şi începu să alerge de nebun prin casă, trântind cu furie tot ce-i ieşea în cale. Se potoli într-un târziu, ghemuit într-un colț de cameră, gemând şi tremurând. Era mai mult un horcăit, iar din când în când scotea din gât un "nuu", prelung şi răguşit.

Nu mai adormi în noaptea aceea. Dimineața o sună pe doctoriță, ca să-i povestească ce i s-a întâmplat. Nu-i răspunse nimeni.

Peste zi făcu lungi plimbări pe dealurile de deasupra vilei sale. Se oprea din când în când, vorbea de unul singur şi gesticula. Pleca apoi mai departe, cu capul în pământ şi mâinile în buzunare, se oprea şi repeta spectacolul.

Nu s-a băgat în pat în noaptea aceea. A rămas în fotoliu, într-o veghe plină de temeri. Somnul l-a luat fără veste, mai spre dimineață. La puțină vreme însă, se trezi înspăimântat, urlând, cu imaginea crimei în fața ochilor. Coşmarul nu-l ierta. Epuizat, îşi sună doctorița. Nici un răspuns. Se lăsă din nou în fotoliu, moale ca o cârpă. Era vlăguit şi gânduri negre i se adunau în minte. Zăcu aşa vreme îndelungată, cu privirea ațintită în gol şi fără nici o expresie pe chip.

Într-un târziu, ca o sclipire, domnului Tedy îi veni ideea salvatoare. Va trece singur *dincolo*. Era convins că experiența de până atunci îi va permite să pornească de unul singur în incursiune. Se simțea în stare să intre de unul singur în transă, deşi până atunci fusese ajutat de ochii femeii şi de cântarea aceea ciudată. Mai mult, putea să se şi întoarcă. În ultimele şedințe învățase acest lucru: trecerea de la conştiința somnului hipnotic (de fapt, nu era un somn hipnotic propriu-zis, îi explicase femeia), înapoi la conştiința de veghe, fără ruptură şi fără ajutor, prin propria voință. Îşi amintea sentimentul de plenitudine care l-a cuprins când a făcut prima dată lucru ăsta. S-a simțit dintr-o dată puternic şi stăpân pe nişte forțe de care probabil puțini muritori sunt conştienți. Atunci şi-a privit pentru prima dată cu recunoştință şi admirație vindecătoarea.

Se pregăti în ziua aceea cu migală. Se bărbieri şi se ferchezui de parcă s-ar fi dus să se însoare. Mâncă bine şi îşi permise un pahar de vin bun, primit cu ani în urmă de la unul din partenerii de afaceri. După-amiază porni într-o plimbare înviorătoare. Avea din nou încredere. Încredere în el. Gândul că va purcede spre marea trecere

de unul singur îl făcea să se simtă puternic şi independent, ca pe vremuri. Ah, tinereţe, tinereţe…

Spre seară se întoarse. Era tot numai un zâmbet. Făcu un duş. Bău un pahar mare cu lapte, ca de obicei.

În cele din urmă se hotărî. Se întinse pe canapea. Se relaxă. Căută un punct de pe tavan şi îl fixă cu privirea. Treptat, trecu la un ritm respiratoriu scăzut, aşa cum învăţase. Bătăile inimii încetiniră, nu după multă vreme. Curând totul începu să se întunece în jurul acelui punct. “Acum e acum!”. Domnul Tedy se înfioră un pic, era prima dată când trecea de unul singur. Îşi impuse să continue. Şi-atunci punctul acela se făcu gura luminoasă a unui tunel, iar el se simţi tras de forţa propriei sale minţi prin acel tunel. Inele albastre luminoase veneau de departe, se apropiau, se măreau pe măsură ce se apropiau, îl cuprindeau şi-l împingeau mai departe spre următoarele inele. Se lăsă în voia minţii. Nu mai trăise aşa ceva până atunci, femeia aceea îl trecea *altcumva dincolo*. Era prea târziu, şi oricum, nu voia să se mai întoarcă. De fapt se surprinse că nici nu ştia dacă *poate să vrea*. Acest sentiment ciudat îi provocă o greaţă uşoară, dar uită repede de ea: se zărea capătul tunelului.

Priveliştea ceţoasă a unui bar de noapte se ivi în faţa ochilor. "Am reuşit", gîndi domnul Tedy. Îl căută din priviri pe Tedy-cel-tânăr şi-l văzu la o masă, împreună cu frumoasa Angela, stripteuza. “Am ajuns la timp”. Vru să ia loc la o masă şi constată că poate face acest lucru cât se poate de concret. *Simţea* sub tălpi podeaua, iar sub şezut scaunul. Puse mâna pe masă şi *simţi* cu buricele degetelor asprimea ţesăturii. Domnul Tedy era stăpân pe situaţie. *Comandă* chelnerului o băutură uşoară şi

constată, plin de mulțumire, dar şi emoționat, că este servit. Deci *exista* acolo. Luă o gură din pahar şi simți cum băutura *îi alunecă* pe gât. Minunat! Va modifica visul. Se va duce la masa lui Tedy-cel-tânăr şi va intra în vorbă cu el. Îi va cuceri simpatia şi încrederea. Mai târziu îl va sfătui părinteşte (în fond diferența de vârstă este de douăzecişitrei de ani, nu?) să renunțe în seara aceea la farmecele frumoasei Angela şi va invoca un motiv rezonabil. Apoi, dacă Tedy-cel-tânăr se va dovedi înțelegător, vor petrece seara împreună, în fața unui pahar. Doamne, cât de mult îşi dorea să stea de vorbă cu Tedy-cel-tânăr şi să-l aducă pe calea cea bună! Să-l facă să renunțe la viața desfrânată. Să-i arate că de fapt, el, Tedy-cel-tânăr este un om de ispravă. Ar fi stat cu el oricât, numai să nu se mai ducă la frumoasa Angela în seara aceea. Şi apoi… Dar domnul Tedy nu îndrăzni să meargă mai departe cu imaginația. Îi era de ajuns dacă ar fi petrecut seara împreună cu Tedy-cel-tânăr. Ulterior, fără ştirea doctoriței, va întreprinde şi altceva, evident, spre folosul lui Tedy-cel-tânăr.

Fericit, cu aceste gânduri în minte, domnul Tedy se ridică şi se îndreptă spre toaletă. Avu încă o dată bucuria să constate că tot ce făcea era *concret.*

Mulțumit de sine, se întoarse în salon şi îl căută cu privirea pe Tedy-cel-tânăr. Înlemni. Nu mai era acolo. Se repezi la barman şi-l întrebă:

- Unde-i Tedy?

- A ieşit acum vreo două minute, răspunse repede barmanul, speriat de privirea fioroasă a domnului Tedy.

-Unde? Unde? Dar deja ştia.

Ieşi ca o furtună pe uşă şi opri un taxi. Ştia unde trebuie să ajungă.

Urcă în fugă treptele celor trei etaje şi intră ca o vijelie în casa Angelei.

- Ce doreşti? îl întrebă furios Tedy-cel-tânăr.

- Pleacă! Pleacă acum! Pleacă acum! Tedy-cel-bătrân gâfâia şi nu mai avea putere. Pleacă acum! Ochii îi ieşiseră din orbite. Pleacă acum!

Tedy-cel-tânăr îl privi câteva clipe buimac, apoi începu să-l înjure:

- Ieşi afară, bătrân tâmpit…

- Pleacă! Pleacă acum! Pleacă acum! repeta, ca o păpuşă stricată Tedy-cel-bătrân, îngrozit deodată de un gând.

Tedy-cel-tânăr se înfurie la culme şi îl îmbrânci către uşă. Dar Tedy-cel-bătrân, cu o groază mută întipărită pe chip, opuse rezistență. Atunci, Tedy-cel-tânăr îl pocni zdravăn în cap de-l lăsă lat. Îi trase corpul afară pe hol şi închise uşa după el.

* * *

Pe certificatul întocmit de medicul legist scrie că domnul Tedy a murit în urma unei comoții cerebrale. Cauza: o puternică lovitură aplicată în zona temporală stângă.

CEASUL

El îşi sorbea cafeaua, aşezat în fotoliu, ca în fiecare dimineaţă. Privea gânditor ceasul cel vechi şi, tot ca în fiecare dimineaţă, se întreba ce Dumnezeu are de o ia mereu înainte cu zece minute. De ani de zile îl punea seara după radio, pentru ca dimineaţa să constate că peste noapte o luase cu zece minute înainte. Şi, ca o ciudăţenie a ciudăţeniilor, decalajul rămânea constant, de parcă cele zece minute ar fi fost o limită pe care ceasul se străduia să o atingă.

-Am să-l schimb, hotărî el, privind ceasul care ticăia credincios şi monoton.

Şi într-o zi, într-adevăr, îl schimbă. Cumpără un ceas nou, electronic, cu alarmă. Pe cel vechi îl aruncă într-o cutie de carton pe care o sui în pod. Seara potrivi ceasul şi se culcă.

Dimineaţă, în fotoliu, îşi sorbea cafeaua şi privea mulţumit ceasul cel nou.

-Ei, cum merge? strigă ea din bucătărie.

-Ce?

-Ceasul cel nou. Acum a anunţat ora exactă la radio.

El privi ceasul cel nou şi nu-i veni să creadă: era cu zece minute înainte. Îşi privi ceasul de la mână: era cu zece minute înainte.

-Auzi, zise ea tare din bucătărie, nu ştiu ce-i cu ceasul meu de mână, că a luat-o cu zece minute înainte.

Atunci el se gândi un pic, zâmbi şi se urcă precipitat în pod. Răscoli prin lada cu vechituri şi îl găsi. Ceasul cel vechi ticăia credincios şi monoton. Era cu zece minute înainte.

OMUL -TRANDAFIR

- Ţi-am povestit vreodată despre mine? îl întrebă pe celălalt, privindu-şi degetele boante. Totul mi se trage de la trandafirii japonezi. A, nu ţi-am spus, că eşti nou pe aici.

Era acum … să fie cinci ani? Îmi intrase în cap o dambla. Să fac trandafiri japonezi. Da, nu râde. Aveam unul bătrân de vreo optsprezece ani şi nu mai înflorea. Nu ştiu cum se face că intru într-o zi la florăria aia nouă, de pe malul râului pe dreapta cum te duci spre autogară. Aia de lângă piaţă, cu plante exotice. Mă dau la vorbă cu fata care vindea. Îi pomenesc şi de trandafirul meu japonez şi-i spun că nu înfloreşte. "Dar îl tăiaţi?", mă întreabă ea. "Cum să-l tai?". "Adică să-i tăiaţi ramurile primăvara şi toamna. În felul acesta îl obligaţi să înflorească. Dar trebuie tăiat la sânge. Fără milă. Haideţi cu mine," zice ea şi mă invită în seră. Ce să-ţi spun, am crezut că am intrat în rai. Erau acolo sute de trandafiri japonezi, înfloriţi toţi, o nebunie. Roşii şi galbene. Florile. Eu, năucit de atâta frumuseţe, o întreb cum de are atâţia. Ea-mi spune că-i înmulţeşte prin butaşi. "Şi nu-mi daţi şi mie vreo doi butaşi din ăia galbeni?" "Cum să nu?" şi ia o foarfecă. Atunci am observat că are degetele boante, cum sunt ale mele acum. Şi se duce şi taie vreo câteva

rămurele şi mi le dă. ”Le puneți în apă. În câteva luni vor face rădăcini. Numai atunci le puneți în ghivece”. “Mulțumesc” zic eu, iau rămurelele şi mă uit la ele. Bag de seamă că la tăietură s-a adunat un lichid tulbure, verde-gălbui. “Ciudat, şi la al meu am mai rupt crenguțe din greşeală, dar nu am văzut să curgă sevă”. “Trandafirii ăştia sunt un pic mai deosebiți” îmi zice ea, cu o lucire ciudată în ochi, privind cum îmi frec degetele. Ca să n-o mai lungesc, i-am mulțumit şi am plecat, eram bucuros nevoie-mare că am rămurelele alea, mă şi vedeam înconjurat de o mare de trandafiri. “O mie fac! Dacă am răbdare – şi ce mă costă, de fapt – în câțiva ani fac o mie de trandafiri japonezi!” Eram bucuros şi uşor ca fulgul. Ajung acasă, pun mâna pe foarfecă şi încep să-l ciumpăvesc pe bătrânul hibiscus. *Hibiscus hibiscus* – aşa sună în latineşte trandafirul japonez. Cum îl ciopârțeam eu aşa, încep să bag de seamă că la capetele rămurelelor tăiate se adună lichidul acela galben-verzui. Aşa o fi la vremea asta, am gândit eu atunci. Era în mai… da, cam prin mai. În fine, cred că am tăiat vreo treizeci de rămurele, pe care le-am şi pus în apă. Nu-ți povestesc ce calcule am început să fac. Aşa… Pe la începutul lui august toți butaşii aveau rădăcini. I-am pus în ghivece, le-am făcut loc în camera mică şi… în două luni au crescut cam de două palme, că mă şi bucuram – uite, zic, la sfârşitul lui octombrie pot să-i tai, şi am dintr-un foc şaizeci de trandafiri. A! Nu ți-am zis de ăla bătrânul: a făcut la flori, mari şi frumoase cum nu făcuse el în toți optsprezece ani de când îl aveam.

Ce să-ți zic, creşteau trandafirii ăştia cu o viteză uimitoare. Dar iată că vine şi sfârşitul lui octombrie. Pun

mâna pe foarfece şi încep să tai rămurelele. Le-am pus şi pe astea la înrădăcinat.

Ei, şi-acum vine buba. La vreo săptămână după ce-am tăiat trandafirii, încep parcă să nu-mi mai simt degetele. După încă vreo două zile văd că încep să mi se subțieze şi să se usuce. Nişte dureri îngrozitoare, ştii cum? În două săptămâni mi-au căzut degetele ca la leproşi. Nu mi-au rămas decât nişte cioturi - câte o falangă. Dar cioturi curate, fără urmă de cicatrice, de ziceai că aşa m-am născut cu ele. Bineînțeles că am fost pe la doctori când am văzut că încep degetele să mi se usuce. Degeaba, că nu au avut ce-mi face. M-am împăcat cu situația. Ei, trece iarna aia şi vine primăvara. Eu iar mă apuc să tai din rămurelele trandafirilor – ştii, primăvara şi toamna se taie, ți-am mai spus. Da' să vezi: când tăiam câte o rămurică, mă trecea prin cioatele alea de degete o durere ascuțită. De parcă îmi transmiteau din durerea lor, săracii. Nu m-am prins de prima dată, am crezut că e din cauza chinului de a strânge foarfecele.

Ş-acum vine minunea: încep să-mi crească degetele. Da, da, nu te holba aşa. Când am băgat de seamă, de fapt când m-am convins că-mi cresc, am început să plâng de bucurie … m-am dus şi-am pus lumânări la biserică şi să dau de pomană săracilor… am devenit fanatic religios. Pe cuvânt! Mi-au crescut degetele până aproape să-mi dea unghiile. Asta era pe la începutul lui octombrie. Aşteptam chiar să-mi crească unghiile – reînviase în mine speranța, când, pe la sfârşitul lunii iar încep să mi se usuce degetele. În câteva zile mi-au căzut toate. Atunci am început eu să bănuiesc ceva, dar eram confuz, nu puteam numi ceea ce bănuiam. În răstimpul ăsta eu mă ocupam mai departe de trandafiri, de îngrijit, de tăiat…

... ei… aici am bănuit eu că e ceva: cum îi tăiam, cum mă durea. Mai mult, simţeam o nelinişte inexplicabilă când mă apropiam cu foarfeca de ei… Mi-a mers mintea destul de repede: simţeam neliniştea lor. Eu eram duşmanul care îi mutila. Iar ei îmi transmiteau groaza şi disperarea lor. Cum de receptam eu asta, m-am lămurit de-abia în primăvara următoare când au început iar degetele să-mi crească. Atunci m-am prins: degetele mele urmau ciclul vegetal. Ca şi cum o parte din mine devenise… ca şi cum eram unul de-al lor. De-al trandafirilor. Iar ei puteau să-mi inducă acel ciclu de cădere şi de creştere a degetelor. De atunci mi se întâmplă asta în fiecare an. M-am obişnuit. Acum aştept cu bucurie fiecare primăvară. Ei, ce zici? Întrebă, admirându-şi degetele boante ce dădeau să facă unghii.

- Poţi să înnebuneşti dintr-o chestie ca asta, nu?

- Ştii ce mă gândesc? Oare cum ar fi dacă aş înflori, dom'le…

* * *

- Gata, băieţi, e timpul să faceţi nani, le zise omul cu halat alb care îi ascultase din tocul uşii. Şi fără probleme, mai adăugă el, fluturând cu mâna dreaptă o cămaşă de forţă.

MOŞ GAVRILĂ

Era în mai 1995. Mergeam cu ceva treburi pe vreo două săptămâni în Moldova, la Bacău şi la Iaşi.

Plecasem pe la 3 din noapte şi acum mă cam lua somnul. E drept că pe la 8, la ieşirea din Oituz mă oprisem preț de o jumătate de ceas să ne odihnim, eu şi maşina, dar nu fusese de ajuns.

Trecusem de Oneşti, trecusem bine chiar, după cum spuneau bornele kilometrice, iar eu căscam din ce în ce mai des. Chiar mă gândeam să trag undeva pe dreapta, să mă dezmorțesc şi să-mi torn o cafea.

Helegiu. Un sat ca oricare altul de prin părțile acelea. Cam aceeaşi arhitectură, iscată din mărginirea pungii, dar şi din trasul cu ochiul la casa vecinului. Cine făcea proiecte pe vremuri? Uite aşa se naşte tradiția. În schimb, florării care de care mai frumoase la streşinile caselor, cum nu am prea văzut prin Ardeal. De fapt, acele dantelării de lemn care dau farmec şi personalitate casei, cam numai prin Moldova am văzut.

La ieşirea din Helegiu un om îmi face cu mâna să opresc. Numai bine, zic, am cu cine schimba o vorbă, să se mai sperie somnul. Trag pe dreapta şi deschid. Numai atunci l-am văzut bine. Era un bătrân cam la vreo şaizeci de ani, sărăcăcios îmbrăcat dar curat, cu o secure în mâna dreaptă. O secure bine ascuțită, cu coada lustruită de atâta folosință. Recunosc că m-a trecut o undă de regret

că am oprit, nu văzusem securea. Nu ştii niciodată pe cine iei, dar eu sunt un tip încrezător în oameni şi nu prea pun răul înainte, altcumva unde am ajunge? Şi totuşi, purtarea oarecum ciudată a bătrânului nu a avut darul să mă liniştească, ba dimpotrivă. Adică s-a urcat fără un cuvânt, s-a aşezat şi a închis portiera.

Eu am pornit, tot fără un cuvânt, dar nu mă prea simţeam la largul meu. După o bucată de drum l-am întrebat unde merge. Nu mi-a răspuns. Am întors capul spre el. Mi-a făcut semn cu bărbia către înainte. O fi mut, mi-a trecut prin minte, şi nu am mai zis nimic. Nu mai fusesem niciodată în compania unui mut şi nu ştiam cum să mă port. Mai mult, nu ştiu să-mi ascund sentimentele, aşa că eram foarte stânjenit la gândul că mi s-ar putea citi pe faţă compasiunea. Dar bătrânul privea înainte şi nu părea a avea habar de frământările mele.

Am mers aşa kilometri întregi, fără să scoatem o vorbă.

La un moment dat, pe Dealul Măgurii, bătrânul spune scurt: "Aici". M-a luat prin surprindere, nu mă aşteptam să vorbească. Am oprit. Dar el, când să coboare, întoarce spre mine o privire limpede şi pătrunzătoare şi-mi zice: "Poartă-te blând la Ruginoasa. Lasă de la tine". Şi-atât. A închis portiera şi s-a îndreptat spre pădure.

Eu nu-mi reveneam din năuceală. Adică o chestie din asta nu ţi se întâmplă în fiece zi, ca să ştii cum să reacţionezi. Şi, în plus, treburi din astea citeşti că se întâmplă altora, nu te gândeşti că ţi se pot întâmpla şi ţie. Niciodată nu eşti pregătit să le întâmpini. Mi-a trecut prin minte că e nebun şi cu convingerea asta am plecat mai departe, ba chiar am răsuflat uşurat că nu mi s-a

întâmplat ceva şi mai rău. Mă gândeam la securea din mâna lui.

Dar iată şi Bacăul. Atent la trafic, am uitat îndată întâmplarea. În Bacău nu am zăbovit mult, oamenii cu care aveam treabă s-au mişcat repede. Grozav, zic, nu mă apucă noaptea pe drum. Pe la două şi jumătate am plecat spre Iaşi. Eram pentru prima dată pe traseul acela, nu aveam maşina decât de un an, şi eram atent la tot ce vedeam. Îmi place să călătoresc. Locuri şi oameni noi, o adevărată sărbătoare a minţii.

Nu ştiu cum a trecut timpul. Curând am ajuns la Ruginoasa. Când am văzut indicatorul mi-am adus aminte de bătrânul cu securea. Ce-o fi vrut să spună? În orice caz, astfel avertizat, am mers cu atenţie, ba încă, în mod reflex, am scăzut viteza, spre disperarea celui dindărătul meu care îmi tot făcea semne cu farurile. La un moment dat văd pe stânga un gard impozant, cu o lucrătură deosebită, în contrast absolut cu sărăcia locurilor. Palatul lui Alexandru Ioan Cuza. Aşa scrie pe placa de la intrare. Încetinesc şi mai mult, şi trag pe dreapta, pe un teren viran, lângă o crâşmă sau un cinematograf, nu pot spune cu precizie ce era.

Trec strada şi merg până la poartă. Prea târziu. Închiseseră de vreun sfert de oră. Nu-i nimic, zic eu, de ţinut minte pentru altă dată. Mă întorc şi o iau spre maşină. Un poliţist îi tot dădea târcoale şi nota din când în când ceva într-un carneţel. "S-a întâmplat ceva?" întreb eu apropiindu-mă. El se uită în carneţel, îşi suge un dinte şi apoi îmi răspunde pe un ton superior: "Parcarea interzisă". Eu, enervat de spectacolul acela, mă uit contrariat în jur după vreun indicator, nu văd nimic şi dau să-i răspund ceva de felul: "Da' ce, am parcat în

curtea dumitale şi nu ţi-am cerut voie?” Îmi ies repede din fire când sunt nedreptăţit. Dar, înainte de a da drumul porumbelului, mi-aduc aminte de bătrânel şi de sfatul lui, şi mă luminez deodată. Aşa că mă trezesc spunând: “Ştiţi, domnule plutonier (era sergent-major), am auzit de multă vreme de Palatul lui Cuza-Vodă de la Ruginoasa, şi am profitat de drumul acesta ca să-l văd. Am oprit într-un loc unde credeam că nu deranjez pe nimeni, dar se pare că am greşit. Cât datorez?” şi duc mâna, semnificativ, la buzunar.

El se aştepta, probabil, să ripostez la acuzaţia aceea nedreaptă. Aşa că, luat prin surprindere de lunga şi blânda mea tiradă, înghiţi în sec, îşi drese glasul şi răspunse: “Ăă … e în regulă, nu e nici o problemă, de fapt v-am văzut, nici n-aţi stat mult. E numai până la 16”. “Poftim?” “Palatul. E deschis numai până la 16. Drum bun şi să aveţi grijă la trafic”. Am mulţumit şi am plecat iute de acolo. Mă grăbeam să rămân singur cu gândurile mele. Ce era cu bătrânul acela? De unde a ştiut el ce urma să se întâmple la Ruginoasa? Şi de unde îmi ştia firea de m-a sfătuit “să mă port blând”? Hotărât lucru, niciodată nu suntem pregătiţi să ni se întâmple nouă. Şi cu atât mai puţin putem explica.

În orice caz, abia aşteptam să povestesc întâmplarea bunică-mii, să o dau gata, aşa cum îmi făcea şi ea când eram mic. Îmi spunea tot felul de poveşti, care mai de care mai înfricoşată, că nici să răsuflu nu mai îndrăzneam. Parcă o şi auzeam: “Ei spuni, măi băieti, oari şi poati sî hii asta? Doamni, apărî şî păzăşti”. Şi, bineînţeles, scuipatul de trei ori şi făcutul crucii tot de trei ori – ritual întreg.

Am ajuns în anul acela să-i povestesc, numai că povestea a fost mult mai lungă şi mult mai “ înfricoşată”, după cum se va vedea.

* * *

Două luni mai târziu am refăcut traseul, de data asta cu un interes diferit: mergeam la o nuntă.

În mai, când fusesem la Iaşi, am rămas o noapte la nişte neamuri pe care nu le mai văzusem de prin 1981. O verişoară, pe care o ţineam minte o gâgâlice de om ce se ascundea după tocul uşii când mă vedea, era acum în pregătiri de nuntă. Urma să se mărite pe la sfârşitul lui iulie. Aşa că iată-mă pe acelaşi drum.

Treceam prin Helegiu şi tocmai rememoram întâmplarea din mai, când iată că-l văd iar pe bătrânul acela cu securea. Venea din sens opus. Am încetinit şi am oprit. Am scos capul pe geam şi am strigat: “Bună ziua, ce mai faceţi?” – vorba aia, ca la o veche cunoştinţă, nu? Dar el … se apropie, se uită în ochii mei şi-mi spune: “Sfatul pentru Ruginoasa o fost bun. Adu-ţi aminte de el mereu. Da’ firea n-ai cum s-o clinteşti. Asta ţi-i soarta”. Şi pleacă mai departe, lăsându-mă fără grai, cu ochii uşor împăienjeniţi, ca atunci când primeşti o dojană. N-am mai apucat să spun ceva, că se depărtase. Un ciocănit în geamul de pe partea dreaptă m-a făcut să mă întorc. “Mă luaţi şi pe mine până la Bacău?” Un bărbat ca la vreo treizeci şi cinci de ani îmi zâmbea, aplecat. “Urcaţi”. După vreo câteva minute de mers bărbatul mă întreabă: “Îl cunoaşteţi pe moş Gavrilă? Că am văzut că aţi vorbit cu el.” “Gavrilă îl cheamă?” “Cred că da, cred că el e.” Intrigat de această bruscă incertitudine, îl întreb: “Cum adică, nu sunteţi sigur, nu-l cunoaşteţi?” “Vedeţi, eu nu

l-am văzut niciodată până astăzi. Umblă poveştile pe la noi, cum să zic… moş Gavrilă e ca o legendă. Cică apare o dată la treizeci de ani. Vine să-şi ascută securea în casa aceea părăsită de la intrarea în Helegiu… pe dreapta cum aţi venit… Şi vă spuneam, nu l-am văzut până astăzi, dar m-am gândit că el o fi, după secure şi haine. Acum îmi dau seama că a fost o întrebare prostească, n-ai cum să crezi în scorneli din astea. Cum adică să vină o dată la treizeci de ani? Înseamnă că omul ăsta are cel puţin o sută de ani.” “Nu, nu, continuaţi. Ce mai spun poveştile despre moş Gavrilă?” îl îndemn eu, interesat să-mi lămuresc o anume nedumerire. “De ce spuneţi că are cel puţin o sută de ani?” “Păi, bunicii mei spun că l-au văzut de două ori până acum. O dată când erau tineri şi încă o dată mai acum vreo treizeci de ani. Şi ştiau de moş Gavrilă încă de când erau ei mici. Asta înseamnă că prima dată când l-au văzut avea cel puţin cincizeci de ani, ca să fie moş. Plus încă treizeci, când l-au văzut a doua oară, fac optzeci. Şi cu încă treizeci, acuma, când l-am văzut eu, iată că se fac o sută şi zece ani”, îşi încheie bărbatul raţionamentul. “Da’ cine ştie cu adevărat? Că doar n-o fi tata Noe! adăugă el. Auziţi, umblă o vorbă pe la noi: cine îl vede de trei ori trăieşte mult”. “Cum adică?” dar m-am prins imediat de poantă, şi-am izbucnit în râs. Am râs amândoi. Mucalit, omul.

În sfârşit, am mai mers o bună bucată de drum şi iată că intrăm pe Dealul Măgurii. De la o vreme mă tot uit spre dreapta, din ce în ce mai contrariat. Eram cam prin locul unde îl lăsasem pe bătrân cu două luni mai devreme. “Ce căutaţi, după ce vă uitaţi?”, mă întrebă bărbatul, băgând de seamă frământările mele. “Nu trebuia să fie o pădure aici undeva pe dreapta?” “Aşa e.

Dar au tăiat-o acum vreo douăzeci de ani. Ei, dar ştiu că aveţi memorie bună!", făcu admirativ bărbatul. "Cum adică acum douăzeci de ani?", îl întreb eu neîncrezător. "Că eu…" dar n-am mai continuat, fulgerat deodată de un gând. "Eram flăcăiandru pe atunci. Uitaţi! Tot ce a mai rămas, sunt ăia doi copaci, chiar acolo jos, în vale. De douăzeci de ani n-aţi mai fost pe aici, aşa-i?" "Da, da, aşa-i", am îngăimat eu, speriat de gândurile care mi se adunau în minte. "De la cine credeţi că pot afla mai multe despre moş Gavrilă?" am întrebat eu într-un târziu. "Păi, nu prea ştiu. Poate pe părintele sau pe şeful de post să-i întrebaţi. Era mai demult o băbuţă, mama Florica îi ziceam, dar s-a prăpădit. Spun ai mei că le ştia pe toate celea. Da, cu şeful de post cred că e cel mai bine. Îi spuneţi că aţi vorbit cu Sandu a lu' Botgros, aşa sunt porecliţi ai mei în sat". "Am o rugăminte: nu vă interesaţi dumneavoastră? Sunteţi de-al locului şi vă descurcaţi altcumva. Vă dau adresa şi-mi trimiteţi ce aflaţi despre omul ăsta". "Cum să nu, bucuros chiar. Să ştiţi că acum mă interesează şi pe mine, că l-am întâlnit."

* * *

La vreo lună după întâmplarea aceasta am primit acasă o recomandată trimisă de Sandu a lu' Botgros. "Domnule, să ştiţi că, aşa cum spuneam, moş Gavrilă este o poveste, deşi nu cunosc să fie de prin partea locului omul pe care împreună l-am văzut şi cu care aţi vorbit. Din ce am aflat de la doi bătrâni din sat, a fost un om pe nume Gavrilă, tăietor de lemne, dar demult de tot. Îi ziceau sătenii moş Gavrilă Smintitul. Nu intra în vorbă cu nimeni şi nimeni nu-i ştia traiul. Am vorbit şi cu părintele şi m-a lăsat să umblu prin registrele cele vechi

ale bisericii. L-am găsit pe omul nostru. Îl chema Gavriil Ailoaie. Ei, probabil că aici începe legenda. Nu se ştie când s-a născut şi din ce părinţi. Scrie numai anul morţii: 1905. A căzut un stejar pe el, când îl tăia. Nu se ştie ziua morţii pentru că nu a fost găsit decât târziu, după ce se ospătaseră fiarele pădurii din el. De fapt, zice unul dintre cei doi bătrâni că nu s-ar fi găsit decât o zdreanţă şi căciula lui moş Gavrilă, sub copacul care-l prinsese. Poate că şi moartea aceasta ciudată a hrănit legenda. Să ştiţi că am vorbit după asta cu mulţi oameni din sat, dar am ajuns la părerea că se ştie de moş Gavrilă mai mult din poveşti şi că nu mulţi l-au văzut de-adevăratelea. Numai vreo şapte-opt oameni zic că l-au văzut. Printre ei şi bunicii mei. Dar şi aici este o hibă: cine l-a văzut spune că era singur când s-a întâlnit cu moş Gavrilă, aşa că nu poate fi nimeni martor altuia. Iar dacă omul ăsta ar exista cu adevărat şi ar fi cel cu care ne-am întâlnit acum o lună, atunci eu şi cu dumneavoastră am fi singurii care ar putea pune mărturie unul pentru altul. Cam gogonată, nu?…”.

Era o scrisoare cu mult bun-simţ. Omul îşi dăduse toată osteneala şi concluziile erau corecte. Da, dar el nu ştie ce mi s-a întâmplat mie. Cred că ar privi altcumva lucrurile. Şi cred că ar intra serios la idei, odată ce şi lui i s-a întâmplat să-l vadă pe moş Gavrilă.

* * *

Am făcut aceste însemnări tot în anul acela, la puţină vreme după ce am primit scrisoarea. Nu voiam ca amintirile să-şi piardă din prospeţime. Ar fi rămas o poveste de care probabil s-ar fi minunat nepoţeii mei

când ar fi citit-o sau cu care i-aş fi speriat şi eu povestindu-le-o, aşa cum îmi făcea mie bunica.

Aşa ar fi rămas. Numai că la vreun an după aceea, un prieten de-al meu, căruia îi istorisisem năzdrăvana întâmplare, mă caută după ce se întoarce dintr-o călătorie prin Moldova. “Ascultă aici: tu ori îţi râzi de mine, ori trebuie să te duci la vreun doctor, ştii tu de care. Ziceai că ai trecut anul trecut pe Dealul Măgurii. Află, amice, că pe dealul ăla este pădure şi pe o parte, şi pe alta. Deasă. DEA-SĂ. Ai priceput?” Faţa pe care am făcut-o a dat, sunt convins, cea mai bună replică, pentru că amicul s-a repezit să mă ajute cu o pereche de palme.

Câteva ceasuri bune am fost năuc. Nici nu ştiu când a plecat amicul meu. Furtuna gândurilor îmi zdrenţuia mintea. Ca o obsesie, îmi veneau de departe cuvintele lui Sandu Botgros: cine îl vede pe moş Gavrilă de trei ori, trăieşte mult. Înţelesul cel nou al acestor vorbe mă chinuia cumplit şi-mi strângea mintea ca într-un cleşte. Somnul s-a prins greu de mine în noaptea aceea, mai spre dimineaţă.

A doua zi, hotărât să verific informaţia pe care mi-o dăduse amicul, am dat telefon la şeful de post din Helegiu. Mi-a confirmat existenţa pădurii în locul în care eu ştiam că nu mai e. L-am întrebat de adresa lui Sandu Botgros. Voiam să-i scriu. Era singura mea legătură cu trecutul, şi nu voiam să cred că ce mi se întâmplase în urmă cu un an era doar o plăsmuire a minţii. Răspunsul pe care l-am primit m-a lăsat fără grai: singurul Sandu (Alexandru) din neamul Botgroşilor avea şapte ani şi numai din toamnă începea să înveţe scrisul.

Ianuarie 1999, Cluj şi Sibiu

APARTAMENT CONFORT 3
CU 40 DE CAMERE

- Ceva nou? întrebă Ispas pe ofiţerul de serviciu, când intră voios, luni dimineaţa, în clădirea poliţiei.

Cel întrebat îi făcu un semn din cap, arătându-i o doamnă în vârstă care aştepta cuminte pe o bancă din holul de la intrare.

- I-a fugit canapeaua azi noapte din sufragerie, îi şopti, făcându-i cu ochiul.

- E tot din…

- Da. Tot din Zambilelor 20.

Ispas era de acum cunoscut în poliţie sub porecla "Anticarul". Îi venea de la dosarul pe care îl începuse în urmă cu vreo 3 luni şi în care, în afară de reclamaţiile unor locatari ai imobilului de la nr. 20 din strada Zambilelor, cărora le dispăruse mobilă din casă şi scurte descrieri ale acestor obiecte, nu mai reuşea să adune ceva care să-l ajute să prindă hoţul sau hoţii cu gusturi şi obiect de activitate atât de ciudate.

La prima reclamaţie, când păgubaşului i se volatilizaseră un tablou de o autentică valoare şi un pat cu baldachin înregistrate în patrimoniul naţional, crezuse că e simplu. Crezuse că i se ivise lui, locotenentului proaspăt, ocazia de a se afirma din start cu o reuşită. Mai mult: gândurile îl duceau la descoperirea unei întregi

rețele de trafic cu obiecte de artă, descoperire care cu siguranță i-ar fi pus numele undeva în atenția celor de la Interpol.

Se înşela însă. Cu toate că şi-a imaginat că o ditamai hardughie de pat nu se poate deplasa nestingherită de colo până colo fără să atragă atenția şi şi-a luat toate măsurile ca fotografii ale ansamblelor să fie difuzate la toate punctele de frontieră şi pe la toate anticariatele din țară, rezultatele au întârziat să apară. E drept că, povesteau cei mai bătrâni, hoții lasă o vreme ca să se potolească spiritele şi să scadă vigilența. Iată că se întâmplă însă, la nici măcar o săptămână, să dispară, peste noapte, din acelaşi imobil, de la acelaşi etaj, de data aceasta de la un alt propiatar, o vitrină din lemn de nuc, ce nu mai conținea decât nişte amărâte de cărți, fără nici o valoare, care-şi aşteptau cuminți sfârşitul, odată cu stăpânul lor. Ce să fie asta? Inducere în eroare? Bătaie de joc? Întrebarea cea mare era însă alta: cum au scos hoții vitrina, fără ca proprietarul sau măcar vecinii să simtă ceva?

Următoarele cinci (cinci!) furturi s-au succedat cu repeziciune, la fiecare 2-3 zile câte unul, punând în mare încurcătură pe subofițerii din posturile de pândă. Aceştia raportau, neputincioşi, că nu văzuseră nimic.

Pur şi simplu, obiectele (mobilă, covoare, tablouri) se volatilizau, nelăsând nici o urmă, nici materială, nici în simțurile păgubaşilor sau ale vecinilor, deja alertați şi aflați într-o permanentă stare de veghe. “Poate chiar se volatilizează” îşi spunea Ispas, înciudat, privind spre noua reclamantă.

- Bună dimineața, doamnă. Sunt locotenentul…

- Da, ştiu, tinere. Te numeşti Ispas şi te ocupi mai nou numai de blocul nostru, fără prea mari sorţi de izbândă, după cât se pare. Suntem la curent ("Cine i-o fi pus la curent?") cu încercările dumitale nereuşite de a ne prinde hoţul. Mie mi-a fost furată canapeaua din sufragerie. Singura ei calitate era comoditatea. În rest… o vechitură. ("De ce iarăşi o vechitură?")

- Când s-a întâmplat? Azi noapte?

- Poate ai să râzi… ştii, bătrânii nu prea au somn noaptea. Am stat aseară până târziu, în bucătărie, cu gândurile mele şi cu lucrul de mână. Pe la unu, unu şi ceva, m-am ridicat să merg la culcare. Când am trecut prin sufragerie n-am observat lipsa canapelei, că n-am mai aprins lumina. În schimb, am simţit că ceva nu e cum trebuie. Cum să-ţi zic… când trăieşti ani de zile în aceeaşi casă, te obişnuieşti cu toate. Nu ştiu de ce-am simţit eu atunci că ceva nu-i cum trebuie.

- Şi dimineaţă…

- Da, dimineaţă…

- Vă rog să poftiţi la mine. Ştiţi, trebuie să daţi o declaraţie.

- Am făcut-o. Am semnat-o. De dimineaţă, cu noaptea în cap. Am luat model de la vecini, mamă. ("Poftim, acum parcă mă compătimeşte"). Dacă vrei să vii să vezi, deşi nu ştiu ce ar putea fi de văzut…. Nu e nici o zgârietură pe parchet, nici pe tocul vreunei uşi… m-am uitat. Aia era mobilă grea - numai unul singur n-o putea lua. Mamă, ştii ce: nu mai veni azi pe acolo. Eu mi-am luat gândul de la vechitura aia, cu toate că era comodă şi ţineam la ea. Dar s-ar putea să te sâcâie iar ăla cu tabloul lui de la patrimoniu cu toate că el, ca şi ceilalţi, are dreptate…

- Mulțumesc pentru sfat, doamnă, îi răspunse Ispas, cu un licăr de recunoştință în ochi. Săru' mâinile.

***

„Al optulea furt. Şi din acelaşi mobil. De ce mi-a rămas mie înfiptă în minte remarca bătrânei – te ocupi numai de blocul nostru – şi de ce de-abia acum bag de seamă că în tot oraşul ăsta numai din blocul ăla s-au semnalat furturile astea bizare? Hoțul, sau hoții, vădesc interes numai pentru obiecte de mobilă vechi, cu sau fără valoare. Dar de ce numai din blocul ăla? Numai ca să-mi demonstreze mie un tur de forță? Hai, cum le-au dus de acolo, poate voi afla într-o zi, dar de ce numai din blocul acela? În blocul alăturat trăieşte o pensionară cu o colecție impresionantă de tablouri înregistrate la patrimoniu – pe ea de ce n-au călcat-o hoții? Să nu fi aflat? Mă îndoiesc. Şi nici o urmă… Nici cea mai mică zgârietură, niciunde… nici un zgomot… nimeni nu a auzit nimic… nici o persoană străină de bloc… una care să fi dat târcoale… loviturile astea trebuie studiate întâi, nu? Asta cu siguranță… e vorba de anumite obiecte… toate vechi, fără excepție… asta înseamnă o preferință… asta înseamnă o cunoaştere a lor, o familiarizare… cineva care este de-al casei… asta era! Cineva care cunoaşte pe toți locatarii, care intră în apartamentele tuturor… şeful de scară?… cei de la gaz?… de la lumină?… În orice caz, cineva care nu bate la ochi… şeful de scară?… este capătul unui fir… am altul? Să pornesc de la el? El … cel mai probabil… are cartea de imobil… el intră în toate

apartamentele, pentru te-miri-ce motiv… Mă rog, e un capăt de care să trag…”

* * *

Cazul locotenentului Ispas nu s-a rezolvat atunci. Toate încercările tânărului ofiţer au rămas fără rezultat. Soluţia încredinţării dosarului unui anchetator mai experimentat nu a dus la nici o rezolvare. Cu timpul dosarul a fost clasat şi curând peste acest caz bizar s-a aşternut uitarea. Numai Ispas a rămas cu porecla aceea, “Anticarul”. Misterul ciudatelor furturi avea să-l rezolve întâmplarea, opt ani mai târziu, la cutremurul din '90…

* * *

- Domnule căpitan, vă aşteaptă cineva…

Ispas se întoarse şi pe banca din holul de la intrare văzu o bătrână doamnă. Parcă o cunoştea de undeva…

- Bună dimineaţa, doamnă. Sunt căpitanul Ispas…

- Da, ştiu. Te numeşti Ispas şi acum opt ani te-ai ocupat de blocul nostru…

Ispas îşi aminti dintr-o dată.

- V-a dispărut din nou ceva?

- Nu, domnule căpitan. Mi-a apărut. Mi-a apărut canapeaua.

Ispas făcu ochii mari. Îşi aducea aminte de toată tărăşenia… primul caz, primul eşec, nu?

- Cum?

- La cutremur…

- La ce?

- La cutremurul de acum trei zile. S-a dărâmat şi al nostru, din Zambilelor 20. Am mai scăpat doar 12 din vreo 50 de suflete. Abia acum remarcă Ispas că bătrâna era în doliu. Ei, bine, continuă ea, printre dărâmături mi-am găsit canapeaua. Iar un vecin şi-a recunoscut fotoliul… Cred că v-ar interesa. Nu ştiu exact ce-a dispărut atunci de la fiecare, dar dumneavoastră aveți dosarul…

Lui Ispas nu-i venea să-şi creadă urechilor.

- Deci… lucrurile alea n-au fost…

- Nu, mamă, se pare că ele au fost acolo tot timpul. În blocul ăla, vreau să zic… când mi-am văzut canapeaua şi l-am mai văzut şi pe ăla cu mâna întinsă şi strigând "Fotoliul meu! Fotoliul meu!" mi-am făcut cruce şi mi-am scuipat în sân. Acolo nu-i lucru curat. Dacă vrei să vii mata… Cred că te interesează.

Prima dată Ispas crezu că bătrâna nu-i în toate mințile ("Poate din cauza cutremurului"). Pe urmă îşi aduse aminte că mai era cineva, care-şi recunoscuse fotoliul.

- … şi unde spuneați, doamnă, că ați găsit canapeaua? Printre dărâmături, sau *lângă* dărâmături?

- Tinere, îmi închipui ce crezi despre mine. Să ştii că mi-a trecut spaima. Au venit ieri ăia cu macaraua. Eu stau la doi. Stăteam adică. Ne-am strâns toți câți am mai rămas în viață, să adunăm ce-i al nostru şi ce a mai scăpat. Ei, bine, canapeaua era îngropată sub dărâmături. Patru ceasuri au dat cărămizi şi fiare la o parte până să ajungă la ea. Şi ştii unde era? Cam tot prin locul în care fusese. Cam prin dreptul sufrageriei, mai încolo sau mai încoace, ce ştiu eu? Şi zdrobită, peste ea, o măsuță de răchită. Asta înseamnă că opt ani de zile au stat cam

alături, dar eu nu am văzut-o. Ei, ce zici? E lucru curat? Bătrâna îl privea cu ochi mari, cu capul plecat într-o parte.

“În secolul în care trăim, sau mai bine zis la sfârşitul de secol pe care-l trăim, nimic nu mai seamănă cu ceea ce sute de ani oamenii au ştiut despre lucruri şi despre Fire. Dar de ce să mi se întâmple tocmai mie lucrurile acestea ciudate? Sunt ateu, am o educaţie materialist-dialectică, mă rog, aşa se făcea pe vremea mea, dar uite, sunt gata să accept că se pot întâmpla lucruri care sunt mai presus de înţelegere… dar de ce tocmai mie? Citeşti despre ele, sunt pline ziarele astea noi… Am învăţat să nu zic niciodată: imposibil. Dar asta atâta vreme cât m-am mişcat în limitele normalului…”

- … bine, doamnă, m-aţi convins. Puteţi aştepta vreun sfert de oră să caut dosarul la arhivă?

- Vă aştept.

* * *

Ispas privea îngândurat grămada de dărâmături ce se întindea peste tot între cele două blocuri ce încadraseră imobilul de la numărul 20. Cărămizi, lemne, fiare contorsionate, frânturi de mobilă, zdrenţe, sânge… Resturi ale unor foste existenţe umane, împrăştiate peste tot, răscolite de ghearele grederului sau de vreun băţ iscoditor. Ce poate să-ţi sugereze un astfel de peisaj? Ce cheie poate să-ţi ofere o astfel de privelişte? Lucrurile care în urmă cu opt ani dispăruseră, iată, erau aici. Sau ce

mai rămăsese din ele. Dar nu erau în măsură să dezlege enigma. Dimpotrivă, mai adăugau o protecţie tainei.

"Adică să fi stat opt ani de zile lucrurile alea la locul lor şi nimeni să nu le vadă? Hait, că asta-i prea de tot! Hipnoză colectivă?" încercă timid Ispas să păşească pe un teren necunoscut. Alungă cu mâna gândul. Era însă prea neputincios, aşa că se lăsa pradă oricărui gând, oricât de năstruşnic sau iraţional ar fi fost acela. "Cu aceasta dosarul cu antichităţi chiar că se închide", îşi spuse autoironic. "Obiectele au fost restituite. Autorul furtului – necunoscut..." Ispas dădu cu piciorul unui colţ de cărămidă. "Şi cu asta, basta!"

- Doamnă, aveţi dreptate, se întoarse Ispas spre bătrână. Aici nu-i lucru curat. Am găsit mare parte din lucruri, după descrierea de acum opt ani. Până alaltăieri nu le-a fost semnalată apariţia – am verificat. Asta înseamnă că ori obiectele au fost acolo timp de opt ani şi nu le-aţi văzut nici unul din proprietari – şi nici eu, recunosc – ori ele au apărut chiar în timpul cutremurului sau imediat după aceea. Nu ştiu ce să spun, oftă adânc Ispas, ridicând din umeri.

Bătrâna ridică şi ea din umeri apoi plecă privirea.

- De, mamă, ce să zic. Te-am chemat... am zis şi noi că poate ţi-om fi de ajutor... că nouă... oricum nu ne mai foloseşte. Bătrâna strivi o lacrimă între gene. Haideţi, oameni buni, se întoarse ea către ceilalţi, să adunăm din hârţoagele astea, să vedem ale cui sunt.

Ispas îşi luă rămas bun de la oamenii aceia necăjiţi şi-i lăsă să-şi scormonească necazul prin ce mai rămăsese din agoniseala atâtor ani.

* * *

"Obiectele acelea, fără îndoială, au fost acolo, întotdeauna. Dar nu le-a văzut nimeni. Cum naiba?… e ca şi cum… ca şi cum… Gândul acela năstruşnic nu-i dădea pace de dimineaţă, de când văzuse canapeaua bătrânei. Adică în încăperea aia să mai fi existat încă un… spaţiu, reuşi Ispas să-şi ducă gândul până la capăt. Spaţiu în care canapeaua zăcuse nestingherită şi nevăzută de nimeni atâta timp. Şi la fel se întâmplase şi cu celelalte lucruri. Gândurile o luaseră la galop. Cum naiba… Ispas îşi freca fruntea şi ochii. O astfel de teorie era de-a dreptul inacceptabilă. Şi totuşi… ce altă explicaţie aş putea da?

Hotărât lucru, am văzut prea multe filme din astea… ce-am citit… ce-am citit… cum spunea ăla… nebunul ăla cu ochii sticloşi şi părul vâlvoi… aha! Paranormalul nu are nici logică şi nici nu are nevoie de explicaţii. Este, pur şi simplu. Ce-am mai râs… ce-am mai râs… halal argument… dar uite că nu sunt în stare să dau o explicaţie de doamne-ajută la drăcovenia asta…"

În minte, ca pe un ecran, se proiectau cu o viteză nebună frânturi de imagini, de idei, termeni, noţiuni pe care le auzise, le citise şi le privise ca pe nişte curiozităţi la vremea respectivă: banda lui Moebius cu lumea ei bidimensională, circularitatea spaţiului, hiperspaţiu, evadări din timp, dematerializări… tot ce întâlneşte un adolescent la vremea lui. Tunelul timpului. "Tunelul timpului, da, ăsta era un film când eram eu mic, nu mai ştiu bine cu ce era, dar e sugestiv titlul."

Ispas se îmbrăcă şi ieşi din casă. "Am să merg până acolo. Mai arunc o privire, cine ştie ce idee-mi mai vine?"

* * *

Grămada de ruine era acum întinsă pe o mare suprafaţă. Buldozerul îşi făcuse treaba. După el, foştii proprietari îşi adunaseră şi încărcaseră tot ce mai putea fi folosit sau mai putea păstra vreo amintire. Printre lucrurile acelea, copiii îşi găseau câte ceva din care încropeau la repezeală vreo jucărie preţioasă şi bizară.

Într-o parte, câţiva găsiseră o planşetă de proiectant şi mâzgăleau pe ea. Ispas îi privi zâmbind. Unii pleacă, alţii vin… peste moarte şi durere se aşterne curând uitarea şi, iată, jocul unor copii ca aceştia. Pentru ei, în nevinovăţia lor, chiar şi o nenorocire este prilej de distracţie. Chiţigaie – gaie / Ce ai în tigaie… parcă aşa strigau copiii după mort, în vremea lui Creangă, nu?

Pe coala prinsă de planşetă un copil desenase un purceluş sub care scrisese “Gigi”. Hârtia mai păstra desenul gânditorului adult: o încrengătură de linii ce închipuiau perspectiva unei construcţii cu o arhitectură ciudată. “Spaţii… spaţii. E clar, sunt obsedat de spaţiu.” Ispas mai privi o vreme desenul, încântat de jocul copiilor, apoi se întoarse la gândurile care îl mânaseră aici. “Canapeaua… canapeaua… Cum poate deveni invizibilă o canapea? Întrebarea astfel formulată îl amuza. Cum poţi să treci prin ea? Dar cum poţi pune un tablou pe un perete, poate chiar pe locul pe care stă cel dispărut, fără să te împiedici de nimic? Ispas se agăţase de ideea invizibilităţii lucrurilor cu aceeaşi neîncredere dar şi cu sălbatică speranţă ca şi un înecat de paiul salvator. “Hai, că în povestea lui Wells, omul invizibil, cât era el de invizibil, tot lăsa o urmă pe pat, când se

aşeza. Dar aici, nimic. Nu, că am început s-o iau razna. Deja încep să cred într-o aiureală care mi s-a părut imposibilă chiar şi atunci, când eram în stare să înghit orice”.

Ispas mai aruncă o privire primprejur, fără să-i vină ceva mai de doamne-ajută în minte. Copilul care desenase purceluşul pusese un acoperiş deasupra încrengăturii de linii iar acum, strângând limba între buze de atâta concentrare, închipuia alături un copac. “Eterna temă în desenul copiilor: casa cu copac lângă ea”.

* * *

Mai noua preocupare a lui Ispas în scurtele răgazuri ce i le îngăduia meseria, acasă, dar şi la serviciu, era literatura SF. Înghițea carte după carte, rumega idei care de care mai năstruşnice şi care altădată i-ar fi smuls cel mult un zâmbet zgârcit din colțul gurii, doar – doar îi va veni dezlegarea misterului din strada Zambilelor 20.

Colegii îl luaseră în râs la început, mai apoi se obişnuiseră. În definitiv, fiecare are câte o hachiță, nu? De ce, la o adică, pasiunea pentru fotbal a unuia nu ar putea fi considerată dambla de un altul care nu o are? Mai ales că Ispas îşi ştia şi-şi făcea bine meseria, fiind apreciat drept unul dintre cei mai buni. “Îmi ajută imaginația, domnule colonel, justificase el la un moment dat şefului său noua preocupare. Îmi aduce, peste experiență şi metode clasice de investigare o modalitate nouă de a gândi. Mă face să-mi spun că o problemă care pare nerezolvabilă poate fi abordată în altfel, de pe o

poziție ce poate părea inacceptabilă, la prima vedere. De altfel nu-i chiar nou ceea ce spun. Avem între instrumentele clasice metoda reducerii la absurd. Ce fac eu nu poate decât să ajute ceea ce polițiştii numesc în mod obişnuit fler.”

La o asemenea argumentație şeful său n-a mai spus numic, iar Ispas putu să se preocupe nestingherit de un caz considerat mort chiar şi de către cei mai vechi în meserie.

* * *

În seara aceea Ispas zăbovi până mai târziu, moțăind cu o carte în mână. Recitea, fără un motiv anume, şi chiar amuzat un pic, “Alice în Țara Minunilor”. Fiică-sa zâmbise când descoperise ce ținea pe genunchi – ea o citise în urmă cu vreo doi ani. Amuzat, Ispas îi spuse că la serviciu erau obligați să citească zilnic din “Alice în Țara Minunilor”, şi că el era cam în urmă.

Într-un târziu, când somnul îl birui, renunță şi se culcă. Patru ceasuri mai târziu se trezi de unul singur, fără un motiv evident, cu mintea limpede şi luminată: în imobilul din Zambilelor 20 existaseră două spații paralele (pardon, simultane, se corectă el în grabă). În cel de al doilea, cel invizibil, au fost îngrămădite – de către cine? – toate mobilele şi obiectele declarate dispărute. Iar cheia cu care se putea pătrunde în miezul enigmei era chiar desenul acela bizar pe care-l văzuse pe planşetă. De ce? Nu ştia să spună. Avea însă încredere în flerul său, care, în atâtea alte multe rânduri îi oferise soluții de-a gata, după ce dospea o vreme. Iar dacă ceea ce îi lumina mintea acum nu era o soluție încă, atunci cu siguranță

era un fir de care avea să tragă. De fapt, îşi spuse Ispas, aprinzându-şi gânditor o ţigară, era singurul fir la îndemână, chiar dacă ideea era de-a dreptul nebunească.

* * *

Primul lucru pe care-l făcu dimineaţă a fost să se repeadă la grămada de moloz ca să recupereze desenul de pe planşetă.

Prea târziu însă. Din ruinele acelea abia dacă mai rămăsese ceva. Buldozerele şi excavatoarele lucrau harnice.

- Căutaţi ceva, nenea?

Ispas recunoscu pe unul din picii care se jucau atunci printre dărâmături.

- Da, o planşetă de desen cu o hârtie prinsă pe ea, răspunse, cu un licăr de speranţă.

- Ştiu despre ce vorbiţi, nenea. Eu sunt Gigi. A luat-o moş Pandele, de la blocul 17.

- Care Pandele?

- Moş Pandele nebunu' care scormone prin gunoaie şi adună hârtii. Le vinde. Umblă toată ziua cu un cărucior şi cu o ţepuşă lungă de fier.

Au umblat după Pandele vreo oră. L-au găsit scormonind într-un container.

- Merg afacerile, merg?

- Merg, merg, că lumea-i proastă. Ia te uită în cărucior. I-aproape plin, şi asta numai de la un container. Am mai dus două de dimineaţă. Or fi ca la vreo 30 de kile, dacă nu mai mult, şi încă nu-i amiaza. Lume proastă. Aruncă banii pe geam. Da' pădurile, săracele. "Iată un ecologist

fanatic”, zâmbi Ispas în sinea lui. “Dar are dreptate”, adăugă repede, ruşinat.

- Cu mine ai treabă?

- Nea Pandele… drept să-ţi spun, caut acul în carul cu fân. Matale când îţi vinzi maculatura? Zilnic?

- Da′ ce treabă ai cu ce fac în casa mea? Ţin în ea ce vreau! N-am şobolani! Unii ţin bibelouri, eu ţin maculatură. Na!

Ispas amuţi. Nu înţelegea reacţia.

- Să ştii că au venit şi cei de la sanepid şi nu au găsit… da′ tu cine eşti?

În câteva cuvinte Ispas îl lămuri cine e şi ce caută.

- Acum vreo săptămână, zici? Pandele se scărpină cu vârful ţepuşei în păr. Da… s-ar putea să ai noroc. Da, da. Mi-aduc aminte. Bună recoltă am strâns atunci. Cam la vreo trei sute de kile. Ba, mai mult. Ce-a fost întreg am mai dus şi pe la anticariat. Am scos ceva bani. Da' s-ar putea să ai noroc; cred că au mai rămas vreo două – trei legături. Ştii, nu duc tot o dată. Fac stoc. Valută forte. Poţi să râzi. Am cam la vreo şase tone. Vând numai cât îmi trebuie ca să trăiesc. Când adun 10 tone vând tot şi mă fac milionar. Trăiesc din dobândă. N-ai auzit de ăia care s-au îmbogăţit din sticle? Eu de ce nu din hârtie?

Tot sporovăind, au ajuns la locuinţa lui Pandele. Ce-a văzut Ispas acolo l-a lăsat mut: două camere din trei ("Auzi: trei! Iar alţii nu au un acoperiş deasupra capului!") erau ticsite cu legături de maculatură.

- Vezi? Când umplu şi sufrageria mă fac milionar. Ochii bătrânului străluceau, zâmbind unor imagini numai de el ştiute. Fără să vrea, Ispas îl invidie puţin. Iată o cale de a face bani fără multă bătaie de cap.

- Ce ziceai că-ți trebuie? îl trezi bătrânul, trântindu-i două legături zdravene la picioare. Ia şi caută! Îți fac o cafea? Băutură n-am, că nu beau. Băutura nu face casă bună cu afacerile.

După vreo zece minute Ispas găsi bucata de hârtie. Nenorocire, însă! O bună parte din desen lipsea.

- Care-i buba? întrebă din tocul uşii bătrânul. În mâini ținea două ceşti de cafea aburindă. Ceşti curate! Abia atunci remarcă Ispas că în casa bătrânului era curățenie şi ordine. Chiar şi baloturile de maculatură erau legate aproape la aceeaşi mărime şi stivuite cu rânduială.

- Nu-mi foloseşte la nimic, răbufni înciudat Ispas. Hârtia asta a ascuns o comoară fantastică… Nu putu să mai continue.

- La ce bun, copile? La ce bun? Şi dacă era o comoară acolo o duceai cu tine în mormânt? Or, crezi că dacă eu mă tot zbat să fac milionul ăla, o să fiu mai fericit sau o să fiu altul când m-o lăuda popa?

- Şi-atunci, pentru ce strângi atâta hârtie? întrebă Ispas, uitând pentru o clipă de necazul său.

- Vezi, aici e chichirezul. Sunt fericit atâta vreme cât adun hârtia şi mă gândesc la posibilitatea de a ajunge milionar. Asta e, posibilitatea mă încântă. Şi mai e ceva: fac o treabă bună. Ştii câți copaci se taie pe an pentru ca noi, lumea asta proastă, să putem citi zilnic jurnalul? Fac ceva u-til. Bătrânul rostise cu voluptate, parcă, cele două silabe.

„Unde am mai întâlnit filozofia asta a fericirii? Iar gunoierul ăsta parcă nu mai pare aşa de nebun pe cât se spune”.

- Hai, lasă-le naibii de hârțoage şi bea-ți cafeaua. Cât despre avere… uită-te la ăştia de la blocul care s-a

dărâmat. Ce-au luat cu ei? Nimic. Mi-au lăsat mie: cărți, hârtii, un scaun, te-miri-ce. O viață întreagă și-au făcut vise. Şi? A venit cutremuru' şi le-a împrăştiat pe toate. Hai să-ți arăt ce-am găsit printre dărâmături. Un caiet cu însemnări ale unuia… de ăsta chiar că-mi pare rău. Scrie frumos. Noroc că nu i l-au găsit în celălalt regim. Ştii tu cine, că şi tu erai pe acolo.

Bătrânul se ridică şi aduse de la toaletă un caiet din care se vedea că lipseşte o bună parte din file.

- Îl folosesc… ştii tu pentru ce. Nu mai dau bani şi pe hârtie igienică. Am de unde alege. Stau pe tron şi citesc din el… ți-am zis că-mi place cum scrie. Când termin, mai rup câte o foaie de la urmă…

Fără să-şi poată explica, Ispas ştiu dintr-o dată că primea cheia misterului. Ştia! Emoționat, întinse mâna după caiet şi începu să-l citească înfrigurat.

***

18 ianuarie

În sfârşit, am primit o locuință. S-a terminat cu peregrinările prin demisoluri şi mansarde. S-a terminat cu gazdele scârboase, cu mirosul greu de prăjeală şi varză murată. Apartamentul este cam neîngrijit, dar ce mai contează? O mână de gospodar şi un sac de ciment fac totul ca nou.

19 ianuarie

Nu am scris ieri ce m-a determinat să încep acest jurnal. Pretextul este dorința mea, cultivată de ani de zile, de a avea o locuință. Această dorință împlinindu-se, am avut simțământul că o viață nouă începe şi am vrut să scriu despre asta, zi de zi, câteva rânduri, în acest caiet.

Când eram mic, maică-mea m-a dus o dată în satul în care m-am născut, în vizită la rudele noastre. În vizita aceea (n-o mai ţin minte decât ca pe ceva foarte îndepărtat, nepersonal, ca imaginea pe care ţi-o faci când îţi povesteşte cineva despre un lucru) am făcut cunoştinţă cu naşa mamei, o fostă boieroaică. Printr-o minune (la vremea aceea) reuşise să păstreze conacul, cu condiţia să adăpostească în jumătate din spaţiu sediul C.A.P.-ului. N-o mai ţin minte pe femeie, am reţinut însă casa, ca pe ceva neobişnuit. Conacul arăta la exterior ca o casă oarecare, comună, fără ceva deosebit. Ciudăţenia începea când păşeai pragul casei. Avea o mulţime de camere, dispuse după o arhitectură ciudată, fără o logică anume. Era ca un labirint. Termenul este nepotrivit, dar nu găsesc altul. Sau poate de vină este percepţia pe care o aveam atunci, de la înălţimea unui puşti de patru ani. Imaginea casei aceleia îmi apare de fiecare dată când vine vorba de locul naşterii mele şi, printr-o ciudată asociere, îmi pare că acolo m-am născut, chiar în conacul boieroaicei. Nu ştiu de ce cred aşa, dar această imagine este începutul şi motorul dorinţei mele de a avea o locuinţă a mea, o casă.

23 ianuarie

Am sărit câteva zile bune. Am fost ocupat cu renovarea încăperilor. Multă muncă, mai multă decât mi-am închipuit. Dar acum e gata. Zugrăvitul m-a costat o groază de bani. A trebuit să renunţ la aragaz. Am să folosesc vreo două luni tot reşoul, vechiul meu prieten, plimbat (şi ţinut ascuns) pe la toate gazdele.

Camerele au ferestrele spre munte, spre sud. De la mine şi până în zare nu se interpune nici un obstacol. Azi dimineaţă a fost senin. Munţii înzăpeziţi oferă o privelişte minunată. Deşi sunt cam la vreo treizeci de kilometri se văd foarte clar şi dau impresie de măreţie şi putere.

Spaţiul în care mă învârt este mic. Încântarea din prima zi face loc, puţin câte puţin, decepţiei. În camera mică de-abia mi-a încăput planşeta. Dacă aş pune un raft pe un perete întreg aş face loc pentru pat. Vreau să am aproape cărţile şi proiectele mele chiar când dorm - reminescenţă oare a traiului prin demisoluri şi mansarde înghesuite? Mi-ar rămâne camera mare pentru o mobilă simplă şi ieftină – un fel de salon sau cameră de primire, ceva în genul ăsta.

24 ianuarie

Azi a trebuit să mănânc din pâinea uscată de alaltăieri. Bine că nu am aruncat-o. Să văd mâine la serviciu, poate mă împrumută vreun coleg cu ceva bani, până la salariu.

Am încropit un raft (cred că aşa va rămâne mult timp – o improvizaţie). Am pus cărţile pe un perete întreg. Mi-am putut aranja patul acolo, în micul meu univers. Am lenevit azi toată ziua şi am visat cu ochii deschişi. Oare câte din proiecte voi putea realiza? Sunt deocamdată îngrădit de bani. Bani, bani, bani şi iarăşi bani. Oare toată lumea este aşa nevoiaşă ca mine? Când eram în liceu, tata – un dulgher priceput – privea la şirul de calcule neînţelese pentru el şi mă întreba: "Ce-s astea?" "Analiză matematică" "Şi la ce ajută?" "Mă face mai deştept, ziceam eu. Mă fac profesor de matematică". Tata

mă privea furios şi-i zicea mamei: "Ăsta e prost. N-o să câştige bani". A avut dreptate. Nu m-am făcut profesor, numai inginer, şi nu câştig destul. "Dacă munceşti, ai bani", zicea tata. Prin muncă el înțelegea numai activitate fizică. Adică să dulghereşti, să zidăreşti, să sapi, şi tot din astea, din sfera palpabilului, din ce este necesar omului imediat în jurul lui. Nevoile spirituale erau puține şi în nici un caz nu coincideau cu ale mele. Un vin bun băut cu prietenii într-o seară în care-ți faci praf toți şefii şi-i foarfeci pe toți cunoscuții care nu sunt prezenți era distracția cea mai mare a lui taică-meu. Cu timpul a devenit unica.

Dar nu despre asta era vorba. E vorba de munca mea, care nu-mi aduce bani destui. Păi, tata, chiar când repara un scaun vreunui prieten, tot se alegea cu un kil-două de vin. Dar eu? Mai vine câte un amic şi mă roagă să-l ajut la nu ştiu ce schiță sau proiect. Şi? Cu ce mă aleg? "Mulțumesc, rămân dator". Am numai datornici.

Din punctul ăsta de vedere seamăn cu mama. Şi ea pățea la fel. Cosea la maşină tot felul de nimicuri pentru prietene. "Mulțumesc, rămân datoare". Invariabil. Mama făcea haz de vorba asta auzită ani de-a rândul. Pe la noi nu se inventase cafeaua ca pretext în convențiile sociale ale mahalalei, aşa că mama nici de ceaşca aceea convențională nu avea parte. Uite, vezi, eu tot am un câştig. Amicul care are nevoie de mine îmi spune cam aşa: "Hai azi pe la mine, la o cafea". După ce-mi serveşte cafeaua (eventual şi coniacul - cei mai mulți fără coniac, "Ştii, noi nu prea ținem băutură în casă") îmi zice: "Uite, domnule, am o chestie care mă sâcâie şi nu-i pot da de capăt". Şi-mi pasează chestia mie, că ştie că-mi place să-mi bat capul şi chestia respectivă mă sâcâie pe mine

cam vreo săptămână. "Eşti grozav, omule. Eu m-aş fi chinuit mult şi bine. Mulţumesc, rămân dator". Şi cu asta - basta. Adică lauda asta, însoţită eventual de un "pss" admirativ este elementul care ne egalizează. Adică eu, deşteptul pus acum o săptămână pe soclu şi aburit cu o cafea şi o căciuleală, primesc acum plata lui – lauda şi recunoaşterea neputinţei, şi în felul ăsta conturile s-au încheiat, până la un nou telefon: "Hai, domnule, azi pe la mine, la o cafea…" Amuzant mod de a păstra relaţiile şi mai ales de a profita de ele.

25 ianuarie

A propos de ce scriam ieri: a venit azi un amic pe la mine. Amic, vorba vine, e o cunoştinţă care mi-a intermediat obţinerea apartamentului. I-am proiectat acum vreo doi ani o mică vilă pe care şi-a construit-o pe undeva prin Ardeal, într-o zonă necooperativizată, la socru-său. După ce a ridicat-o, m-a invitat să merg să o văd. N-am reuşit, în schimb mi-a adus nişte fotografii cu familia lui, în faţa casei. A ieşit, într-adevăr, drăguţă, o mică bijuterie. Vrea să-i mai adauge o aripă (deh, a crescut în funcţie, nu ştiu ce învârte acum pe la partid) şi mă roagă tot pe mine să-l ajut, să nu strice stilul. E interesant ce-mi cere: încă o cameră la parter, uşor îngropată, iar deasupra ei, încă un nivel, cu un dormitor şi o terasă. Planşeul etajului va fi sub streaşina existentă deja, cam cu vreun metru. Astfel, camera veche, lângă care se lipeşte noua construcţie, poate să aibă în partea de sus un rând de geamuri înguste care dau spre terasă. În felul ăsta nu pierde nimic din luminozitate. Interesant.

Am găsit azi bani la un coleg, mi-ajung până la leafă. Mai greu e cu statul la cozi. Am oroare de ele. Când eram

mic, mama mă trimetea la centrul de pâine. O dată a fost aşa de aglomerat încât nu mai vedeam în jurul meu decât umeri şi piepturi şi un petec mic-mic de tavan. Am simţit că mă sufoc şi am început să urlu. M-au scos oamenii de acolo - "Ce părinţi, domnule, să-şi trimită copilul să stea la coadă!" - şi mi-a cumpărat pâinea o femeie care era în faţa mea. De atunci urăsc cozile, înghesuiala şi aşteptarea.

M-a căutat Dana azi la serviciu. A aflat că am căpătat apartament. Ce ţi-e şi cu femeile astea! Dintr-o dată am crescut în topul preferinţelor ei. Ştiu eu ce vrea ea dar nu-mi place stilul. Să fie sănătoasă: cu mine nu face purici. Cred totuşi că n-ar trebui s-o condamn atât de tare. În vremurile pe care le trăim se pare că trebuie să ne limităm doar la aspectul prozaic al vieţii.

26 ianuarie

Ce porcărie! Azi ne-au scos de la muncă şi ne-au adunat în sala de şedinţe. A venit unul (îngâmfat de nu-i ajungeai la nas) şi ne-a ţinut o predică de ziua tovarăşului. Că a făcut şi a dres, de mic copil… ş.a.m.d. Amuzant este că am început să recunosc expresii şi pasaje din expunerea de anul trecut. Numai că anul trecut a fost un altul. La sfârşit s-a simţit şi directorul dator să-şi asume angajamentele tradiţionale în numele şi cu asentimentul nostru, bineînţeles (tradiţional!), în timp ce-l privea pe ăla cu ochi canini (tot tradiţional). S-a terminat totul cu tradiţionalele aplauze, mai slabe însă decât cele de acum un an. Am părăsit sala cu un sentiment de jenă pentru toată mascarada. Simţeam că aceeaşi jenă ne apăsa pe toţi. De n-ar cădea jurnalul ăsta pe mâinile ştiu eu cui!

27 ianuarie

Dana m-a căutat din nou pe la serviciu. Cică să merg cu ea la o cafea. S-o creadă ea că mă însor.

Jurnalule, nu am timp şi nici inspiraţie azi. Scuze!

30 ianuarie

În sfârşit, ajung să mai scriu câte ceva. Au fost zile grele, ne-au adus de lucru în prostie. A trebuit să rămânem şi peste program.

Mâine merg la o expoziţie, la Galeriile de Artă. Chiar aşa este intitulată: "Tablouri într-o expoziţie". Expune o timişoreancă, nu i-am reţinut numele. După aceea mă duc la Vali, colegul meu de birou. Sunt invitat la masă! Sigur vrea să mă roage şi ăsta ceva, că acum nu sunt vremuri de făcut invitaţii la masă.

31 ianuarie

Lucrările doamnei Laura Tode sunt de o gingăşie cuceritoare, pe măsura blândeţii privirilor şi graiului ei. Aproape că m-am îndrăgostit de ea. Ea şi tablourile ei sunt nişte bijuterii care se completează reciproc. Dacă aş cumpăra un tablou aş vrea să-l iau cu autoare cu tot.

După expoziţie am fost la Vali. Bineînţeles că voia ceva de la mine: să-l meditez pe tontul de fiu-său la algebră şi geometrie. Întrebarea care se pune este: ce să meditezi la un tâmpit?

L-am pus, aşa, de ochii lui tată-său, să deseneze câteva corpuri, chipurile, să văd de unde s-o pornesc. În viaţa mea nu am întâlnit o viziune mai deformată. Cubul pe care l-a desenat poate fi orice, numai cub nu. Culmea este că el îl vede cub. De fapt de asta a apelat taică-său la mine. E ceva ciudat cu copilul ăsta. Am luat un cub de

plastic din jucăriile fratelui mai mic şi l-am pus să-l deseneze. L-a făcut identic cu cel dinainte. Reprezentarea de pe hârtie ar fi corectă dacă cubul pe care i l-am dat ar fi de dimensiuni foarte mari şi ar fi văzut dintr-un anumit punct. Adică băiatul a făcut un crochiu după toate regulile perspectivei, folosind linii de fugă. În felul acesta, într-adevăr, desenul apare deformat. Da, dar cubul în cauză este mic, încape în palma lui şi nicidecum nu are latura de jumătate de kilometru. I-am promis lui Vali că o să mă ocup de băiat, o dată pe săptămână, joia.

Cam asta a fost ziua mea de duminică. Televizor nu am, aşa că mă delectez cu cărţile mele.

1 februarie

Plictiseală la serviciu. După hămăleala de săptămâna trecută, iar se stă. Bârfe, cafele, ţigări, pe unde ai fost, cum e zăpada sus, cum ţi s-a părut filmul etc. Că veni vorba: la ce-mi trebuie televizor când programul este atât de scurt? Mai ales în timpul săptămânii. Au scos ăştia un banc: cică programul TV este program sandwich - începe şi se termină cu telejurnalul iar la mijloc e tovarăşul.

4 februarie

Copilul ăsta al lui Vali nu-i chiar atât de prost pe cât mi-am închipuit. Ba, dimpotrivă, are o imaginaţie bogată şi neînţeleasă, se pare, de ai lui. Cu geometria nu o scoatem însă la capăt. I-am desenat eu cubul cum trebuie şi el m-a întrebat de ce desenez aşa, dacă nu se vede aşa. "Asta e convenţia, şi oricum, la dimensiuni mici, perspectiva nu apare deformată". El nu şi nu. N-am avut cum să-l conving, am ajuns însă cu el la o înţelegere: chiar dacă i se pare anormal, să înveţe totuşi să deseneze

aşa cum îi arăt eu, ca să se poată descurca la şcoală. Mi-a promis că va exersa.

M-a vizitat Dana azi, acasă. A venit probabil să-şi vadă prezumptiva moşie. Se pare că am decepționat-o cumplit. Nu numai cu goliciunea camerelor, dar chiar cu aşezarea şi mărimea lor. Apartamentul este tip vagon.

În orice caz, când a plecat, am simțit că a doua oară nu va mai călca pe acolo. Jigodia! Voia să mă îmbrobodească. Nu eu o interesam, ci avantajele materiale. Parcă o aud pe scorpia de mamă-sa, altă hrăpăreață: "Bine ai făcut, mamă, că ai renunțat la el. Acolo înțepeneați amândoi. Las' că ți-l dă mama pe Nelu, Gigelu, Costelu, etc., că ai văzut ce oameni cu rânduială sunt ai lui, ş.a.m.d.” Cât despre mine, pot să mă felicit: am scăpat de un drac.

1 martie

Azi m-am întins un pic după-amiază. M-a luat somnul repede. Pe la şase m-am trezit brusc, fără nici un motiv. De fapt cu motiv. M-a lovit inspirația. Ştiu cum să-i proiectez amicului casa. Trebuie să recunosc: întâlnirile cu copilul lui Vali m-au făcut să văd şi altcumva structurile.

***

În acest loc jurnalul se termina. De bună seamă că activitatea digestivă a bătrânului fusese foarte intensă în ultima săptămână.

Ispas oftă. Dezlegarea misterului fusese cu siguranță aici. Mai mult ca sigur că omul descoperise ceva

extraordinar. Ce fatalitate! Un cutremur… ba nu, o întârziere de o săptămână…

Ispas privi îndelung caietul. Îl închise cu grijă şi îl aşeză pe coala de desen ruptă. Pe hârtie se mai putea vedea un purceluş sub care scria "Gigi".

***

Într-un spaţiu paralel (pardon, simultan), undeva printre baloţii de hârtie, doi ochi priveau un mănunchi de file dintr-un jurnal. "Se pare că am recuperat la timp chestiile astea", zâmbi în sinea sa proiectantul.

MOŞ GICĂ

Pe moş Gică toată lumea îl ştie. Face borşul cel mai bun din cartier. Are o rețetă cunoscută doar de el. De ani de zile borşul lui are un gust grozav după care se dau în vânt toate gospodinele.

Moş Gică este foarte bătrân. Bate suta ca mâine, zic unii. De ani şi ani îl ştiu şi merg la el să cumpere borş. Cei mai suri pe la tâmple spun că erau copii când îi trimeteau ai lor să ia borş de la moş Gică.

- Bun borş, moş Gică!
- Bun, bun, repetă moş Gică. Bun, bun... Ca un ecou. Altă vorbă nu mai poți lega cu el. Îi laşi banii pe masa înnegrită de vreme, îți iei sticla şi pleci.

Când nu vinde borş, moş Gică stă pe un scaun în curte, rezemat într-un toiag, cu mâinile încrucişate sub bărbie. Priveşte lung către poartă, ceasuri în şir. La picioarele lui, cătând spre aceeaşi țintă, un câine bătrân, cu blana rară. Toată lumea îl ține minte pe moş Gică aşezat în curte pe scăunelul lui, cu un câine la picioare.

- Eşti bătrân, moş Gică, aşa-i? Câți ani ai?
- Bătrân, bătrân... răspunde ecoul.

Când îi aude glasul, câinele ridică o privire obosită spre stăpân. Aşteaptă o vreme, după care pune capul iar pe labe şi caută mai departe spre veşnica țintă: poarta.

Moş Gică nu încurcă pe nimeni. N-a cerut ajutorul nimănui vreodată. Nu are pe nimeni pe lângă casă. Lumea nu-l vede ieşind din curte. Pe moş Gică nu l-a întâlnit nimeni vreodată la piaţă ori în alt loc pe unde tot omul îşi cumpără cele trebuincioase traiului. Când şi când, câte un copil îi mai aduce o pâine.
- Nu poate mama să plătească. Zice că să iei pâinea asta şi peste o săptămână ţi-aduce toţi banii.

Bătrânul nu zice nimic. Dă numai din cap – nu ştii ce să crezi – şi-i pune în mână copilului sticla cu borş.

După ce pleacă muşteriul, moş Gică se aşează iar la post.

Moş Gică e un om curat. Casa îi este săracă, dar curată. Este făcută din chirpici, iar acoperişul îl are de paie. Casă veche, foarte veche. Dar curată. Spoită proaspăt tot timpul cu var în care s-a turnat sineală. Paiele nu apucă să se înnegrească din primăvară până în toamnă. Într-o vreme veniseră de la sfat, cu gând să-i dărâme casa. A fost numai vorbă. Prin cine ştie ce minune l-au iertat. Ori l-au uitat. Casele dimprejur, chiar dacă nu sunt locuite de oameni cu stare, poartă semnele civilizaţiei acestui secol: beton şi fier. Casa lui moş Gică, nu. Dar nici n-o pândeşte paragina. Cu toate astea, nimeni nu-şi aduce aminte să-l fi văzut pe moş Gică dereticând pe lângă casă, ori prin grădina plină de flori. A! Grădina lui moş Gică! Altă poveste şi asta! Poate doar la vreo grădină botanică să mai întâlneşti o aşa minunăţie. Cârciumărese, nemţoaice, trandafiri şi tuberoze. Gura leului în benzi de la poartă şi până la treptele prispei. Zambile şi narcise primăvara. O beţie de crini prin mai. Şi toată vara – regina nopţii. Astea toată

lumea le cunoaşte. Dar câte alte soiuri nu are moş Gică împrejurul casei, nemaivăzute, şi despre care unii zic că nici nu se pot prăsi pe meleagurile noastre. Şi iarăşi altă nedumerire: nu l-a văzut nimeni pe moş Gică grijind de ele. De parcă s-ar creşte singure. În tot cazul, lumea vine cu plăcere la moş Gică în curte.

Pe timpul iernii ori când plouă, moş Gică îşi trage scăunelul într-o încăpere ce-i ţine loc şi de bucătărie şi-l aşează la geam. De acolo îşi reia bizara veghe asupra porţii.

*

Azi moş Gică este trist. Dă borşul pe pomană. "Să fie de sufletul lui, zice, că mi-o fost tovarăş credincios". La colţurile ochilor săi bătrâni se zbat lacrimi.

- Era bătrân câinele, moş Gică?

- Bătrân, bătrân. Da' mai putea trăi. Că altul nu mai am.

Glasul îi tremură.

- Ai avut câini mulţi la viaţa dumitale, moş Gică?

- Avut, avut. Şî tot unu' din altu'. Ăsta n-o lăsat pi nimini. Supărarea îl face vorbăreţ azi pe moş Gică. Şinzăşîtrii şî tot unu' din altu'… Ăsta n-o lăsat pi nimini. I s-o stâns neamu'… iar io am rămas sângur…

Martie 1999, Mărăşeşti şi Sibiu

LOCUL RĂU

O răceală cumplită simțea în spinare. În dreptul inimii.

La început fusese numai o simplă jenă, ca o părere. Mai apoi începuse să-l sâcâie, fără a putea defini senzația, şi sfârşise în cele din urmă să creadă că cineva îi ținea în spate o pungă cu gheață.

Se răsuci pe partea cealaltă. Fără rezultat. Răceala aceea cumplită îi țintuia mintea şi-l împiedica să adoarmă. În cele din urmă sări din pat şi făcu câțiva paşi prin cameră. Dădu din mâini, trase aer adânc în plămâni şi-şi bombă pieptul. Parcă-i mai trecu.

Somnul îi sărise, nici nu mai era vorba să adoarmă prea curând.

Se duse către bar şi-şi turnă un deget de whisky. Băutura tare îl încălzi. Se simțea chiar bine. Îşi mai turnă încă şi dădu de duşcă. Era bine. Înainte de a se băga în aşternut mai trase o pătură din debara şi-o întinse pe pat. Îi veni o idee: poate îl prinsese vreo răceală. Îşi udă şosetele cu whisky şi le trase în picioare.

Se băgă din nou în pat, hotărât să adoarmă. Curând picioarele îi luară foc şi chiar trupul în întregime i se încălzi de-a binelea. Oboseala de peste zi începea să lucreze… dar… dar în acelaşi timp şi răceala aceea

cumplită din spate. Curând deveni, din obsedantă, reală. Mâna stângă începu să-i amorţească. Ce naiba?! Se foi şi se întoarse, trase de pături până sub bărbie, dar degeaba. Amorţeala aceea rece nu ceda. Se instalase bine şi aproape că prinsese viaţă. Ca o fiinţă care ştie ce face şi ce face, face bine. Curând deveni un junghi şi nici nu mai îndrăznea să se mişte de durere. De fapt, aproape că nici nu mai era în stare.

Sări din pat iarăşi, înnebunit de durere. Mai trase un pahar, se mişcă iute ca să pună sângele în mişcare, apoi se aşeză pe un scaun. Era mai bine. Hotărât lucru, ceva nu era în ordine cu patul acela. Şi-i era un somn cumplit. Un somn de moarte. *De moarte!* Sări în picioare, speriat de un gând. Asta era: simţea că murea! În patul acela simţea că murea! Înfricoşat, cercetă cu ochi mari patul cu aşternutul mototolit, din care tocmai fugise. Un loc rău. Da-da, un loc rău. Îşi aducea aminte acum de spaimele copilăriei. Dintr-un colţ de minte răzbătea până la el şoapta unei bătrâne cernite: "Acela-i un loc rău – să-l ocoleşti". Gânduri bezmetice şi spaime nedefinite îi invadară mintea, înghesuindu-i raţiunea prin cine-ştie-ce ungher. "Un loc rău". Doamne, şi ce somn îi mai era! Doamne, ce somn îi mai era! "Dacă adorm, mor", îi veni deodată în minte. "Să stau treaz, să stau treaz. Să fug. Unde să fug?" Motelul la care trăsese era la cel puţin 20 de kilometri de cel mai apropiat sat. "Şi la ce poartă să bat în puterea nopţii?" "Dar de ce să fug?" se întrebă imediat. "Gânduri, doar gânduri. N-or să mă ucidă". Îşi privi mâinile vânjoase de şofer de cursă lungă. Întâmpinase în douăzeci de ani primejdii şi întâmplări care ţi-ar ridica părul de pe spinare numai să le asculţi, darămite… "Nu fi copil!".

Adormi, într-un târziu, pe scaunul fără spătar, cu capul pe masă. Se iveau zorile.

Se trezi peste un ceas. Disciplina pe care corpul şi mintea o învăţaseră în atâţia ani îl puse repede pe picioare.

Aruncă o privire limpede spre patul răvăşit şi zâmbi. “Prostii”, îşi spuse. Se aranjă şi plecă spre recepţie, să înapoieze cheia.

- Bună dimineaţa! Cum aţi dormit? îl întâmpină profesional bărbatul de la oficiu. Merge o cafea?

- Bună, bună! Merge, răspunse, adulmecând aburii ce se ridicau dintr-un filtru sforăitor. Căscă.

- Nu v-aţi odihnit prea bine, aşa-i? Oboseala nu te lasă câteodată să dormi. Nu sunteţi primul. Poftiţi!

- Bună, plescăi satisfăcut. Mai trase o sorbitură. Bună, într-adevăr. Îşi înăbuşi un căscat, după care se uită primprejur. Da’ nu prea aveţi clienţi, aşa-i?

- Zilele astea nu prea, de când cu… ştiţi dumneavoastră!

- Nu, nu ştiu, ce să ştiu?

- Păi… s-a scris şi în ziare… crima aceea…

Căscă ochii mari.

- Ce crimă? Nu ştiu nimic. Şi, oricum, eu la drum, mai mult cu radioul…

- Ce mai încolo-încoace, ni s-a făcut o reclamă… Ne ocoleşte lumea… Până se va uita, ştiţi cum sunt oamenii…

- Ce crimă? Unde? Aici?

- Da, da, făcu celălalt, oarecum stânjenit. Cineva a fost înjunghiat. O lovitură de maestru. O singură lovitură, în inimă. Nimeni nu ştie ce şi cum. Au forfotit vreo două zile poliţiştii pe aici. Am crezut că ştiţi… în fine, am crezut că aţi venit cu tot dinadinsul, aşa, de-al naibii…

... mi-ați părut chiar un tip curajos. Știți, făcu din ce în ce mai stânjenit, nu ne-a mai călcat nimeni pragul de mai bine de o lună şi am crezut că vreți să o faceți pe vi - pe viteazul. De asta…
- De asta ce? Spune, omule odată, şi vorbeşte pe-nțeles!
- Păi, v-am dat chiar camera în care, ştiți… mi s-a părut că vreți s-o faceți pe grozavul…

Suflă greu şi-l privi amenințător pe bietul recepționer.

Plăti în grabă şi se îndreptă spre camion. Puse contactul şi demară în trombă.

Peste vreo două minute începu să râdă în hohote. Un râs zgomotos, ce-l elibera de toate gândurile şi de toată oboseala. Şi-apoi se opri brusc. O înțelegere neaşteptată şi înfricoşată îi lumina mintea. Dintr-un ungher de memorie răzbătea până la el şoapta unei bătrâne cernite: "Acela-i un loc rău – să-l ocoleşti".

Aprilie 1999, Sibiu

UN COPIL PRECOCE

Țin minte că pe la trei ani ştiam să citesc. Avusese mama răbdare cu mine vreo câteva săptămâni şi-am prins repede buchea cărții. Se lăudau ai mei cu mine când venea cineva în vizită, punându-mă să citesc ziarul. “Ioti, măi băieti! Ptiu, sâ nu hii di diochi!” mă scuipa vreo țâțică venită de pe la țară (la vremea aceea habar n-aveam că unele dintre ele nu ştiau carte, abia în anii din urmă am aflat).

Ei bine, această capacitate, pe care de timpuriu am dobândit-o, multă vreme mi-a alimentat mândria şi nu am ezitat niciodată să mă laud cu ea. La drept vorbind, nu este chiar la îndemâna multor copii, s-o recunoaştem.

Ceea ce însă am văzut, şi mai ales am auzit în primăvara lui ’97, într-o zi când veneam cu trenul de la Braşov, mi-a tăiat orice speranță că aş mai putea fi numit copil-minune. Este un alt fel de a exprima ceea ce am simțit atunci: ceva invidie, poate mai puțin. Admirație şi, mai mult decât atât, perplexitate. Dacă a mai fost şi altceva, nu pot numi sentimentul.

Veneam, cum spuneam, de la Braşov, cu un personal care oprea la fiecare fântână, sporindu-mi enervarea şi

aşa destul de mare după o zi umblată nu cu prea mari foloase. La Sebeş-Olt intră în compartiment o familie tânără – el, ea şi un copilaş ca la vreo 2 ani. Am răspuns la salutul lor şi mi-am văzut mai departe de uitatul meu pe geam. Ba chiar, după vreo câteva minute am şi început să moţăi. Nu pentru multă vreme însă. Puştiul îi pusese lui tată-său o întrebare care mi-a alungat amorţeala într-o clipită.

- Tăticule, tu ai calculat? Dacă o ţine în ritmul ăsta, cu, să zicem, două-trei situaţii neprevăzute, dar nu mai lungi de două-trei minute fiecare, trenul ajunge la Sibiu cam în treizeci de minute, aşa-i?

Vorbirea coerentă şi uşoară, logica ideii dar şi calculul precis în gura unui copil de doi ani este ceva de domeniul fantasticului, veţi spune. Sau, aşa cum am gândit şi eu imediat: hai, dom'le, că prea e trasă de păr. Mai ales că taică-său, cu tonul cel mai serios din lume, îi răspunse:

- Azi trenul nu a avut întârziere, cred că vom ajunge chiar ceva mai repede.

Am fost tentat să cred că este ceva aranjat, pentru impresionarea asistenţei, dar replica imediată, clară şi nepoticnită a copilului (ar fi fost cam prea mult să-şi înveţe rolul atât de perfect – nu?), mă făcu să renunţ la acea bănuială.

- Da, dar uiţi că înainte de Veştem se lucrează la terasament, aşa că în Sibiu-Triaj sigur aşteptăm acceleratul.

Dacă părinţii nu ar fi fost aşa de tineri (24-25 de ani, cel mult), aş fi bănuit că e vorba de un pitic. Mai ştiam eu unul pe care mi-l arătase taică-meu odată, când eram mic. “Uite, îl vezi pe ăla cu faţă de copil? Are 37 de ani.

E un mecanic de primă clasă. Când repară vreun motor de SR intră cu totul sub capotă. Scoate doar o mână din când în când şi cere câte o cheie.”

- Cât are copilul? intru eu în vorbă. Trei-patru ani? Speram să fie aşa, altfel mândria mea ar fi avut de suferit cumplit. De fapt, chiar aşa s-a şi întâmplat.

- Da de unde, zice mama. Numai un an şi opt luni. Da’ e deştept-foc. Întreabă câte în lună şi în stele, că nu mai ştim ce să răspundem. Stă toată ziua cu ochii în televizor şi-apoi seara, când ne prinde pe acasă, ne întreabă. Ce să-i spui, că noi n-avem timp de alea toate câte le aude şi le vede el.

- Şi ştie să citească? întreb eu mai departe, cu o brumă de speranță.

- Aia de acum vreo două luni, numa’, zice tatăl. M-am luat cu el într-o duminică, mai mult în joacă, să scap de gura lui. Ce să vă spun, în trei zile citea mai bine decât mine. Iar de scris, naiba ştie când a învățat. S-a apucat să imite literele de pe cărți. Îl învățăm acum să scrie de mână, că scrie numai cu litere mici de tipar.

- Hm, hm, încerc eu o părere, nu e prea devreme, totuşi? Ce va face la şcoală? Se va plictisi. S-au mai văzut cazuri…

- Sper să fie dotate şcolile cu calculatoare conectate la Internet, îmi ia copilul vorba din gură. Altfel, într-adevăr, va fi plictiseală mare. Pe Internet ai posibilitatea să intri în grupuri de discuții pe diverse teme. Mă rog, poate şi programa şcolară se va modifica până când voi face eu vârsta potrivită. Deşi uneori mă întreb ce să mai fac la şcoală, cel puțin în clasele primare, atâta vreme cât ştiu să citesc, să scriu, să socotesc, şi chiar mai mult.

- Ei bine-bine, şcoala nu te învaţă numai astea, mă prind eu în vorbă, hotărât să-i ţin un mic discurs despre importanţa şcolii. Când să continui însă, m-am blocat: îmi dădeam seama că eram pe punctul de a începe o discuţie foarte serioasă cu un copil ce nu de multă vreme fusese înţărcat. Încă nu-mi venea, probabil, a crede ce mi se întâmplă.

- Asta ştiu şi eu, continuă ţâncul. Sper ca programa să se îmbunătăţească într-un fel real. Trebuie să recunoaştem că ce scoate şcoala acum, oriunde în lume, nu este decât în folosul unora, puţini. Adică mai uşor conduci o societate de semiinstruiţi, permeabili… Să vă explic? Cu siguranţă că gura mea căscată l-a îndemnat să-mi pună această din urmă întrebare.

Asta era prea de tot. Asta depăşea nu numai puterea mea de înţelegere, ci chiar orice închipuire. Să auzi, în gura unui copil de doi ani (mai puţin) o teorie politică de la început de secol, când nici cele contemporane nu sunt la îndemâna foarte multor adulţi, este un lucru care nu ţi se întâmplă în fiecare zi. Senzaţia este, vă spun eu, similară cu cea provocată de o lovitură zdravănă în moalele capului. Şi mai teribil însă, era faptul că părinţii nu mai dădeau deja atenţie copilului. Ca şi cum s-ar fi obişnuit demult şi trecuseră de faza în care se făleau în faţa străinilor cu aşa o odraslă.

- Dar tu te şi joci? încerc eu o manevră spre alt subiect.

- Cum să nu? Deşi, cinstit să fiu, nu prea-mi plac tovarăşii de joacă. Nişte mototoi, cum sunt copiii la vârsta asta (*sic!*). Trebuie s-o fac, totuşi, altcumva aş ajunge un însingurat, iar ei, cu timpul, m-ar evita. Nu credeţi?

- Da, sigur, sigur, am bâiguit eu în fața acestei noi dovezi de judecată precoce. “Care precoce? m-a fulgerat imediat. Cunosc eu vreo câțiva care nici la treizeci de ani nu gândesc aşa matur”. Dar copiii de seama ta nu îşi dau seama că eşti mai altfel?

- La vârsta asta? Mă îndoiesc. Unii dintre ei de-abia învață să alerge. Nu mai vorbesc de lopățica de plastic. Abia o țin în mână când scormonesc nisipul. De unde atâta înțelegere la ei? Față de cei mai mari reuşesc să mă prefac destul de bine. Altfel repet, m-ar ocoli ca pe un ciudat.

- Dar văd că nu-ți faci probleme cu oamenii mari.

- Nu cu dumneavoastră, care sunteți străin de sat. Chiar dacă ați povesti cuiva, cine v-ar crede? Şi cât de mare este probabilitatea ca acel cineva să-i cunoască pe ai mei? Pe când în sat e altceva.

M-am uitat spre părinți. Au ridicat amândoi din umeri, parcă ar fi spus: “Are dreptate, nu?”.

Priveam puştiul şi nu-mi venea a crede. Un înțelept la o vârstă când nici ochii nu-i deschizi bine asupra lumii. Un soi de *progeria* - comparația este, evident, forțată – însă a minții, nu a trupului.

Dacă aş fi un tip foarte curios – genul babelor care vor să le afle pe toate, - poate aş fi adâncit un pic discuția, numai aşa, să am ce spune apoi şi altora, cât mai multe. Nu am făcut-o însă şi m-am cufundat în propriile gânduri, cugetând la ceea ce văzusem şi, mai ales, auzisem.

Am povestit numai soției, dar impactul asupra ei nu a fost la fel de mare. De, a doua mână, nu?

Aveam să mă întâlnesc cu mama copilului însă, după vreo doi ani, în împrejurări nefericite pentru ea.

***

Mergeam să caut un amic la spitalul de boli nervoase. Puneam la cale o carte şi aveam nevoie de ajutorul lui. Este medic acolo.

Trecusem de poartă şi mă îndreptam spre pavilionul unde îşi are cabinetul. Cum fac la dreapta, după rondul de flori, mă întâlnesc cu o femeie îmbrăcată într-un halat de molton, cu părul răvăşit şi ochii pierduţi.

- Nu mi-ai văzut copiii? mă trage ea de mânecă.

Nu mă prea pierd eu în astfel de situaţii – de altfel nu era prima dată când intram în aşezământul acela, şi dau să plec.

- Nu mi-ai văzut copiii? repetă femeia, cu glas tânguios, şi-n clipa aceea mi-am adus aminte că o mai văzusem. Era mama copilului acela teribil pe care îl întâlnisem în tren în urmă cu vreo doi ani.

- Ţi-ai pierdut copiii? o întreb eu, mai mult aşa, ca un răspuns; simţeam o jenă – ştiţi, jena aceea pe care o trăieşti când dai peste o cunoştinţă aflată într-o situaţie stânjenitoare.

- Nu, nu i-am pierdut, dar trebuie să mă întâlnesc cu ei şi nu ştiu unde. Nu mi-ai văzut copiii? repetă iar femeia, ca un automat, cu aceeaşi privire pierdută.

- Nu, nu i-am văzut, dar cred că-s pe aici pe undeva, se joacă prin iarbă. Am răspuns într-o doară, fără să mă gândesc prea mult. De aceea m-a surprins reacţia femeii.

- Da, da, prin iarbă! Prin iarbă! Deci ştii şi mata! Prin iarbă, da! Faţa femeii se schimbase surprinzător. Ochii erau vii şi inundaţi de o bucurie imensă. Devenise chiar frumoasă. Are dreptate puiul mamii! Prin iarbă, da, prin

iarbă! Şi femeia se îndepărtă bucuroasă, privind zâmbitoare în jur.

- Salut, Jebelene! (nu-l cheamă Jebeleanu, dar îl cheamă Eugen, aşa că eu îi spun Jebeleanu, de la Eugen Jebeleanu – o asociere aiurită, dar care pe el îl amuză). Auzi, am întâlnit o amică de a ta pe alee. Îşi caută copiii prin iarbă. Ce-i cu ea?

- A! Natalia. Da, e la noi de vreun an. Au adus-o părinţii. S-a îmbolnăvit după ce i s-a prăpădit bărbatul. A căzut un brad peste el…

- Are un copil, parcă. Ce ştii de el?

- Copilul ei? Sincer să fiu nu l-am cunoscut, dar nici nu mai am cum. A dispărut de acasă la puţin timp după ce i-am internat mama. Se pare că a fost răpit … cel puţin aşa se bănuieşte. Bunicii sunt disperaţi – aşa o trgedie… Dar tu îl cunoşti?

Am ezitat. Nu ştiam ce să-i răspund. Pe de altă parte nici nu aveam de ce să păstrez secretă istoria. Aşa că i-am povestit de întâlnirea din tren, din urmă cu doi ani.

Eugen rămase multă vreme tăcut după ce am terminat povestea.

- Ştii, zise el într-un târziu… asta explică obsesia ei… hm… şi noi care o îndopăm cu tot felul de medicamente de aproape un an de zile… Hai, să-ţi spun. Acum un an, ţi-am mai spus, pe Natalia au adus-o părinţii ei şi au internat-o aici. Biata femeie repeta întruna: "Copilaşii mei, copilaşii mei!" Părinţii nu ştiau ce să zică, nu aveau nici o explicaţie. Natalia nu avea decât un copil, pe ăsta de care zici tu.

La vreo două luni, cred, am reuşit să străpung platoşa Nataliei. Era liniştită şi am putut purta cu ea o discuţie

aproape normală. Acum îmi dau seama că în clipele acelea era perfect normală şi-mi povestea un fapt ce i se întâmplase şi nu unul pe care îl plăsmuia închipuirea ei. Ce crezi că-mi spune? Într-o zi – după ce-i murise bărbatul – copilul ăsta al ei o întreabă: "Mamă, câţi fraţi mai am?". Femeia îi răspunde că era singurul copil. "Hai la icoană şi spune în faţa lui Dumnezeu câţi fraţi *trebuie* să fim". Atunci s-a dumirit Natalia. "Ţi-a spus ceva bunica?". "Nu, dar ştiu eu. Trebuie să fim trei fraţi. Unde sunt ceilalţi?" Atunci a apucat-o spaima. Mai avusese două sarcini înainte de copilul ăsta. Pe una o întrerupsese pe când era nemăritată, iar pe a doua a pierdut-o pe la patru-cinci luni. Şi s-a apucat să-i spună copilului - ce să-i mai ascundă? "Mamă, zice el, eu mi-am văzut fraţii azi noapte. Un băieţel şi o fetiţă. A venit la mine o zână îmbrăcată în alb, m-a luat de mână şi am zburat sus de tot, până la o pajişte luminoasă, cu iarbă frumoasă. Acolo erau un băieţel şi o fetiţă care plângeau. Cum îi priveam aşa, de sus, zâna mi-a spus: «Aceia sunt frăţiorii tăi, care te aşteaptă. Când te vei întâlni cu ei, nu vor mai plânge». Apoi m-am trezit şi mă tot gândesc de atunci. Mamă, să ştii că în burta ta nu am fost singur. Mai era cineva, dar nu puteam atunci să ştiu. Acum ştiu că mai erau două suflete. Frăţiorul meu şi surioara mea".

A trecut multă vreme până când am zis ceva. Ne uitam unul la altul, parcă neîncrezători, şi totuşi conştienţi de ceva ce ne depăşea înţelegerea. Cel puţin pe a mea. Întotdeauna am zis că nu ştim încă mare lucru din existenţă. Dar am avut în acelaşi timp şi îngâmfarea de a crede că pot cuprinde cu mintea mea totul, că nimeni nu mă poate păcăli, şi că orice nu se poate supune experimentului ştiinţific este şarlatanie. Cu un scepticism

superior am privit şi am respins fără alegere toate apariţiile mai mult sau mai puţin senzaţionale ale celor ce nutreau şi alte idei decât cele cu care fuseserăm îndopaţi şi obişnuiţi. Acum eram în situaţia de a-mi recunoaşte limitele, de a mă ruşina şi de a-mi înghiţi ruşinea. Nu era numai povestea pe care mi-o spusese Eugen. Ea completa ceea ce auzisem eu din gura copilului aceluia, atunci, în tren.
- Eugen, zic eu într-un târziu. Eu am amintiri de pe la trei ani. Cunoşti cazuri de… performanţe mai bune decât a mea? Ori de cazuri de amintiri din viaţa intrauterină?
- Ştiu eu… sunt rare… atât de rare încât – cel puţin la noi – sunt considerate excepţii. Nu sunt luate în cercetare. Pe aiurea însă, pe la cei cu bani, din câte am auzit eu, s-au făcut experimente cu astfel de copii, şi nu numai cu ei, ci şi cu adulţi care… care pot dezvălui într-un mod particular şi inedit natura umană. Mai răzbate câte o informaţie din când în când. Multe din acestea apar prin tot soiul de lucrări, pe care eu, însă, le-am tratat cu îndoială. Cu atât mai mult cu cât ele veneau să grefeze teorii, credinţe şi practici orientale pe un spirit european occidental. Nu, nu ştiu ce să spun. Nu am dorit niciodată să mă aplec spre acest alt mod de a explica spiritul. Ştii că am în spate vreo douăzeci de ani de muncă de laborator. Sunt considerat unul dintre diagnosticienii buni. Am avut întotdeauna credinţa că numai experimentul şi repetabilitatea rezultatelor pot da certitudine. Am mers pe clasici. Este adevărat că nu întotdeauna am obţinut rezultate foarte bune sau cel puţin satisfăcătoare. Însă majoritatea tehnicilor terapeutice pe care le-am recomandat au dat roade bune. Asta îţi dă încredere de sine. Mi-este sau mi-a fost de ajuns.

***

Nu cu multă vreme în urmă m-a sunat Eugen:

- Salut, bătrâne! Hai să-ți dau o veste trăsnet. Ți-aduci aminte de copilul ăla minune de care am vorbit mai acum un an… ăla precoce, al Nataliei… Da, da… ăla dispărutul, da. Unde crezi că e? Hai că nu ghiceşti! În Malayezia. Da, în Malayezia, ai auzit bine. Se pare că a devenit zeul alb al unui trib din junglă.

De unde ştia prietenul meu? Era într-o după-amiază, şi vreo câțiva din pacienții lui Eugen rămăseseră în sala de mese care ține loc şi de club şi priveau la televizor. Printre ei, şi Natalia. La un moment dat, Natalia a început să țipe şi să arate cu mâna întinsă spre televizor:

- Copilul meu! Copilul meu!

Pe Eugen l-au lămurit asistenții de serviciu care erau atunci în sală.

La televizor era un reportaj despre un trib din jungla malayeziană. De puțină vreme avea un nou zeu, un copil alb de vreo cinci ani, care apăruse din senin printre băştinaşi. Cu două-trei zile mai înainte căzuse lângă satul lor un meteorit ce făcuse o groapă largă de vreo douăzeci de metri. Mai luaseră foc şi câteva pâlcuri de copaci. Din fericire incendiul nu s-a întins şi nimeni nu a fost rănit. În schimb, la aproape o zi după ce s-au stins flăcările, din vegetația încă fumegândă a apărut acest copil. Băştinaşii nu s-au întrebat cum a ajuns acolo, ba, dimpotrivă, au văzut în căderea meteoritului un semn de care au legat apariția acestei făpturi. Imediat au adoptat copilul ca pe zeu al tribului lor şi au ridicat un templu votiv chiar pe locul unde căzuse piatra din cer. Ei, şi mai spunea

reportajul că zeul acesta nou a început, într-a şaptea zi, să le grăiască în limba lor (*orang* se numeşte dialectul) şi să-i învețe fel de fel de lucruri.

"Sincer să fiu, a încheiat Eugen, nu-mi vine a crede că-i vorba de copilul Nataliei, deşi ea susține cu încăpățânare că nu are cum să se înşele, dar după toate câte le ştim amândoi, nu ar fi exclus. La urma urmei de ce e musai să se îmtâmple totul după şartul obişnuit al limitatei noastre cunoaşteri?"

Sibiu, 1999-2001

MÂNA CEA REA

Motto:
Este o legătură atât de strânsă între minte şi mână, încât ar trebui, ca să ştim ce e cu noi, să ne privim mai des mâinile.
"Nu ştie stânga ce face dreapta". Eroare! Este exact invers!

Autor necunoscut. S-ar putea s-o fi spus chiar eu, dar cine mai ştie?

Dacă aş fi intitulat acest fragment "Incredibilul se întâmplă lângă noi", aşa cum am intenționat inițial, ați fi zis probabil că uzez de o formulă de mult roasă-n coate şi poate că nici n-ați mai fi fost interesați de cele ce urmează.

Acest clişeu este însă atât de valabil, cum nici nu vă imaginați. Cel puțin în cazul de față. În finalul acestei povestiri veți conchide nu numai că incredibilul este posibil, ci chiar că se şi întâmplă. Realitatea întrece de multe ori imaginația. Dincolo de clişeu, această afirmație nu poate fi construită şi spusă decât în felul acesta.

* * *

L-am văzut prima dată într-o crâşmă. Dacă aş numi oraşul şi locul, câţiva ar şti despre ce e vorba, inclusiv despre îndeletnicirea cotidiană a celor patru obişnuiţi ai bombei – jocul de cărţi. Nu ştiu exact ce joc, ştiu doar că din când în când dinspre masa lor izbucnea vreo nemulţumire ori vreun icnet de satisfacţie. Mă oprisem să-mi iau o bere pentru acasă. Nu eram de-al locului, aşa că, aşteptându-mi rândul, aruncam priviri de jur-împrejur, pe pereţii de lemn afumat.

Unul din acele icnete m-a făcut să întorc capul spre masa lor. "Nişte beţivi", aş fi spus, şi aş fi întors privirea, dacă unul dintre ei nu mi-ar fi atras atenţia. Juca cu o singură mână pe masă. Cealaltă o ţinea în buzunar. Încă asta nu ar fi nimic. Dar mâna pe care o ţinea ascunsă se zvârcolea întruna, mişcările ei făcând impresia unui mic animal legat într-un sac. M-am gândit dintru început la o anumită activitate, dar gândul acela pervers nu a stăruit prea mult. Faţa omului exprima concentrare la jocul de cărţi, şi nimic din mimica lui nu trăda vreo altă preocupare ori satisfacţie. De altfel nici ceilalţi dimprejur nu dădeau importanţă acelei mişcări, asta însemnând, am zis eu, că erau obişnuiţi.

Până când mi-a venit rândul să-mi iau berea, nu mi-am dezlipit ochii de masa lor, mai precis de omul acela care mi s-a părut ciudat. De ce ciudat? Pentru că pe măsură ce îl priveam, impresia că habar nu are ce îi face mâna stângă în buzunar mi se întărea. Mai mult – şi lucrul acesta m-a incitat şi mai tare, – la un moment dat şi-a aprins o ţigară. A lăsat cărţile pe masă şi a făcut toate mişcările trebuincioase cu mâna dreaptă. În tot acest timp mâna stângă… era să spun că şi-a văzut de treabă. De fapt, acum pot spune că aşa s-a şi întâmplat. Ce era de

mirare: omul părea total indiferent faţă de îndeletnicirea acesteia. M-am minunat, aşa cum probabil vă minunaţi şi dumneavoastră, cei ce citiţi acum această poveste. N-am făcut-o însă prea tare. Mi-am adus aminte că, la nici trei sute de metri de stabiliment, se află spitalul de neuropsihiatrie. În momentul acela m-am gândit că omul cu pricina ar putea fi un pacient al acestuia. Aţi înţeles bine, crâşma aceea este un loc frecventat de astfel de muşterii. Ceea ce vedeam, mi-am spus, era încă o manifestare ciudată a minţii omeneşti. Am oftat a compătimire, cum cred că ar face oricine, mi-am luat berea şi am plecat. Nu ştiam atunci că omul acela şi mâna lui însemnau mai mult decât o minte omenească. Sau, cel puţin, ce înţelegem îndeobşte prin ***o*** minte omenească.

Mă aflam acum vreun an în sala tribunalului, prins într-o anumită poveste. Nu despre ea vreau să vorbesc.

Aşteptându-mi rândul, eram atent la cazurile care se judecau, minunându-mă de câte se întâmplă între oameni. La un moment dat se judeca un caz de agresare sexuală. Era judecat un bărbat – nu-l vedeam, eram prea în spate – pentru că ciupise o femeie de acea parte care capătă, de obicei, primele aprecieri admirative dinspre partea sexului opus. Femeia tocmai povestea cum s-a întâmplat fapta:

- … eram la magazin, în data de 16 octombrie anul acesta şi-mi aşteptam rândul la casă. În spatele meu era pârâtul. M-a atins o dată, nu am fost sigură dacă era o ciupitură, aşa că nu i-am dat importanţă. Mi-am zis că s-a atins din întâmplare de mine, ştiţi, ca la rând. Numai că s-a întâmplat şi a doua oară, iar de data asta am simţit clar cum mă ciupea. M-am întors furioasă către el, să-i zic

vreo câteva. Însă el nu dădea semne că ar şti despre ce este vorba. M-am uitat la mâna lui stângă şi am văzut cum se pregătea să mă ciupească din nou. Atunci, furioasă, i-am zis: "Nu ţi-e ruşine, omule? Ce faci, nu eşti în toate minţile?" Şi, onorată instanţă, culmea nesimţirii, că altfel nu pot să-i spun, pârâtul mă întreabă de ce sunt furioasă, cu un aer foarte mirat, de parcă aş fi greşit persoana. Iar în timp ce vorbea cu mine, uitându-se în ochii mei, a întins din nou mâna stângă, să mă ciupească. Pot să depună mărturie pentru mine casieriţa şi încă două persoane care erau atunci la rând. Sunt aici, în sală. Şi asta nu e tot, onorată instanţă! Nu sunt singura care a păţit aşa ceva. Am povestit unei vecine ce mi s-a întâmplat şi ea mi-a spus că a auzit de omul ăsta cum că le-ar fi ciupit şi pe alte două femei care nu au avut curajul să-l dea în judecată. Le ştiu numele, dacă vă interesează. Asta e tot.

- Aţi încercat să vă împăcaţi?

- Da, a venit dumnealui cu nişte poveşti la mine, că nu ştie ce face cu mâna aia, dar la mine nu ţine. M-a făcut de toată minunea, să plătească, după lege!

- S-a consemnat tot, da? întrebă preşedintele completului pe grefieră. Vă rog să luaţi loc, doamnă, se adresă apoi reclamantei. Pârâtul să se apropie!

Atunci l-am văzut şi într-o clipă l-am recunoscut. Era omul pe care-l întâlnisem în crâşma aceea afumată şi a cărei activitate manuală mă intrigase. Eram numai ochi şi urechi, interesat la culme.

După ce i-a cerut datele personale – procedura obişnuită de identificare – judecătorul l-a întrebat:

- Recunoaşteţi faptele prezentate de reclamantă? Şi, vă rog foarte mult, scoateţi mâna din buzunar!

- Onorată instanță, făcu omul spăşit, le recunosc şi nu le recunosc…

Judecătorii făcură ochii mari.

- Vă rog să vă păstrați bunul simț! Ce e aia, recunoaşteți şi nu recunoaşteți! Vă avertizez că vă pot acuza de sfidarea justiției. Iar dacă vi se pare o glumă ceea ce vi se întâmplă, vă asigur că pedeapsa pentru ceea ce ați făcut nu este tocmai uşoară. Fiți explicit dacă aveți ceva de spus în apărarea dumneavoastră! Şi scoateți odată mâna aceea din buzunar!

- Domnule preşedinte, îmi cer scuze, dar nu intenționez să vă jignesc cu nimic. Vă explic îndată.

- Vă rog …

- Domnule preşedinte, eu trăiesc, de câțiva ani buni, cu o mână care îmi este străină. Este vorba de mâna mea stângă. Nu o pot controla. Ştiu că este greu de crezut, dar am ajuns la convingerea că mâna mea stângă are voință proprie. Rareori face ceea ce eu doresc. Uneori o suspectez că vrea să-mi facă ceva rău…

- Stai, stai, omule, se ridică judecătorul, roşu la față. Adică vii matale aici cu poveşti pe care nici măcar un copil … hai, că dacă ziceai că o ai paralizată şi nu o poți controla, mai mergea… hai, termină cu poveştile astea! De ce nu ți-ai luat, domnule, un avocat care să te apere cum trebuie?

- Nu este nevoie, domnule preşedinte, continuă omul imperturbabil. Cred că mărturia domnului doctor C. de la spitalul de neuropsihiatrie este suficientă. L-am rugat să vină cu mine, este aici, în sală.

- Sunteți pacientul dânsului? Tonul judecătorului parcă se îndulcise.

- Da, de mulți ani, de când am observat că mâna stângă nu mă mai ascultă.

- Să se consemneze că pârâtul solicită aducerea unui martor în apărarea sa. Domnul doctor C. este de față?

- Da, domnule judecător. Toate capetele se întoarseră curioase spre cel ce vorbise. O rumoare trecu prin sală. Procesul se anunța interesant. Sau cel puțin neobişnuit.

- Vă rog să depuneți jurământul.

După îndeplinirea procedurii, preşedintele completului vorbi:

- Puteți să ne dați detalii în legătură cu ce susține pârâtul?

- Da, domnule preşedinte. Îl am în observație pe domnul aici de față de aproape cinci ani. Sincer să fiu, este primul caz pe care l-am întâlnit. Ştiu că în lume se mai cunosc încă şase cazuri similare. Simptomul este identic: mâna stângă nu ascultă creierul, sau mai bine zis, voința stăpânului. Are o activitate cvasiindependentă şi, în unele cazuri, violentă, îndreptată chiar împotriva trupului căruia îi aparține. Nu este cazul pacientului meu. Totuşi, pentru mai multă siguranță, l-am sfătuit să-şi lege mâna stângă, mai ales pe timpul somnului. Sunt convins că în buzunarul stâng în momentul de față are o chingă cu care şi-a legat mâna. Dacă nu ar fi aşa, atunci ați asista la o gesticulație pe cât de nepotrivită cu situația, pe atât de derutantă.

- Şi ce tratament îi aplicați? întrebă judecătorul, vădit interesat.

- Din nefericire, oftă doctorul, nu se cunoaşte un tratament adecvat. Mâna stângă este controlată de emisfera cerebrală dreaptă. Nu pot aplica un tratament selectiv. Tot ce pot face este să-l observ – se prezintă

săptămânal la mine. I-am făcut unele teste şi toate conduc la o singură concluzie, pe care v-aş ruga să nu o luaţi ca certitudine. Pentru a-l ajuta pe pacientul meu pot spune, repet, fără certitudine, că are… două minţi în acelaşi craniu.

Un murmur de uimire străbătu sala. Judecătorii se uitară unii la alţii.

- Domnule doctor, zise preşedintele, nu vreau să par nerespectuos, dar ce spuneţi este de-a dreptul de necrezut. Vă rog să înţelegeţi că-mi este foarte greu să accept o astfel de… ipoteză. Cel puţin pentru ceea ce fac eu aici, nici nu se pune problema. Cred că ştiţi la ce mă refer.

- Da, înţeleg, este vorba de aspectul vinovăţiei. De implicarea conştientă sau nu a pacientului meu în fapta săvârşită. Eu nu pot să vă ofer decât nişte rezultate ale observaţiilor mele. Or, acestea indică stăpâni diferiţi pentru cele două mâini. E greu, e foarte greu de acceptat o asemenea ipoteză, dar, din păcate, este singura pe care o am la îndemână. Nu ştiu dacă celelalte şase cazuri din lume au avut probleme cu justiţia din cauza acestei … să-i zicem tulburări, dar cu siguranţă suferă din cauza ei. E ca şi cum ai trăi cu cineva care nu-ţi cere acordul şi, mai mult, se manifestă independent şi adesea în conflict cu propria ta conştiinţă. Aţi auzit mai devreme ce a spus pacientul meu: uneori se gândeşte cu groază că mâna sa stângă i-ar putea face un rău. Deja i l-a făcut. Drept dovadă, situaţia în care se află acum.

O tăcere lungă se aşternu în sală. Toată lumea privea către preşedintele completului de judecată. Acesta sparse într-un târziu tăcerea:

- Este un caz foarte dificil, trebuie să recunosc. Domnule doctor, vă rog să puneți la dispoziția noastră rezultatele testelor şi observațiilor dumneavoastră. Următorul termen de judecată este peste două săptămâni. Completul se retrage.

Nu am putut fi prezent în sala de judecată la termenul anunțat. Deznodământul acestei întâmplări l-am aflat însă dintr-un ziar local. Preşedintele completului a dat un interviu. Copia pe care am făcut-o este, cred, cea mai bună încheiere pentru povestea aceasta. Caricatura pe care un cititor şugubeț a trimis-o la redacție şi care însoțeşte articolul este mai mult decât sugestivă.

Mâna străină

În cazul care a stârnit atâta vâlvă în urbea noastră, sentința a fost pronunțată: s-a aplicat măsura internării obligatorii.

Domnul judecător N. D., preşedintele completului de judecată în această cauză a motivat astfel această decizie: "Vreau să precizez că este un caz pe cât de curios, pe atât de dificil. Dacă ar fi să admitem ipoteza înaintată de domnul doctor C., aceea a existenței a două conştiințe în acelaşi creier, atunci ar trebui să aplicăm pedeapsa cu închisoarea sau amendă penală."



PIATRA

Călătorul se opri o clipă. Îl trataseră cu dispreț oamenii acelei cetăți. Se întoarse şi privi lung zidurile burgului neprimitor. „Egoişti. Egoişti şi fățarnici. Le merge bine, de sute de ani n-au cunoscut urgie. Îmbuibați şi neştiutori. Neştiutori de păcatul de a se crede singuri şi de a se încrede doar în ei. Sodoma şi Gomora? Au uitat de mult. Copiii lor învață acum alte legi şi după alte legi. Am Puterea. Să-i urgisesc. Am Dreptul. Dar pot? Da, Pot. Dar Vreau? Am ajuns să mă îndoiesc. Iar ei s-au îndepărtat de mult de Rădăcină, de Lege. Au propria cunoaştere, departe de Izvor, departe de Cuvânt. Am vrut asta? Nu am vrut? Întruparea Cuvântului a fost pentru Nevoie. Acum mai este? Îngeri sunt destui... dar...”.

***

Inginerul se opri şi, odată cu el, întreaga echipă. Priviră în jur. Ceea ce vedeau era cu totul şi cu totul altcumva. Stâncile nu fuseseră zburate de furia vreunui vulcan sau vreunei explozii. Era ca şi cum...

- ... e ca şi cum... e ca şi cum stâncile şi materialul mărunt nu ar fi fost spulberate de o explozie, azvârlite, împrăştiate în afară... cuteză un gând Maria.

- Zi mai departe, o îndemnă Inginerul, fără s-o privească, dar privind îngândurat jurul.

- E parcă... hmm... ca şi cum ai mătura... ca şi cum ai mătura frunzele într-un loc... da! Ca şi cum ar fi fost o măturare a pământului dinspre marginile căldării în care ne aflăm, spre locul acesta... aici, unde suntem acum. Nu, nu vreau să zic implozie... dar ce alt cuvânt? Ca şi cum totul ar fi fost smuls şi târât către încoace. Încoace, aici, unde stăm. Uitaţi-vă la orientarea colţilor şi a făgaşelor. Colţii vin spre noi, nu pleacă de la noi. Ce e asta, dacă nu o implozie? Mihai!?

Inginerul nu răspunse. Se uita îngândurat mai departe, către marginile căldării.

- Ce sunt ceea ce ne înconjoară? Munţi? Dealuri? Ce este acesta? Un crater? De ce nu este nimic calcinat? De ce nu este un val de pământ răsfrânt în afara căldării? De ce totul e verde? Scurmaţi şi pariez că veţi găsi pământ, pământ adevărat, pământ bun, iară nu o pojghiţă de-o palmă ori două pe piatră arsă. Aici nu a fost o explozie. Aici nu este ca în Ţara Luanei. Aici e altceva. Aici... ai dreptate, Maria, aici a fost adunat gunoiul sub preş. Numai că preşul era la vecinul de la etajul de mai jos, ori chiar de la parter. „Interesant", îşi contemplă Inginerul gândul, şi dădu cu piciorul la o piatră rotundă. Aceasta se rostogoli un pic în sus, apoi, sub legea firească, reveni la piciorul inginerului. „Ce interesant, gândi acesta, o piatră perfect rotundă revine de pe coastă în locul unde echilibrul ei este perfect. Adică aici, unde sunt eu". Se aplecă şi ridică piatra. Era albă-albă. Şi era perfectă ca o bilă de biliard. „Cum poate fi aşa de perfectă? Este o sferă perfectă! Ce caută aici? Dar este chiar o bilă de biliard! Adică făcută de mâna omului!" Se uită în jur. „Ce

om? Nu e nici o aşezare mai aproape de 15 kilometri! Şi alea, trei sate acolo, după linia de plopi şi lanul de floarea-soarelui. Sate sărace, cu crâşme împuţite, foste cooperative. De unde biliard?”

Se uită gânditor la piatră şi încă o dată se miră de perfecţiunea ei. O băgă în buzunar, ca pe un trofeu – gest reflex. Când era mic aduna tot felul de ciudăţenii de care se bucura în taină, iar uneori, ca să le facă vreo farsă prietenilor de joacă, le îngropa pe la rădăcina câte unui copac. Apoi isca vorbă despre comori şi-i întărâta pe ceilalţi să se apuce de săpat. Bineînţeles, comorile se îngroapă totdeauna la rădăcina unui copac măreţ, care cu timpul devine secular (la ei, castanii nu aveau mai mult de 30-40 de ani... dar ce conta?) – reper peste vremuri pentru căutătorii de comori. Iar ei săpau cu sârg de jur-împrejurul bietului copac luat prin surprindere de bănuieli repezi şi de râvna scormonirii. Şi el, neştiutor, de sub rădăcinile sale, scotea la iveală vreun inel de bâlci ori vreo monedă neştiută, învelite bineînţeles în hârtie maro de alimentara, în care se împacheta salamul (şi care, parcă, mai păstra urme de grăsime!)

Inginerul zâmbi amintirii. Ce mai şotii! Ce mai proşti! Ba nu, nu proşti, ci doar trăitori într-o lume a iluziilor şi a avânturilor (din fericire, mai adevărată şi mai... posibilă. Oricum, mai confortabilă). Băgă mâna în buzunar şi pipăi Piatra. Se simţea bine.

***

Când dădea să apună soarele, Călătorul se opri. Se întoarse şi privi calea din care venea. Peste vreo câteva clipe, un uruit cumplit, înspăimântător tulbură firea şi vânturi începură să bată şi să ducă nori apăruți din senin spre locul în care privea. „Le ajunge. Din sek în sek, Piatra va umbla dintr-un loc în altul. Prin voia şi umblarea oamenilor, îmi va face dreptate şi va face Îndreptarea cuvenită Roadelor”.

DULCEA FLOARE A RĂZBOIULUI

Cu multă vreme în urmă, ani buni, am primit o plantă. O plantă de apartament, seamănă cu colocazia, şi chiar aşa le-am zis o vreme prietenilor care mă vizitau şi mă întrebau cum se cheamă.

Iubesc florile şi chiar mi-am făcut un mic rai în apartament, atât cât îmi permite spaţiul. Şi totuşi, acestei plante nu i-am făcut un loc anume în casă, ci am scos-o pe casa scărilor, alături de altele, mai voluminoase şi mai dornice de lumină.

Există, chiar dacă nu se poate aplica aici conceptul, ceea ce am putea numi afecţiune între om şi plante, sau chiar între plante. Nu este nimic nelalocul lui în ceea ce spun, s-au făcut experimente şi există mărturii destule ale celor ce studiază plantele ori doar le iubesc. Poate, de multe ori, această afecţiune este mai adâncă şi mai trainică decât cea dintre oameni.

De ce această paranteză? Pentru că... nu că nu iubeam această plantă, dar... n-am vrut să-i fac loc lângă mine, în micul meu rai din casă. Nu o uram (şi nu o urăsc) dar simţeam o anume... să-i zicem distanţă. Poate unde în adolescenţă, când testam tot felul de plante (şi atunci eram, ca şi acum, pasionat de tratamentele naturiste şi pe

deplin convins de imensa putere a plantelor). Odată, înlăturând o frunză de colocazie ce dădea să moară, am pus limba pe sucul din tăietura proaspăt făcută. Pe moment nu am simțit nimic, dar după un minut-două, a început o usturime cumplită. Obrajii şi toată cavitatea bucală mi-au amorțit, dimpreună cu limba care nu mai putea articula o vorbă. Tot ce puteam face era să scot nişte sunete guturale, speriat de gândul că paralizia s-ar putea extinde. Salivam încontinuu şi, ca să nu mă înec – nu mai dețineam control – m-am aplecat cu fața în jos, lăsând saliva să curgă singură printre buzele amorțite, pe care le țineam întredeschise cu degetul. Colegii, prima dată, au crezut că e vreo şotie de-a mea, dar când au trecut câteva minute bune şi au văzut că eu nu mai ieşeam din starea aceea, au început să-şi facă griji. Au sărit, m-au stropit cu apă, unul chiar a vrut să-mi înțepe limba cu o agrafă şi să mi-o scoată afară ca să nu o înghit... una peste alta, toată criza a ținut vreo 15 minute, dacă nu mai mult. În orice caz, subconştientul a înregistrat cu siguranță evenimentul şi acum probabil, voia să mă apere de misterioasa plantă căreia eu îi ziceam, atunci, colocazie.

De udat o udam şi o îngrijeam ca şi pe celelalte, fără a-i da o atenție deosebită. Mai zâmbeam din când în când amintirii aceleia cu gustatul frunzei (doar prin repetiție se întăreşte reflexul, nu?), când mă apropiam de ea.

A început să-şi dea drumul şi să se îmbrace frumos cu frunze mari, mândre, de la o lună la alta. Parcă şi eu începeam să o îndrăgesc şi, uneori, chiar şi o dată pe săptămână îi ştergeam frunzele cu bere, ca să strălucească.

Vecinii, şi ei, începuseră să o îndrăgească şi, când a scos primul pui, au început să mă curteze, ca să li-l dau. Le-am dat cu plăcere (şi cu mândrie), şi pe acela, şi pe următorii, în fiecare an câte unul. An de an, planta se făcea tot mai frumoasă şi, încet-încet, reticența aceea dispărea şi chiar am început să-i dau atenție mai osebită decât celorlalte plante. Iar ea, parcă percepând noile-mi sentimente, mai mândră se făcea. Cei care nu îndrăgesc plantele, ori cei care reduc psihismul doar la rasa umană (şi cel mult acceptă afecțiunea ca rudiment de psihic în lumea animalelor – a celorlalte animale), nu prea au cum să înțeleagă această relație. Dar ea se întâmplă. Cum ar putea explica, bunăoară, o anume dezvoltare a unor plante în prezența altora, sau sub influența muzicii (în special cea clasică)? Ca să nu mai vorbim de afecțiunea şi solidaritatea care se observă la mamifere şi nu numai la ele... dar asta este altă poveste şi nu despre ea vreau să vorbesc, dar e bine să se ia aminte...

***

S-a întâmplat în anul acela. În primăvară. Prin mai cred, la rădăcina pețiolului ultimei frunze a apărut o umflătură, altcumva decât atunci când o nouă frunză se pregăteşte să vină pe lume. Umflătura s-a dezvoltat şi, după câteva zile, a plesnit. Un lujer de un verde extraordinar, aproape nepământean, a început să se înalțe. În vârful lui, o învelitoare, o spată, verde şi ea, ascundea... ascundea ceva ce puteai bănui că ar fi o floare. A doua zi, spata cea verde s-a deschis şi a dăruit luminii o inflorescență cu o conformație cum n-am văzut niciodată, în nici un album cu plante, mai mult sau mai

puțin exotice. Un spadix asemănător porumbului, cu grăuncioare galbene-verzui, mari cât boabele de mazăre.

Forma ca forma, dar acea unică şi ciudată floare emana un miros atât de puternic, încât se simțea până la două etaje mai jos. Un parfum dulce, greu, îmbătător. Am fotografiat-o de îndată – vreo câteva zeci de fotografii, pe care le-am arătat prietenilor. Mai mult, una din imagini am pus-o pe Internet, pe un site cu plante de apartament. Atunci am aflat că planta mea nu este colocazie. Dar nici nu am găsit-o acolo. Am trecut-o la partea cu ciudățenii şi am numit-o SHE (Ea, *engl.*). Am primit foarte repede mesaje de peste tot din lume, vreo câțiva au vrut pui şi-mi dădeau îndrumări cum pot să le trimit în țara lor, mă rog, o întreagă corespondență...

Aceasta a fost prin mai. Floarea n-a ținut decât vreo două zile, după care a început a se usca, a pierit, şi odată cu ea, şi parfumul acela extraordinar. Ca o paranteză, am primit un e-mail de la un institut de colectare şi prezervare a parfumurilor naturale (un fel de bibliotecă a parfumurilor şi semințelor) din Londra, dar nu a apărut nimeni, şi oricum, timpul nu ar fi permis o operațiune în privința aceasta.

Corespondența şi interesul imens de pe internet s-a stins şi el, nu a durat mai mult de o lună, o lună şi ceva.

Iată însă că prin iulie, pe la sfârşit, mă întorc dintr-o călătorie, fusesem la părinți vreo zece zile. Pe la etajul doi, cum urcam, simt deodată un parfum pătrunzător ce-mi părea cunoscut, dar... nu prea ştiam de unde. Şi, deodată, mi-am adus aminte: era SHE. Era parfumul ei. Am grăbit pasul şi, când am ajuns la mine, o privelişte şi mai grozavă decât data trecută mă întâmpină: floarea aceea ciudată, cu spadixul ca un ştiulete de porumb, era

şi mai mândră, şi mai spectaculoasă. Am lăsat repede bagajele şi am scos aparatul de fotografiat. Lumina era exact cea care trebuia, aşa că au ieşit nişte imagini şi mai reuşite decât data trecută.

Era de-a dreptul o minune. Cineva de pe Internet îmi spusese cu două luni mai înainte că ştie plante care înfloresc o dată la douăzecişicinci de ani. Or, SHE înflorea a doua oară în acelaşi an!

Am intrat repede pe site şi am pus ştirea, am scris despre eveniment prietenilor virtuali şi am descărcat noile imagini.

A urmat, firesc, un nou val de corespondenţă, de felicitări (deşi nu aveam nici o vină)...

Prin august primesc un e-mail de la cineva care semna cu un nume, am zis eu atunci, chinezesc (nu am să-l dezvălui, cred că înţelegeţi, sau mai precis, veţi înţelege). Mă ruga să-i dau detalii, cât de multe detalii pot în legătură cu planta: de când o am, dacă ştiu câţi ani are, datele exacte ale înfloririi şi, bineînţeles, fotografii, cât mai multe fotografii, inclusiv cu rădăcina, şi mă şi învăţa cum să dezvelesc pământul fără a răni sau afecta planta în vreun fel. Am răspuns cum am putut mai bine. Am înnodat o corespondenţă prietenească cu acest chinez, dar... era... prea politicoasă, mai mult formală, nu depăşea o anumită limită pe care el o impunea cu mare dibăcie. Nu am aflat nici măcar cum se numeşte planta, nici de ce este atât de interesat... Chiar i-am scris şi l-am întrebat ce e cu interesul acesta, mai altfel decât al celorlalţi. Mi-a scris că voi căpăta răspunsul la timpul potrivit şi mă ruga să primesc vizita unui conaţional de al lui, ca să vadă planta, şi să nu mă supăr. N-aveam de ce să mă supăr, mai mult, eram chiar încântat şi incitat de

o astfel de experiență, întâlnirea cu un chinez, la mine acasă, venit special pentru această plantă ciudată. Chiar măgulit.

Şi, într-adevăr, după vreo săptămână, a apărut un chinez la uşa mea. Mi-a spus că vine din partea lui... şi l-am poftit în casă.

- Unde este planta? a început abrupt discuția, fără nici un fel de introducere sau ceremonial (o, şi ce mă mai pregătisem pentru ceremonialul întâmpinării! – nu cu ceai, bineînțeles, dar cu tot ce trebuie pentru a-l introduce în cultura noastră). Mi s-a părut de-a dreptul nepoliticos (mai ales pentru un chinez). Ori poate am citit eu doar o literatură limitată de anumite best-seller-uri apărute după ’90? În fine, i-am arătat planta.

- Nu i-ai schimbat niciodată locul?

- În zece ani de când o am, numai aici a stat. De altfel, e şi greu de mutat, ghiveciul şi pământul au cam 80-90 de kilograme.

Ca să n-o mai lungesc, omul şi-a scos un întreg arsenal de instrumente: camere foto, video, trepieduri, surse de lumină... A făcut fotografii peste fotografii, a luat bucăți de țesut din limb, pețiol şi tulpină şi le-a studiat la microscopul pe care-l scoase ca un magician din traista-i fără fund. În tot acest timp eu mă învârteam în jurul lui şi încercam să intru în vorbă, mai ieşiseră şi vreo doi vecini care priveau spectacolul, curioşi şi la fel de nedumeriți ca şi mine. Dar el făcea numai un semn cu degetul, a linişte şi a aşteptare, şi însemna din când în când câte ceva într-un carnet.

La sfârşit (treaba asta a durat aproape un ceas, cu microscop cu tot), şi-a scos telefonul mobil şi, foarte entuziasmat, a început să sporovăiască repede pe limba

lui, gesticulând şi întărindu-şi vorbele cu sunete guturale.

Când a terminat şi-a strâns repede-repede sculele. Intenţionam să-l poftesc la masă şi să povestim câte ceva, măcar atunci – în fond era un musafir, nu? Era musafirul meu!

Dar el, agăţându-şi geanta pe umăr, mi-a întins mâna şi mi-a spus încruntat:

- Nu stau. La revedere. S-ar putea să fie rău.

Şi a plecat val-vârtej, lăsându-mă complet nedumerit şi frustrat. „Un ciudat. Nişte ciudaţi, adică." Îmi făceam tot felul de gânduri – şi cine nu şi-ar face în locul meu?

***

A trecut vara, fără ca amicul chinez de pe Internet să-mi răspundă la cele câteva e-mail-uri pe care i le-am trimis şi în care îl rugam să-mi lămurească vizita aceea ciudată.

Pe la începutul lui septembrie iar se întâmplă minunea: SHE înfloreşte pentru a treia oară în acel an! Am ieşit iar cu surle şi trâmbiţe pe Internet. Entuziasmul meu, dar şi al celor care ştiau deja de miraculoasa plantă, era de nedescris. Sute, cred că vreo trei sute de mesaje au venit numai în primele două zile. Dar eu aşteptam doar unul anume.

Şi a venit. Misteriosul corespondent scria aşa:

"Planta de care eşti atât de mândru se numeşte *Floarea Războiului*. Noi o cunoaştem de peste 4000 de ani. Nu este foarte răspândită. La noi nu mai este de acum câteva zeci de ani. Dar ştim că se mai află în treisprezece locuri din lume. Nu ştim cum a ajuns la tine şi nu ştim cum a reuşit

să facă pui, aşa cum ai scris. Ai noştri poate au pierdut ştiinţa de a o înmulţi, sau poate la tine a găsit pământul ori alte condiţii trebuincioase. Oricum, noi o urmărim îndeaproape şi ştim despre fiecare tot ce trebuie să ştim. Foarte rar înfloreşte. Cam la 60 de ani. Anul acesta au înflorit toate treisprezece. Şi toate au înflorit a treia oară, tot în acest an. Iar noi, atunci când înfloresc, ne cutremurăm şi ne întristăm. Pentru că dacă înfloresc de trei ori în acelaşi an, se porneşte război în lume. Nu vrem şi nici nu avem putinţă cu mintea noastră să judecăm şi să înţelegem de ce se întâmplă aşa. În 4000 de ani am învăţat că este un semn de război şi-l luăm aşa cum l-am învăţat. Niciodată nu ne-a minţit. Fratele nostru s-a mâhnit şi ţi-a spus la plecare că s-ar putea să fie rău. Aşa este: SHE a ta, dimpreună cu celelalte, au înflorit anul acesta a treia oară. Va fi rău. Nu ştim pentru câtă vreme, dar urgia se va abate asupra omenirii, iar omenirea nu e pregătită, din nou, aşa cum nepregătită a fost întotdeauna. Noi însă, comunitatea noastră de călugări, suntem pregătiţi. Din nefericire, nu putem face nimic pentru voi, ceilalţi. Cu bine.”

***

A doua zi, în 11 septembrie 2001, începea Al Treilea Război Mondial. Care continuă încă.

Sibiu, ianuarie 2006

FEMEIA

- O zi însorită şi frumoasă ca un cireş înflorit îl aşteaptă pe Stăpânul meu!

Zâmbi. Mai ţinu câteva clipe ochii închişi, inspirând uşor dar adânc, pe furiş, aerul înmiresmat al încăperii. Încercă să ghicească parfumul femeii. Magnolia? Parcă. Dar... aa, beţişoare parfumate, cu siguranţă! Mai inspiră o dată, fericit, şi deschise ochii. Micuţa japoneză, aşezată în genunchi pe tatami, îl privea zâmbind, cu palmele încrucişate pe piept.

- Bună dimineaţa!

- Bună dimineaţa, Stăpâne! Îl văd fericit pe Stăpânul meu. Asta înseamnă că Zeii i-au binecuvântat somnul. Dar i-au dat oare şi vise? Ar binevoi Stăpânul meu să-mi povestească unul dintre ele? Aş putea să i-l tălmăcesc.

Zâmbi din nou şi se ridică în capul oaselor. Se întinse şi o privi pe femeia micuţă cu care împărţise culcuşul peste noapte. O faţă albă-albă, încadrată de un păr bogat şi negru, adunat într-o savantă pieptănătură terminată cu un coc la spate, străpuns de două vergele de lemn lăcuit. Kimonoul pe care-l purta, din mătase verde, înfoiată şi perniţa legată la spate făceau să-i pară trupul şi mai micuţ.

- Ai putea să mi-l tălmăceşti după ce vin de la baie?
- I-am pregătit Stăpânului meu o apă numai bună. Aş putea să-i tălmăcesc visul în timp ce l-aş ajuta să se spele.

***

Se obişnuise de mult cu ea. În fiecare dimineață îl aştepta în alt fel. În timp ce femeia îl spăla cu blândețe pe spate, îşi aduse aminte de prima zi când venise aici, la noua (şi acum atât de vechea!) lui gazdă. Pe lângă maşina mică de scris, adusese şi un geamantan cu discuri şi un pick-up care se stricase însă pe drum. Îl ajuta să despacheteze şi să-şi aşeze lucrurile prin dulapurile şi rafturile camerei în care urma să-l găzduiască.

- Discurile o să le aşezăm aici. Zici că ți s-a stricat pick-up-ul? Nu-i nimic, îl poți folosi pe al meu. Pot să mă uit? Desfăcu pachetul de discuri şi citi titlurile. Zâmbea. Muzică clasică... ei, mai rar aşa gusturi în ziua de azi! Zăbovi cu privirea pe un disc cu muzică de operetă, după care îl puse la locul lui.

Îl ajută mai departe să se instaleze.

A doua zi de dimineață, prin uşa închisă o auzi cântând:

„Da, când cerul străluceşte,
Viața e a ta.
Te trezeşti zâmbind
Trăieşti zâmbind,
Tinerețea nu te va uita!
Când soarele creşte senin,
Pe oceanul de cer cristalin,

Să îl priveşti cu ochii larg deschişi,
Cu drag să îl priveşti,
Să-l priveşti totdeauna,
Totdeauna, zâmbind!”

Era muzica din „Oklahoma”. Făcu ochi şi coborâ din pat. Puse un halat pe el şi se apropie de uşă. Tuşi ca să-şi anunţe prezenţa. Nu primi nici un răspuns, probabil că femeia cânta în bucătărie. Deschise încetişor uşa, cu discreţie. Camera era goală şi patul făcut. Într-adevăr, muzica se auzea din bucătărie.

„... Tinereţea nu te va uita!”

- Sărut mâna! strigă el între două versuri.

- ... Totdeauna, zâmbind! Femeia apăru veselă dinspre bucătărie, cu un ibric de cafea aburindă şi o cană mare cu lapte.

- Bună dimineaţa, străine! Din ce plaiuri ale vânătorii ai coborât şi ai ajuns nevătămat printre noi, muritorii, nefericite păreri de fum?

Rămase surprins. Pe de o parte lunga şi neobişnuita tiradă de întâmpinare, iar pe de alta, rochia pe care o purta, l-au lăsat fără grai. O crinolină albă, aşa cum de un secol şi mai bine nu se mai purta. De fapt, îşi aminti că doar la cinema, de mult, în „Pe aripile vântului”, parcă, mai văzuse aşa ceva. Iar părul... ei, bine, părul avea (era chiar convins) o coafură venită tot din epoca aceea îndepărtată.

- Prea cinstite călător, după ce-ţi vei fi limpezit faţa în şuvoiul izvorului nostru, te invit să ţii companie unei doamne care în dimineaţa aceasta nu are pe nimeni să

guste din minunatul lapte al vacilor noastre şi care să se bucure de cafeaua aromată, proaspătă şi tare.

Zâmbi din nou şi se destinse. E clar, femeia era actriță sau... fusese actriță. Stilul bogat, teatral, fraza lungă şi bine întoarsă trădau ani mulți pe scenă. Şi totuşi, nu era bătrână! Nu, nu era deloc bătrână! Simți că o îndrăgeşte.

***

Zâmbi amintirii, în timp ce femeia îi masa cu gingăşie ceafa. Se întrezărea o nouă zi, o altă scenă, alte personaje.

Se lăsa prins în vraja pe care ea o isca dimineața şi care plutea în micul apartament toată ziua. Iar la culcare, aventura acelei zile se termina în acelaşi ton, aceeaşi atmosferă, aceeaşi epocă, acelaşi stil. Rând pe rând, în fiecare zi, casa era fie palatul unui maharajah, fie căsuța modestă a unui pionier american, fie un castel medieval în care prințesa îşi aşteaptă şi-şi întâmpină cavalerul rătăcitor... şi promis... Tot alte scene, tot alte roluri.

Mai scria din când în când, dar numai atunci când juca rolul unui scriitor, presat de editori să predea la timp vreo lucrare. Şi atunci chiar scria, avea inspirație, iar ea îi întreținea inspirația şi hărnicia. Cam o dată pe săptămână primea rol de scriitor iar ea îl lua pe cel de corector şi de traducător. Da, după un an de conviețuire, scrisese un roman pe care ea i-l traduse în engleză şi pe care, apoi, îl trimise la o casă de editură din New York. Romanul chiar avu succes şi la fel şi următoarele două, venite unul după altul, în următorii doi ani. Primea, destul de regulat, procentul din drepturile de autor.

Din asta trăiau, de fapt. El renunțase de mult să mai colaboreze la ziar. Mai mult, aproape că nu mai ieşea din

casă – doar cât să facă târguielile trebuincioase traiului şi să plătească întreţinerea la administrator sau facturile. Iar ea? Ea nu a ieşit niciodată din casă, în tot răstimpul celor treisprezece ani de când erau împreună. A întrebat-o o dată şi chiar a îndemnat-o să iasă în lume. Împreună.

- În lume? Dar aici ce este, dragul meu?

Nu a insistat. De fapt se simţea bine, era tratat ca un rege, iar el avea o singură obligaţie: să se poarte ca un rege. Iar ea îi oferea zilnic altă lume, alte scene, alte roluri, altă viaţă...

***

De trăit împreună au început de-abia după jumătate de an. Nu-l îndemnase în nici un fel în acest răstimp. Dar şi el s-a purtat ca un cavaler.

- Trebuia să treacă o vreme, ca să văd dacă poţi să fii stăpânul meu.

Şi de atunci a fost Stăpânul ei, în fel şi chip, după cum rolul zilei îl cerea.

Putea să fie un conte sau un lord, ori vreun alt nobil din cine ştie ce parte a lumii, ori vreun om sărman sau scriitor, cum spuneam... În toate ipostazele însă nu avea voie şi nu aveau voie să fie bătrâni ori întristaţi. Doar să zâmbească şi să fie tineri.

Nu l-a întrebat niciodată de ai lui. Şi chiar dacă l-ar fi întrebat, nu s-ar fi întristat, deşi nu mai ştia dacă ai lui mai trăiau sau plecaseră de mult din lumea aceasta. Nu ar fi putut să fie trist. După atâţia ani împreună cu ea, nu mai putea, ori nu mai ştia să fie trist.

***

Cu vecinii se întâlnea rar. Bună ziua, bună ziua. Era un bloc vechi, de pensionari foarte bătrâni, care arareori ieşeau din casă. Mai des urcau şi coborau scările copiii lor veniţi din când în când să-i ajute ori să le mai aducă din cele trebuincioase în cămară. Singurul cu care se întâlnea mai des (adică o dată pe lună) era administratorul, un om ursuz, căruia îi plătea întreţinerea. Nu legau multă vorbă şi nici nu l-a poftit vreodată în casă.

***

- Am visat, începu el, cu ochii închişi, am visat că apartamentul nostru se făcuse un palat uriaş, cu săli multe şi strălucitoare. Dădeam o recepţie şi era multă, multă lume, de toate felurile şi din toate colţurile pământului. Tot felul de toalete şi uniforme, figuri zâmbitoare, clinchet de pahare şi conversaţii în felurite graiuri ale lumii. Nu te vedeam, dar ştiam că tu eşti sufletul petrecerii, că erai peste tot în acea strălucire şi vălurire de sunete şi imagini...

- Şi...?

- Şi-atât. Nici o întâmplare surprinzătoare ori cu tâlc, nimic. Doar atât: nu te vedeam, dar te simţeam peste tot în toată fiinţa acelei adunări, a acelui spectacol.

Ea nu spuse nimic. Îi masa ceafa mai departe, gânditoare. Şi, fără ca el s-o poată vedea, două lacrimi fierbinţi i se desprinseră din gene şi se rostogoliră pe obraji. Căzură mai departe şi pieriră în spuma apei.

***

După-amiază, pe la şapte, cineva bătu la uşă. El se duse şi se uită pe vizor. Se zăreau trei siluete. Îl recunoscu pe administrator. Prinse, cu urechea ciulită, sfârşitul unei conversaţii începută mai jos probabil, când urcau scările:

- ... Ştiu că e un tânăr. Stă de mulţi ani în gazdă la doamna aceasta. Pe ea nu am mai văzut-o, dar nu cred că a murit, aş fi aflat. Tot două persoane sunt la taxe. Poate o fi bolnavă... dar sigur nu a murit încă.

„Ce-o fi, oare?" Deschise.

- Bună seara, scuzaţi că vă deranjăm. Suntem cu recensământul. Ne permiteţi?

El rămase stană de piatră, nu prea ştia ce să spună. Poate unde şi ţinuta în care era, un kimono pe care-l îmbrăcase de dimineaţă şi-n care acum se simţea stingherit. Fără a putea schiţa vreun gest, îi lăsă să treacă pe lângă el. Se aşezară la masă în camera mare.

- Sunteţi singur?

Nu era capabil să scoată o vorbă. Neajutorat, se uită derutat când spre bucătărie, când spre dormitor. Cei trei îl priveau miraţi.

- Bună seara, bine aţi venit!

Întoarseră toţi capetele spre dormitor. Din uşa camerei îi privea, cu ochi obosiţi, o bătrână gârbovită, cu părul alb ca neaua.

LOCUL

- Salut! Salut! Saluut! Dragul meu! Hai, hai că am să-ţi spun atâtea... hai hai că sunt bun de cinste! Şi din ghemul mâinilor pe care-l frământa în neştire, îşi ţâşni braţele şi mă trase la piept. Dragul meu, dragul meu!

Îl priveam cu duioşie, clipind des a lăcrimare, bucuros de bucuria lui în care mă prinsese ca-ntr-un dans ori un cleşte empatic-telepatic... da, ştiam, ştiam şi gata, nu era o simplă bănuială. De bucurie l-am strâns şi eu la piept, mai-mai să-i frâng trupul mititel, trupul lui cel mititel fremătând, mustind, înflorind de o viaţă nouă...

- Măi omule..., începu el după ce închinarăm, măi omule, nu mai credeam... ştii că sunt nouă ani de când... fie iertată... şi copiii mi-s mari, ce mai... m-am aprins, da′ i-o treabă din asta... rece, cum să-ţi spui, că nici io nu-s prost, că ştii că îi vârsta. Nu, nu-s prost, da′ nici de gheaţă nu poci fi, hai să trăieşti!

- Măi, măi, zic eu, şi doar atât, că printre genele umezite mi se amestecă stelele strălucitoare ale paharelor cu cele ale ochilor lui... ochişorii lui de viezure, stinşi de atâta vreme...

Nevasta îi murise în urmă cu nouă ani. S-a stins aşa, fără boală, fără nimic, în linişte şi cu privirea limpede şi senină până în ultima clipă. Se iubiseră din cale-afară şi,

cât era el de zurbagiu – dar nu înspre cele rele, dacă simțea el ceva, ceva numai de el ştiut, deodată se ridica şi curma vorba ori cheful, ridica degetul a luare-aminte şi zicea:

- Acu', plec!

Sec.

Ştiam. Ştiam că pleacă acasă, şi parcă după el rămânea peste noi ceva din pulberea invizibilă a dragostei ce-l chema. Câte unul lăcrima, of, of, să am şi eu nevastă ca a lui... şi dădea cu năduf paharul peste cap, strâmbându-se şi strivind lacrimi între gene şi chema să-i mai pună unul.

Da, era ceva între ei, ceva minunat, care ne încânta pe toți şi ne înălța sufletele, şi ne credeam mai buni şi mai iubitori în preajma lui, mai ales când îl vedeam că îşi propteşte privirea în gol, se ridică brusc şi înalță degetul: „Acu', plec!"

A rămas să-şi crească copiii, fecior şi fată, până i-a văzut la casele lor. De fapt, mai mult după aceea, după nunta fetei, s-a legat mai tare prietenia între noi, nu numai de pahar, acela era doar pretextul... o prietenie, o legătură mai bine zis, mult mai înaltă, într-un tărâm pe care ni-l desțeleneam împreună şi pe care semănam împreună sămânța gândului şi a simțirii. Eram frați de gând şi de simțire şi ce nu semănam eu punea el şi invers, iar bucuria roadelor era pentru amândoi... Nouă ani... când au trecut? Nouă ani în care mi-a fost şi frate şi tată, şi dascăl, şi eu lui eşijderea... He-he! De-ar putea spune pereții crâşmei ăleia afumate toate poveştile noastre, toate lumile pe care le-am făcut şi desfăcut... s-ar scrie tratate din memoria acelor pereți... A ăstora, de fapt, că aici suntem acum...

- Hai, spune, îl îndemn.

- Să-ţi mai spun?... Dragule, mai lasă-mă o ţâră şi vin cu ea, da′ numa′ să ne mai dăm unul cu altul.

- Măi, numai să nu mă puneţi naş!

- Ei, lasă tu cu văzutul... Da′ nici n-am făcut vorbă încă, da′ ce crezi? ′I doar a treia oară... dar, dragule, ′i ca cum... ′i ca cum... da′ tu ştii!...

Îi dau lacrimile. Da, ştiu, ştiu de cine zice şi simt aceeaşi pulbere de stele că mă colbuie. Îmi dau lacrimile şi mie.

- Ei, hai, hai, zic eu, mai mult ca să mă îmbărbătez eu, deşi un plâns bun mi-ar prinde tare bine – plâns de bucurie şi durere, durerea lui, durerea noastră... Cine zice că bărbaţii nu plâng?

- O să-ţi placă. Poţi să fii cum eşti tu de obicei, e de-a noastră. Da, da, şi ea-i băşcălioasă, e de-a noastră, ′i merge mintea. Auzi, hai... miercurea viitoare, ce zici? Tot aici!

- Da, măi, dar locul ăsta...

- Taci, că tot aici ne întâlnim de fiecare dată. Cine vine aici? Nici dracu′! Beţivii ăia doi de colo crezi că văd mai departe de pahar?

- Bine, măi, dar...

- Nuuu, să nu te pregăteşti cu nimic, să fie aşa ca cum am da peste tine aici... E citavă la minte, dar e femeie, de ce să creadă c-am vorbit despre ea înainte?

Parcă are dreptate.

- Fie!

- Hai să trăieşti, frate al meu!

Ne-am despărţit, nu înainte de a ne îmbrăţişa, ca de obicei – Doamne, ce spectacol trebuie să se vadă: eu, cu

burdihanul meu crescut din bere, el cu trupşorul lui de zici că-i copil al străzii...

Am întârziat în ziua aceea. Nu mult, vreo zece minute. Adică n-am ajuns eu primul, cum ne fusese vorba. Am intrat şi, de cum i-am văzut, mi s-a pus un nod în gât. Nici n-a fost nevoie să-i văd ochii, lui, prietenului meu. De altfel, cred că nici nu putea să mă vadă. Privea undeva, departe, pe deasupra capului femeii din fața lui. Aceasta, cu obrajii prinşi în palme, privea, la rându-i, împietrită, într-un loc şi-ntr-o lume doar de ea ştiute.

M-am simțit tras de mânecă. M-am întors. Era băiatul de la bar care îmi făcu semn cu degetul la buze şi mă chemă după el.

- Ce-i, şoptii eu, contrariat de tot acest mister, deşi ființa-mi era pătrunsă deja, înaintea ştiinței mele, de cutremurul unei tragedii.

- Aşa stau de două ore, de când au venit. Fata a pățit ceva, nu ştiu ce. Au venit, s-au aşezat, nu mi-au răspuns. I-am lăsat în pace, că doar ne cunoaştem. Ba, mai mult, i-am dus pe cei doi muşterii obişnuiți în încăperea cealaltă.

- Ai făcut bine. Dă-mi un coniac, te rog. Unul mic. Mă aşez aici, în colțul ăsta.

Am stat acolo cred că aproape un ceas, privindu-i şi suferind împreună cu ei, fără să ştiu de ce, pentru ce.

M-am ridicat într-un târziu şi am plecat. Cunoaşterea avea să-mi vină mai târziu, eram sigur.

A trecut o lună. Nu l-am sunat, nu m-a sunat.

Ne-am întâlnit întâmplător, tot la crâşma aia, în ziua şi la ora la care ne făcuserăm obiceiul.

- Salut, salut, dragule! strig eu bucuros, dar mi-am înfrânt elanul şi mi-am înghiţit un nod. Ochii. Ochii. Nu mai erau cei de acum o lună şi ceva. Erau din nou cei cu care mă învăţasem vreme de nouă ani. Ce-i, dragule, ce-i? n-am mai putut eu răbda.

A ridicat o privire tristă spre mine, mi-a făcut semn din cap să şed şi, cu o voce răguşită, înghiţind greu, rosti:

- E la nebuni acum. Cum ai văzut-o atunci, aşa e şi acum.

- Dar ce e? Ce-i, ce s-a întâmplat?

- Dragul meu, zise stins... fata asta... fata asta avea... are un picior de lemn... o... proteză vreau să zic. În urmă cu nouă ani a dat unul cu maşina peste ea, pe trecere de pietoni. A scăpat ăla uşor, dar nu asta-i treaba. Fata asta... trase cu năduf aer în piept şi oftă din greu... fata asta, timp de nouă ani s-a ascuns de lume... era fată bătrână, ce mai, şi cu un picior de lemn pe deasupra – aşa-i zice ea: picior de lemn... până ce ne-am întâlnit şi atunci parcă a înflorit, a înflorit ea şi am înflorit şi eu... Pentru o clipă ochii îi reveniră la viaţă, zâmbind amintirii-amintirilor dragi, apoi se stinseră. În ziua când... în dimineaţa când...

- Când ce, când trebuia să ne întâlnim aici?

- Da, da, hohoti şi nu se mai opri preţ de câteva minute. L-am aşteptat. Aş fi plâns şi eu cu el, dar aveam nevoie să fiu tare, să-i dau întărire.

- ... Ei, bine, continuă el smârcâind, după ce se mai potoli, ei bine, în dimineaţa aia, pe la zece, pe taică-so l-o călcat o maşină şi l-o omorât. Pe trecerea de pietoni. Tot trecerea aia. Tot maşina aia. Tot şoferul ăla.

TABLOUL

Se trezi brusc, cu inima bătând nebuneşte, să-i spargă pieptul.

O visase iar. N-o mai visase de mult şi n-o mai văzuse de mult, de câteva luni. De când începuse să-i dea semne de o anume răceală. Începuseră din nou vremuri fericite probabil în casa ei. A înțeles şi a lăsat să curgă lucrurile în voia lor. Ba chiar se bucura pentru ea, atât de necăjită în ultimii ani de căsnicia ei care se ducea de râpă. Acum lucrurile păreau că vin la matca lor, aşa că s-a bucurat şi n-a mai căutat-o nici el. Dacă o iubea? Fusese un foc la început care cu timpul deveni o prietenie cum puține sunt, credea el, adevărate în lume. Chiar şi tăcerea de atâtea luni era parte din această prietenie. Se bucura că lucrurile s-au aşezat între ea şi soțul ei, se bucura sincer, fără pic de gelozie, se bucura cu duioşie şi cu iubire. Da, era şi asta iubire.

O mai visase când îi căzuseră ei părinții la pat şi o mai visase înainte să-i moară mama. Nu i-a spus, ca să n-o mâhnească şi să n-o sperie. Nu i-a spus pentru că îi vorbise odată de puterea asta ciudată a lui, de premoniția viselor sale. De două ori îi vorbise. O visase într-o noapte pe şefa neveste-si. Şoferul o invita să coboare din maşină şi ea nu voia. În ziua aceea şefa a fost demisă. Iar a doua oară a visat-o tot pe şefa asta, care acum nu mai era şefă,

cum îi invita pe el şi pe nevastă-sa la o masă la care era şi tatăl ei. A doua zi femeia primea vestea că i-a murit tatăl...

De asta se temea acum. „Ce-o fi oare, fată dragă, ce-o fi?” Se făcea că e acasă la ai lui, că trece pe lângă parcul din centru, chiar prin fața catedralei. Trece şi deodată simte o privire furişă, aşa, cu coada ochiului. Întoarce capul şi o vede pe ea, pe o alee. Pe ea, mult îmbătrânită, dar frumoasă încă, şi cu o privire tulbure... tulbure... Se întoarce. „Salut, fată dragă, ce-i cu tine pe aici, *tocmai* pe aici?” Ea ridică din umeri şi-l priveşte cu ochi obosiți. Şi parcă miroase, *miroase* a alcool! Ea, care nu pune picătură în gură. Şi când mai mergeau pe undeva, el lua un coniac iar ea numai un suc. Alcool niciodată! „Ce-i cu tine?” Acelaşi ridicat din umeri. „Nu cumva... iar!?” Ea oftează şi dă din cap. „Şi pentru asta te-ai apucat de băut!? Tocmai tu?!” Ea oftează iar şi spune: „Nu vreau să merg acasă, hai cu mine la un atelier să-mi fac o oglindă.” Şi se duc împreună şi ea comandă o oglindă ciudată, în formă de inimă. Când e gata, el o ia, dar când dă să se privească, oglinda i se sparge în mână în mii de cioburi ce-i cad printre degete.

Atunci s-a trezit speriat, cu inima bubuind în piept. „Ce-o fi, fată dragă, ce-o fi?” Se foi în pat o vreme, n-avea stare. „Ceva se întâmplă, ori se va-ntâmpla. Ce să fie?” Se ridică şi se duse în fotoliu. Parcă i-era teamă să mai stea în pat, i-era teamă să adoarmă iar. Gânduri peste gânduri, învolburate, înnegurate, fără formă, fără niciun înțeles, fără niciun crâmpei de lumină, de luminare. Se uită la ceas: patru şi douăzeci. Să tot fie o oră de când se zbuciumă...

Deschise calculatorul şi intră pe internet. „Nu ţi-aş fi scris dacă nu te-aş fi visat. Eşti bine?”. Închise. Parcă teama i se mai muiase. Apoi brusc, îşi aduse aminte că-i povestise de cele două vise, cu şefa neveste-si. Oare n-o s-o sperie?

Nu mai dormi. Zorile l-au prins în fotoliu. „Ce-i cu tine?” „N-am somn, nu ştiu ce am”, îi răspunse soţiei. „Am făcut eu cafea, vezi că-i caldă.”

Se apucă de citit când rămase singur, dar gândurile i-o luau razna, fără ţel şi fără frâu. Când se aduna, lua de la capăt acelaşi text, iar şi iar, fără ca înţelesul să-i ajungă la minte.

Într-un târziu se ridică şi se duse să deschidă calculatorul. Poate-i răspunsese. Când să intre în cameră, căzu pe lângă el un tablou, tabloul de lângă uşă, al fiică-si, de când era la grădiniţă. Încremeni şi se uita buimac, cu mintea prostită, la chipul fetei cu uniformă albastră şi fundiţă roşie la gât.

Tabloul nu avea ramă, îl găsise printre cărţi, mai într-un fund de raft, acum aproape un an. Îl sprijinise de perete, lângă uşă, pe cuiul altui tablou. Echilibrul nu era chiar precar, dovadă că nu căzuse atâta vreme... Îşi tot zicea că o să-i facă o ramă şi o să-l pună cum se cuvine... Iar acum căzuse. Fără niciun motiv, nu era curent şi nici uşa n-a deschis-o brusc, de fapt nici n-a deschis-o, că nu se închidea – hibă la broască.

Privea prostit şi neputincios. Vălmăşag de gânduri, alte gânduri şi inimă nebună, pasăre speriată închisă în colivie... Fata îi plecase în ajun într-o excursie pe undeva prin sud. „O fi păţit ceva?” reuşi să smulgă o

formă din ghemul încâlcit al gândurilor. „Când a zis că vine? Azi, ori mâine?”

Puse mâna pe mobil şi sună. Apel lung, lung... şi într-un târziu o voce: „Abonatul... nu răspunde”. Sună din nou. Acelaşi rezultat. Se uită la ceas. Zece dimineața. „Poate nu s-o fi trezit încă”. Doarme mult, ştia. „Da, asta e, nu s-a trezit”, încercă să se amăgească.

Privi iar tabloul. Îl ridică şi, cu mâini tremurânde, încercă să-l aşeze tot aşa, provizoriu. Dar tabloul nu mai voia să stea, parcă era un făcut.

„Ce-o fi oare, ce-o fi?” Îl cuprinse spaima. „Ce-o fi oare, ce-o fi?” Atât mai putea să spună mintea lui: „Ce-o fi oare, ce-o fi?” Disperat, încercă iar şi iar să aşeze tabloul la locul lui, dar acesta refuza.

Simțea că înnebuneşte.

Sună din nou. „Abonatul... nu răspunde.” Sună din nou, şi sună din nou, şi sună din nou, cu furie şi spaimă de moarte. „Abonatul... nu răspunde.”

*

- Helo, este cineva acasă? Am venit! Helo, helo, e cineva acasă? Fata intră veselă, aducând cu ea prospețime. Helo, cine-i pe aici? Păşi prin casă, lăsând bagajele să-i cadă colo şi colo. Helo... Se opri brusc şi încremeni speriată. Pe jos, taică-său zăcea chircit, cu ochi holbați şi față vânătă, strângând la piept cu o mână tabloul ei. Cealaltă mână – gheară înfiptă în gât. Mai încolo, spart în bucăți, telefonul mobil.

FÂNTÂNA NEAGRĂ

Vă spun de la început, povestea asta nu ar avea niciun chichirez, adică nicio atingere cu muchia, cu hotarul dintre normal şi paranormal, dintre timp şi netimp, dintre minte şi... ce-o mai fi dincolo de ea... Nu. Dacă... Dar...

... Pentru că există un *dar*. Există întotdeauna un *dar*, că uite *ce zice ăla* (à propos, nu vă e cunoscută relaționarea *cum o zâs ăla?* – care ăla? – poate vreun proverb ori vreun Pepelea, dar de cele mai multe ori este invenția de moment ce se cere susținută de o autoritate anterioară – *cum o zâs ăla!),* sau uite ce spune tradiția, legenda...

Ei bine, nu e nicio legendă aici, pentru că, din câte ştiu, Fântâna Neagră nu are nicio legendă - exceptând-o pe... dar să nu anticipez, - deşi se află la nici zece minute, dacă nu mai puțin, de Piscul Vulturului, despre care se ştiu chiar două legende... Dar, cum o zis ăla...

***

Dacă vii dinspre Gura Râului... Nu, mai bine nu, că nu cunosc drumul... Cum vii dinspre Fântânele – Fântânelele, cabana care a ars anul trecut, nu Cacova – la aproape 40 de minute de mers pe traseul spre Păltiniş,

aproape când nici nu te aştepţi, cu puţin înainte de Piscul Vulturului, cum spuneam, dai de Fântâna Neagră. Adică de o... să-i spunem băltoacă?... o băltoacă nu mai mare decât cuprinzi între braţele adunate covrig. Dar ce apă! Ce apă limpede, veşnic primenită de izvorul pe care de-abia îl intuieşti doar din mişcarea aproape imperceptibilă a firişoarelor de nisip şi mică ce-i dau străluciri de stele, când şi când, în bătaia soarelui abia strecurat printre crengile brazilor! Ce gustoasă! Fără nici un vierme ori vreo altă vietate ori gâlmă pe fundul găocii! Ce mai! Şi Dumnezeu dacă s-ar fi gândit, nu făcea ceva mai potrivit şi nu-i găsea un loc mai bun pentru drumeţul care se încumetă să mai bată încă cinci ore către o destinaţie, hai să-i zicem destul de snoabă în zilele noastre – Păltinişul. Ei, şi aici mai vine un *dar*. Pentru că, fie vară, fie iarnă – şi aici iarna nu-i blândă mereu, - izvorul ăsta, Fântâna Neagră, sloboade apă bună, bună de băut, apă care nu îngheaţă *niciodată*, spre bucuria trecătorului.

Bun! Poate or mai fi şi alte astfel de locuri, încă o dată spun: nu ştiu să fie vreo legendă despre Fântâna Neagră – oare n-ar fi trebuit inventată una?... dar să nu anticipez...

***

Era prin ’96, prin vară. Curs intensiv de calculatoare, îmi trebuia pentru misiunea în străinătate în care urma să plec peste vreo lună.

Am simţit-o din prima zi. Era în banca din spatele meu, nu o vedeam, dar o simţeam. Efluvii magnetice? Telepatie? Aş zice mai degrabă că era vorba de feromoni,

un soi de chimism ce ține de sexualitate, asta e clar. Nu-i simți conştient, dar sigur sunt eficienți; cu mintea de acum spun ce era, ce se întâmpla atunci.

Nici n-a trecut bine ziua, că s-a aşezat lângă mine, în stânga. Imobilizat, cu fereastra în dreapta. I-MO-BI-LI-ZAT! Frumoasă? Mi se scurgeau ochii după ea? Adică mă seca la lingurică? Da, da, de două ori da! Dar... şi aici este un *dar*, că...

Se face sfârşit de săptămână şi-mi zice:

- Ştii, la trei săptămâni cât ține cursul ăsta, parcă n-are rost să dau banii pentru o fugă până acasă la Bucureşti. Nu-ți poți face timp, fără a-ți supăra familia, bineînțeles, ca să-mi arăți şi mie ceva pe aici, să nu plec proastă, să zic că am fost la Sibiu şi n-am văzut nimica?...

... Şi-am dus-o. Am umplut maşina: eu, soția, fata, soacra şi ea.

Am mers până la Barăci. De acolo ne-a luat Titi, cabanierul de la Fântânele, prietenul meu. Adică pe ele. Le-a încărcat în coşul tractorului cu care ducea marfă din Sibiel. Eu, pe jos. E păcat să nu faci drumul ăla pe jos, e superb, ca să nu zic interesant, cel puțin pentru mine, care am atâtea amintiri... Doamne, oare când am bătut drumul ăla de cel puțin treizeci de ori, fie iarnă, fie vară?... Când a trecut tot timpul ăsta?...

... Ei, şi mai era şi timp de aproape două ore în care ele să se cunoască şi să se îngăduie...

Ce zi a fost aia? Nu mai țin minte. Ca să scap de toate gândurile şi de toate pornirile, m-am tras la o parte cu Titi, la băute.

- Gagiule, care-i treaba? Mă citise din prima. Eşti idiot? Ai grijă ce faci, că eu între muieri nu m-am băgat niciodată!

A doua zi, ce-mi vine mie...

- Cine merge la Piscul Vulturului? Pasămite îmi făcusem un obicei: de fiecare dată când mergeam la Fântânele, trăgeam o fugă şi la Piscul Vulturului.

- E departe? întreabă soacră-mea.

- Numai 50 de minute, hai să zicem o oră.

- Ba!

- Eu merg, sare ea de colo.

- Şi eu, zice fie-mea (Slavă Domnului!).

Drumul? Dar mai bine îl faceți singuri, merită, e o splendoare. Cât despre mine... prin ce sudori şi frământări am trecut atunci... oricum, cred că a fost singura dată când nu am băgat de seamă pe unde merg, atent să nu scap vreo vorbă față de fiică-mea...

- Asta ce-i?

Ca trezit din vis, mă uit spre ea, privesc spre unde îmi arată...

- A! Asta e Fântâna Neagră. Eram bucuros că puteam, în sfârşit, după ce mersesem încordat mai bine de o jumătate de oră, să vorbesc despre un lucru impersonal, neutru.

- Fântâna Neagră?

Se uită împrejur. Se uită roată la brazii frumoşi, la lichenii ce atârnau de buzele malului prăvălit printre trunchiuri...

- Fântâna Neagră? De ce-i spune aşa?

Şi atunci am inventat. Am inventat de două ori: o dată pentru ea, şi o dată pentru fiică-mea, care ne însoțea şi care aştepta o cunoaştere nouă de la taică-său...

- Fântâna Neagră... Izvorul ăsta nu a fost dintotdeauna. Dar la locul ăsta se întâlneau odată doi

tineri îndrăgostiți, băiatul din Gura Râului, iar fata din Sibiel. Se iubeau aici şi-şi puneau gândurile şi viața la cale... până când i-a prins, după multă căutare, tătâne-su... tatăl fetei, explic eu. Tată care nu-l voia pe fecior, că nu era de nasul fiică-si – de!, ca între oieri - şi pe deasupra se afla şi în duşmănie cu neamurile acestuia. I-a răpus pe amândoi cu bâta. Din locul ăsta, la nici trei zile a țâşnit izvorul ce-i zice Fântâna Neagră. Oamenii locurilor spun că cine bea din el îşi găseşte repede ursita sau ursitul şi nu se mai despart toată viața...

- ... Şi ziceai că, şi vară şi iarnă, el tot curge... De ce nu îngheață iarna? (Oare când i-oi fi zis?! Pe drum ori poate mai înainte, în timpul săptămânii? Nu mai ştiam, de fapt nici nu ştiu cum a trecut săptămâna aia, cu ea alături... un vis).

- Dragostea nu-i fierbinte mereu? întreb eu cu tâlc şi parcă-mi pare rău dintr-o dată... părere de rău, ori, poate, ruşine?... nu ştiu...

Ea privi îndelung izvorul. Se puse pe burtă şi sorbi din el, se uită lung, oftă...

- Zici că Piscul Vulturului este numai la doi paşi?

- Da, hai să mergem! (Doamne, oare cum am putut să inventez povestea asta? Nu era mai bine să spun că nu ştiu? Doamne, şi cum a oftat!... A oftat de mi-au dat lacrimile... deşi, sincer să fiu, mă încerca spiriduşul tare-tare; mă rog, eu i-aş zice hormoni acum).

N-a fost nimic s-o impresioneze la Piscul Vulturului – nişte pietre albe, aruncate ici-colea. Şi ce privelişte minunată şi spre Gura Râului şi spre Păltiniş, şi spre Iezere... Ştiam legenda (legendele), dar parcă păleau şi nu-şi aveau rostul în fața poveştii ce i-o spusesem mai

devreme... (la o adică, povestea ca povestea, dar fierbinţeala ce o simţiserăm amândoi...).

Ne-am întors. Când ajungem la Fântâna Neagră, ne cere să mergem mai departe, că ea se opreşte puţin, să mai bea nişte apă. Se lungeşte din nou pe burtă şi soarbe, soarbe cu nesaţ din apa aceea limpede. Se ridică în genunchi şi, spre mirarea noastră, a mea şi a fiică-mii, care ne opriserăm şi o aşteptam, scoate de undeva o sticluţă, nu mai mare ca un deget, şi o umple cu apă. Şi apoi, tot spre mirarea noastră, prinse sticluţa între palmele adunate a rugăciune la piept şi începu, cu ochii închişi, un soi de incantaţie – când şi când venea câte un sunet până la noi, - legănându-se înainte şi-napoi... asta preţ de câteva minute bune...

- Hai să mergem, zise ea când ne ajunse din urmă. N-am întrebat-o nimic. Dar parcă simţeam dinspre ea, dar şi dinspre mine, ceva ca o părere de rău...

Pe drum, fiică-mea a luat-o înainte, ţopăind şi oprindu-se când şi când pe la tufele de afine, să le culeagă boabele...

- Vezi tu, zise ea, când fiică-mea era destul de departe, să ştii că m-am prins şi să ştii că te admir. Mi-ai făcut cunoştinţă cu familia ta, inclusiv cu soacră-ta... să ştii că înţeleg şi te admir. Dar nu te iert. A! să nu uit! Tu de ce n-ai băut apă din Fântâna Neagră?...

Şi atunci, într-o străluminare, ca într-o înţelegere venită dintr-o dată, îmi sunară în minte cuvintele lui Alexis Zorba: „Stăpâne, dacă o femeie te cheamă şi nu te duci, atunci să ştii că femeia aceea, la Judecata de Apoi, va sta în spatele Tronului Ceresc, şi va striga şi te va arăta cu degetul, şi nu vei găsi ungher în care să te ascunzi!...”

Am tăcut. Prost cum eram (poate şi-acuma?), râdeam în sinea mea, adăugând altele: „Astfel zise mititica, / Dulce mângâindu-mi părul. / Ah, ea zise adevărul! / Eu am râs, n-am zis nimica...”

***

... Şi aici vine ultimul *dar*... ca să vedeţi că până la urmă, aşa cum ziceam la început, nu este chiar fără chichirez povestioara asta...

Acum vreo lună, înainte de Paşti, mă dădeam peste cap că ce să le aducă iepuraşul neveste-mii şi fiică-mii. N-o lungesc. Găsesc ceva şi vin către casă. Pe *9 Mai*. Pe la mijlocul străzii, cu cine mă-ntâlnesc? Cu ea, de mână cu... (O, Doamne, ce mi s-au tăiat picioarele şi ce ... ce jale m-a prins dintr-o dată!)... de mână cu un prieten de-al meu, căruia îi spusesem acum vreo cinci ani povestea, fără să-i dau numele, bineînţeles. Îl dusesem şi pe el la Fântânele, şi a băut şi el din Fântâna Neagră.

- Salut, salut! Salut, fată, ce faci? Ce faci pe la noi? Tot vreun curs, ori în vizită?

Ea se uită lung la mine – ah, ce privire! Privirea de atunci... se uită la el şi arătă cu degetul: şi la pieptul ei, şi la pieptul lui, câte o sticluţă mică, mică-mică de tot, nu mai mare ca un deget, agăţată de gât cu şnur, şi zice:

- Fântâna Neagră.

Mai 2006

DESCÂNTECUL

Trebuie să crezi. Prima condiție. A doua, să te laşi cuprins de vraja şi Puterea lui. Să te cufunzi în moliciunea neputincioasă a gândirii. Să nu gândeşti, să nu conştientizezi versul, cântul-descântul. Să-ți laşi mintea slobodă din chingi şi să te laşi legănat de cuvânt, de cânt-descânt. Să nu încerci să-l ții minte. Să te desprinzi de lume şi de cunoaştere, cu totul. Puterea lui se va strecura în cotloanele subconştientului şi, în chipuri neştiute, te va înzdrăveni, la minte şi la trup.

Te trezeşti din boală, uşor confuz, dar încrezător; de departe, de tare departe, din ani şi locuri nevăzute-neştiute, îți vine în crugul minții Cântecul-Descântecul. *Ştii* versurile, dar nu ai voie să le spui, decât ca să dai sănătate altuia, aflat în boală. Nu ai voie să îl scrii, şi nici nu ai nevoie. Vei şti să-l cânți atunci când trebuie. Cenzură şi Bucurie.

Când era boală sau deochi, Mama şi Bunica ne descântau. Ne înveleau într-o cârpă roşie, înmuiată în rachiu sau oțet şi-şi începeau cântul-descântul, şoptit-cântat. Ne frecau tâmplele, mâinile, picioarele, pieptul şi, din când în când, rupând curgerea cântului, ne scuipau de trei ori sau scuipau în lături: ptiu, ptiu, ptiu!

***

„Nu încerca să-l ţii minte sau să-l scrii. Îşi pierde puterea. Dar vei şti să-l spui când o fi nevoie”, îmi spunea Mama.

Aşa este. Nu l-am scris niciodată, dar ştiu că va cânta singur de pe buzele mele când va fi nevoie. Cum de ştiu? Nu ştiu. Dar ştiu că aşa va fi.

Şi acum, după ani, când ajung pe la ai mei şi sunt obosit ori încercat de vreo răceală, Mama mă fricţionează cu oţet, în care şi-au dăruit puterea petale de trandafir, şi-mi descântă. Iar cântecul din gura ei merge în ritm cu cântecul din mine. Nu gândesc, mă las în moliciunea neputinţei minţii şi în nădejdea descântecului Mamei.

LA CUMPĂNĂ

Cumpăna.
Cuvânt cu semnificație bogată. Balanță. Echilibru. Contragreutate. Şi altele, pe care le găseşti în dicționar.
Ştii însă că înseamnă şi un moment în viața unui om când acesta se află aproape de moarte? Dacă scapă, se spune că a avut o cumpănă. Adică priveşte viața spre îndărăt peste o culme. Aceea este cumpăna. Dacă nu scapă, atunci înseamnă că a murit. Atunci nu mai vorbim de cumpănă. Atunci înseamnă că a murit. Adică, acolo i s-a terminat viața.

Este ciudat, îmbucurător şi înspăimântător în acelaşi timp, câtă putere găseşti în tine însuți. Când ai zis că ai terminat cu viața, atunci ți se deschide în față o alta. Important este să ştii că se întâmplă aşa şi să te pregăteşti pentru asta.

*

Sirenele salvării şi ale maşinilor de poliţie violau auzul şi şuruitul ploii mărunte pe asfalt.

Priveam, deja împăcat cu mine însumi, cum brancardierii îi luau pe cei doi şi-i duceau spre ambulanţă.

Priveam cu ochi imobili şi inexpresivi spre oamenii care se agitau, fotografiind, măsurând, gesticulând, înjurând ploaia care nu mai contenea şi pe cel care-i scosese din bârlog. Adică pe mine.

Stăteam, ca o statuie, şi nu ajungeau la mine nici vaietele, nici cuvintele, nici zgomotul străzii. Ca într-un film mut. Ca după un geam.

Mă întăream. Mă vedeam doar pe mine, cel ce trebuia să înceapă o nouă viaţă. Indiscutabil, o nouă viaţă. Eram conştient de asta, şi mă întăream. Momentul nu mai conta. Conta doar viitorul. Mă pregăteam pentru viitor. Nu ştiam exact ce va fi, dar ştiam că va trebui să fiu tare. Mă întăream. Eram tare.

*

- Câţi ani ai?

- Azi?

- ...?!!

- Azi am... 32. 38 minus 5 plus unu, că am trecut în 2000, exact 32.

- ...?!!

- Da. Pe măsură ce trece timpul, voi îmbătrâniţi. Eu întineresc. La fiecare an de-al vostru, câte trei. Am şi calculat. Peste vreo cincisprezece ani o să fiu în mintea copiilor!

Vorbele astea stârneau hazul acum vreo 60-70 de ani.

Chiar mă simţeam tânăr şi nici nu credeam că o să-mi mai aduc aminte vreodată de ele. Nu numai de ele, dar nici de împrejurări şi mai ales de oamenii cărora le-am spus. Aceia au murit... era să zic de mult... Nu ştiu ce să spun, era pe atunci o diferenţă de aproape 20 de ani între noi. Acum au trecut 40 de ani de când ei nu mai sunt. Vorbesc de cei mai în vârstă decât mine. Cât despre cei mai tineri, Doamne, şi aceia au murit! Nu chiar de mult. Acum vreo zece ani erau tot mai tineri decât mine. Acum... pur şi simplu nu mai sunt...

*

Ceaţă... parcă o simt în nări... dar mai simt şi altceva... ce?... aaa!! alge!! Doamne, ce-mi place mirosul de alge, de mare, de dragostea, marea mea dragoste – marea! Marea pe care am descoperit-o atât de târziu... redescoperit-o, de fapt... să fi fost... da, prima oară, da... era atunci, da, da, la Kranevo, la Nisipurile de Aur, dincolo de Varna... nu mai oboseam scufundându-mă în apa limpede-străvezie... stârneam vreun peştişor ascuns – guvizi, cred – şi ne priveam drept în ochi (auzi, drept în ochi – numai într-un ochi, de pe o parte – el! hi-hi!), după care o zbughea... ori ieşeam cu vreo scoică violetă între dinţi – ce mai şmecherie!, că de fapt numai cu buzele puteai s-o apuci... şi explozia extraordinară de lumină, stropi pufniţi, bucurie şi aer tras cu nesaţ în plămânii oropsiţi, la ieşire...

... Alge... trag adânc aer în piept, dar nu deschid ochii... Oare visez? Dacă da, chiar că nu-i deschid... alge... verde... verde-turcoaz... ăsta-i Balcicul! Alge-turcoaz,

alge-turcoaz, ce minunată alăturare: alge cu izul lor – verdele-turcoaz al mării la Balcic (a! astea sunt câteva marine de Pătraşcu)... verdele-turcoaz al mării la Balcic, văzut în toată adâncimea lui de sus, de pe terasa Grădinii Reginei Maria, suspendată deasupra hăului fără fund verde-turcoaz... verde-turcoaz... verde-turcoaz... sus!... alge şi scoici între dinţi...

Oo!... şi seara aceea, minunata seară aceea... cât de puţin am stat, doar trei zile – venisem de-abia din Germania şi am tras o fugă să-mi iau familia... oo, seara aceea, minunata seară aceea... i-am lăsat pe toţi pe terasă iar eu am plecat departe, pe plajă... briza mării aducea dinspre larg miros de alge, mirosul de alge, verde-turcoaz... valurile îmi clipoceau uşor la picioare cu văluri subţiri şi sfioase, de-abia dantelate de spumă... spumă primordială, bătându-mi uşor, timid, călduţ, gleznele...

Am luat-o înapoi şi, în kilometrul acela până la ai mei, am luat cu mine tot verdele-turcoaz mirosind a alge din toate mările şi oceanele lumii...

... Deschid încetişor ochii... mai întâi o pleoapă, încet, încet... las numai o lamă de lumină, apoi cealaltă pleoapă, altă lamă de lumină... mirosind a alge şi a verde-turcoaz...

... Ceaţă, da, ceaţă, aşa cum fusese prima senzaţie... o ceaţă subţire... întorc ochii spre stânga... ei!... ce mal abrupt se ridică de lângă umărul meu! Buza i se pierde sus, în hăurile cerului... să fi căzut?

... Întorc ochii către dreapta, uşor, fără să mişc capul... ceaţă... ceaţă... dar... trag aer în nări... de acolo vine izul verde-turcoaz de alge... da, de acolo...

... Deschid ochii mai mult şi întorc cu teamă capul... imediat, de lângă umărul meu drept, la nici două degete,

se deschide un hău de cel puțin trei sute de metri – ştiu să măsor din ochi, de când am fost la Buila-Vânturarița, la eclipsă... a, dar asta-i altă poveste spăimoasă, oare cum am reuşit să cobor eu de acolo?... eu, care visez în fiecare noapte că zbor...

... Întorc şi mai mult capul şi simt... oare ce simt?... golul cumplit din stomac, golul-spaimă de gol, golul-spaimă de iminența şi ireversibilitatea prăbuşirii-zdrobirii-muririi... dar şi golul-spaimă de beatitudinea plutirii infinit-finite până la finit-infinit...

... Gol-spaimă ce se strânge în vintre şi explodează în creier-ştiire, pendulând şi înmuind toată ființa într-o teamă... teamă...

- Nu-ți fie teamă!

Privesc spre picioare. Mai este cineva cu mine. La fel, lungit, cu hăul în stânga lui, cu zidul-spre-cer în dreapta... capul îi e uşor ridicat, se reazemă parcă pe ceva...

- Ce ai sub cap? întreb eu, în loc de orice replică.

- Ce ai şi tu... tot ce trebuie... (abia acum parcă simt ceva sub ceafă)... ranița noastră... ranița de drum... nu sunt multe, doar ce trebuie... adică ce ai, ce are fiecare, asta e...

Dau să mă ridic în coate...

- Nu, nu te ridica! Nu ai loc şi rişti să te arunci înainte de vreme!

... înainte-de-vreme... înainte-de-vreme...

- Ce înainte de vreme?

- Nu ştii? A! Eşti prima dată aici! Nu te văd prea bine, dar acum îmi dau seama şi te simt că eşti prima dată... ei, eu am fost, ştiu, am ratat atunci, m-au tras în sus... he-he-he! ce-au mai râs când le-am spus că am stat un an...

- Ce an? Dar deodată-mi vine-n minte... Doamne, ce îndepărtat... să fi fost... da, era pe vremea pastei de dinți pusă pe clanțe de uşi, chiar şi la profesori... da, în tabăra de la Braşov... ori Victoria?... asta în ce secol? Ne prosteam noi, puştanii, cu tot felul de încercări şi bezmeticării... da, asta a fost cu trasul de nouă ori în piept, adânc... dat afară până la refuz... şi tot aşa, de nouă ori, după care unul, care te ținea de la spate cu mâinile încrucişate pe piept, odată te strângea de-ți părea că-l vezi pe diavolul... eu... eu m-am scufundat pe fundul unei mări verde-turcoaz, unde am trăit *un an* printre peşti, scoici, meduze şi... sirene?! După *un an* am început să mă trezesc încet-încet... eram pe podeaua jegoasă, plină de rumeguş umed, noroios, a unei *crâşme irlandeze*... încet-încet, punctulețul de lumină pe care-l întrezăream, se mărea şi, deasupra mea, de la marginea unui cerc tot mai larg, veneau glasuri şi chipuri aspre de bețivi bărboşi, aplecați deasupra mea şi care râdeau de mine... într-un târziu m-am trezit, lungit pe mozaicul rece, cu colegii de cameră în jurul meu, râzând şi arătându-mă cu degetul:

- Ha, ha! Da bine ştii să te mai prefaci! Turnați apă pe el! porunci unul şi toți se repeziră să-şi umple paharele scârboase de plastic albastru cu buline albe în care-şi țineau pasta şi periuțele de dinți (aşa se spunea în afişul care anunța plecarea în tabără, că trebuie pastă şi periuță şi săpunieră şi... tot ce ai voie şi ce nu să-ți iei în geamantan... oare eu ce am în ranița de sub cap acum?).

- Am fost *un an* pe fundul mării! Capul mă durea cumplit, tâmplele-mi zvâcneau, şi, mai mult decât să mă fi ridicat în fund, nu reuşisem...

- Ha-ha! (Ce proşti, ăştia nu-şi dau seama că am fost *un an* pe fundul mării... dar unde sunt *irlandezii cei bărboşi?*).

- Am fost *un an* pe fundul mării, şi am dat să mă ridic, dar am căzut înapoi, ca un gândac, pe spate, neputincios... Ceilalţi m-au tras şi m-au pus în pat... Băi, ce i-am făcut?... Dă-l dracului, că se preface... Băi, dă-i vreo câteva palme!... Băăăă! Nu mai daţi, că mi-o ia capul din loc, băăă, nu mai daţi!

- Aşa a fost?

- Ce?

- Treaba cu un an pe fundul mării... (Ce dracu' e cu ăsta, doar n-am vorbit, de unde ştie?).

- Ştiu, aici toţi ne ştim unul pe altul... (Ia uite, ştie ce gândesc!)

- Unde aici?

- Aici, pe limba asta strâmtă de dinaintea hăului... dar tu n-ai cum să ştii, că eşti prima oară... da' stai... da' ai fost, înseamnă că, şi tu odată...

- Aici?

- Nu... de fapt, nu contează... aici, ori pe fundul mării... zici că pe fundul mării?...

- Îhm...

- Şi cum e... bine?

- Tare bine... of,of, da, tare bine, şi-i o culoare verde-albastru-turcoaz...

- Şi de ce te-ai întors?!

- Nu ştiu, cred că mi-or fi dat ăia palme şi când eram pe jos, pe mozaicul puţind a apă cu sodă, neagră, trasă cu teul...

- ... Poate nu ți-o fi fost timpul... ori poate or fi şi alte locuri... dar aici, îți spun eu, ăsta-i locul, nu prea ai cum să te tragă... pe mine m-au tras o dată, a doua oară nu cred... şi oricum, parcă prea vreau... şi zici că e frumos acolo?

- Da, tare frumos...

- Ştii, data trecută trebuia să mă pregătesc să trec prin Poartă...

- Ce poartă?

- Poarta! A! A, nu ştii? Păi n-ai trecut prin Poartă când te-ai dus pe fundul mării?

- Nn-nu!

- Ei, ce mai, ştiu că trebuie să treci prin Poartă...

- De unde ştii?

- De unde... ei, iaca ştiu... nu ştiu, aşa am ştiut când am fost aici data trecută... Poate de la celălalt...

- Care...

- Celălalt... aici niciodată nu eşti singur... mai e unul care ştie... nu-ți spune, cum spun eu acum, dar ştii şi ştii că ştii de la el, chiar dacă nu-ți spune... chiar mă mir de ce trebuie să-ți spun, când ar trebui să ştii...

- Poarta?

- Da, Poarta de Smarald...

- Smarald... Smarald...

- Da! Ia uită-te, dar aşa, uşor, să nu te prăbuşeşti, uită-te uşor în dreapta, cât merge privirea, vezi aşa ca o stâncă găurită, în larg?

- Parcă... da, parcă o văd, dar e învăluită în ceață...

- Ei, aia e! Nu te mişca până când trebuie...

- Dar când trebuie?

- Vei şti. Te vei rostogoli încet, ca în somn, vei pluti şi vei ajunge în valuri şi ele te vor duce spre Poartă... când

va fi timpul tău vei putea să vezi Poarta. Gaura e plină cu un zid, Zidul de Smarald. Să nu-ți fie teamă, vei trece prin el, e lichid.

- De unde ştii?

- Ştiu... Ți-am mai spus, ştiu pentru că ştiu că ştia şi celălalt... Şi acum aşteaptă... am obosit... când va fi să te prăbuşeşti, vei şti... mie mi se lasă pleoapele...

- Stai! Stai! Cum te cheamă?!

- Hmm... hmm... crezi că ştiu?... da' tu crezi că ştii cum te cheamă?... nu ştii... aşteaptă...

*

- Cum e?

- Cei doi au scăpat... unul cu piciorul rupt, celălalt încă nu ştiu, ceva intern cred, dar scapă...

- Şi ăsta?...

- Ăsta?... mă mir... de fapt nu mă mir la câte am văzut... habar n-am de ce... doar o lovitură în barbă... volanul... pare uşoară... n-a mai avut zile, ce să-i faci?

ÎNCHEIERE

“[…] Ieram cu bunică-tu odatî, trebuié să mierjim în Gohor la o nuntî sau la o cumietrii, nu mai ştiu. Era searî-searî, pi la nouî, cred-cî. Şi zîşim noi, hai s-o luăm prin şimitir, pi lîngî bisiericî, ni coborâm pi la punti şî-n jumati di orâ suntem în Gohor, nu faşim un şias jumati prin şialaltî parti. Coborâm noi dealu', sî întuneca di-acuma, şî cînd sâ ieşîm din şimitir, di sub gardu' di mărăşini iesî o scroafî cu purşeii guițând după ié, sî răpiedi şî ni miroasî pi la pişioari. Noi rămînim înlemniți, era şî întuneric, cum spuniem - înghețasîm. Pleacî scroafa, ni venim în firi. Ai văzut, Neculai? zîc io. Da, fimei, cruşi di aur, ptiu! Ăsta o fost sămn! Şî, măi, frățîoari, di şi coboram dealu di şi ni sî îngreunau pişioarili, debié am putut trieşi puntea şî ajunji la şuşă.

Am stăt noi şi-am stăt, nu ni încumetam sî faşim spri Gohor, ni gîndem tot la scroafa cu purşei din şimitirul bisărişii. Hai, Niculai, sî ni întoarşim, dă-o pupezîi di cumetrii, şini ştii şi-o fi pi-acasî! zîc io. Hai, fimei! Ni-am întors, da n-am mai luat-o prin şimitir, uiti am ocolit pi cărarea aiasta pi cari merjim acuma. Ni era fricî sî nu ni mai întîlnim cu scroafa aşieia… ăla o fost sămn, Doamni-Doamni, şi ni-ăm mai spăriet atunşi… Ajiunjim acasî, acasî nimini… Umblăm di jiur-împrejiur, dăm pisti Marşiel (Marcel este unchiul meu - n.a.), tremurând tot, în fundu' grădinii, la castraveț. Aldi mamî-ta, cu cari-l lăsasîm în grijî, l-o pus pi pat şi Dumnezău ştii pi undi

era plecatî. Ăsta, Marşiel, avé numa un an jiumati, da era o poznî… Eilei! di mic era poznî… cum s-o hi văzut sîngur, o luat o bucatî di măligî şî întins în grădinî s-o dus, la castraveț. O mîncat pînî s-o umflat, şî fărî sari, cî dacî lua şî sari nu era nimica… Eilei! şi-am mai tras cu iel atunşi, cît pi şi sî-l pierdim… ”

(Fragment dintr-o însemnare de jurnal, din 12 septembrie 1989. Amintirile bunicii mele se depănau în timp ce ne îndreptam spre satul în care m-am născut, pe aceeaşi cărare, neschimbată după aproape treizeci de ani).

***

În finalul volumului al doilea din **Istoria credințelor şi a ideilor religioase**, Mircea Eliade relatează (fără comentarii) o întâmplare petrecută la începutul anului 1940 în stația de autobuz de la Eleusis – acolo unde oamenii se închinau **Sfintei Demetra** chiar şi la mai bine de un mileniu şi jumătate după ce, în anul 396, goții migratori incendiaseră sanctuarul celebrelor mistere păgâne. S-a ivit ca din pământ o bătrână “slabă şi uscată, dar cu ochii mari” care, după ce i-a certat pe oameni că sunt răi şi egoişti, profețindu-le dezastre, a dispărut la fel de misterios, spre stupefacția mulțimii.

Evenimentul face parte dintre nenumăratele manifestări în lume ale unei realități oculte despre care pot depune mărturie mulțimi întregi de oameni. El a şi fost, de altfel, amplu comentat nu numai de presa vremii, ci şi în scrierile unor savanți contemporani, fără să i se găsească, fireşte, un loc pe vasta tablă a explicațiilor ştiințifice raționale. Căci o bătrână care apare pe nepusă

masă exact în locul unde secole de-a rândul misterul făcea parte din existenţa obişnuită a oamenilor şi unde generaţii după generaţii au practicat cultul celor două stranii zeiţe ale pământului, poate avea semnificaţii mult mai ample decât un simplu fapt divers receptat de mass-madia. Ea poate fi întruparea unui semn, a unui simbol, a unui mesaj transmis astfel de o realitate transcendentă despre care continuăm să nu ştim mare lucru, în ciuda numeroaselor credinţe ce i s-au consacrat. Cu atât mai mult cu cât apariţia ei îi contrariază deopotrivă pe oamenii de ştiinţă (cei dăruiţi experimentului riguros şi sistematic în limitele realităţii senzoriale), pe creştinii dogmatici (cei ce limitează hierofania la întruparea Logosului Christic) şi pe nenumăraţii atei preocupaţi exclusiv de semnalele vieţii terestre.

Dar nu asupra unor posibile interpretări dorim să atragem atenţia, ci asupra unui fapt mult mai simplu şi mai uşor de demonstrat din perspectiva unei relaţii între exoteric şi ezoteric: **funcţia fenomenului magic în existenţa cotidiană a oamenilor**. Ne-am amintit de această întâmplare într-o recentă cercetare de teren, când o bâtrânică din Săcel Maramureş, locuind singură într-o casă veche, cu busuioc aşezat sub icoane, ne-a invitat la grajd să ne arate viţeluşul adus pe lume cu câteva zile înainte de o junincă la prima fătare. Viţeluşul e frumos, spunea ea, n-are de ce să se plângă, dar e necăjită că, în momentul travaliului, coapsa dreaptă a junincii s-a învineţit din cine ştie ce pricină şi, ca urmare, una dintre ţâţele ugerului a rămas stearpă. Ceea ce n-o să-şi ierte niciodată este că l-a chemat atunci pe tehnicianul veterinar, în loc să apeleze, ca de obicei, la o

descântătoare. E sigură că dacă ar fi procedat de la început “cumsecade”, juninca n-ar fi păţit nimic rău.

Toate acestea, raportate la consideraţiile teoretice asupra magiei emise de atâtea mari personalităţi din domeniul etnologiei, filosofiei, psihologiei şi ştiinţelor pozitive care nu s-au lăsat antrenaţi de curentul pozitivist ce marchează gândirea modernă, resuscită mereu şi mereu o întrebare fundamentală: care să fie mecanismul ce ţine în acţiune perpetuă nişte credinţe şi practici despre care raţiunea noastră nu poate da seamă nici măcar în momentele ei de maximă concentrare? Să fie doar presiunea unei iluzii sau a unei autoamăgiri asupra conştiinţei oamenilor trăind în ignoranţă (cum se afirmă în mai toate lucrările de propagandă ştiinţifică împotriva “credinţelor deşarte”)? Sau poate că, deopotrivă, suntem în faţa unui tipar arhetipal pe care noi, încorsetaţi cum suntem în universul informaţional al sfârşitului de secol douăzeci, nu ni-l mai putem însuşi şi conştientiza?

Am preferat pentru un început de răspuns logica simplă şi onestă a unui Tudor Pamfile – un foarte harnic cercetător al fenomenelor magice din tradiţia românească – după care “veacurile cu nici un chip nu puteau consfinţi ceva spre paguba omului şi supoziţia că, într-adevăr, dacă n-ar fi avut o motivaţie mai adâncă bazată pe convingeri şi experienţe de fiinţă, magia şi-ar fi găsit de mult sfârşitul printre fenomenele cu caracter vremelnic ale istoriei”.

Fragment din *Argument* la cartea **Constelaţia magicului**, a regretatului Vasile Avram (*Editura Universitatea Creştină Năsăud, 1994).*

***

… iar celor ce încă nu cred în Neştiut, dar cred în mine, le pot spune că sunt unul dintre fericiții (sau nefericiții?) care au tras cu ochiul *dincolo…*

Mulțumiri

Nu pot încheia volumul fără a aduce un cuvânt de mulțumire prietenului meu drag, poetul Ioan Gligor Stopița, cel care mi-a prefațat prima ediție. Iar singurul semn adevărat de mulțumire şi prețuire este să redau, aici, chiar prefața acestei prime ediții.

Odată ce ai luat această carte în mână şi ai început să citeşti, nu te mai poți opri, te faci părtaş la sălbatica exorcizare a celui care a scris aceste povestiri crepusculare. După lecturarea primeia dintre ele, "O moarte pentru mai târziu", rămâi o clipă atârnat într-o certitudine metafizică. După câteva momente de năuceală, începi înfrigurat lecturarea celor cinci povestiri numite sugestiv "Cinci capete de cocoşi", într-un ritm tot mai alert, nemaiputându-te opri decât la sfârşitul acestui volum de proză remarcabil.

Am găsit aici o literatură senzorială care sfidează realitatea într-o încălecare de sensuri extraordinare şi într-o convulsie de geneză a acestor creații. Povestirile sunt nişte cristale cu nenumărate fațete de străluciri înfiorătoare şi de neînțeles. Dorința de a scrie a devenit dorința de a trăi a autorului exorcizat de enigme, veşnic neîmpăcat de răspunsuurile de până acum. Rândurile scrise sunt o confesiune a eului său tainic, plin de mister, într-o meditație în alte ipostaze existențiale. Cu un mare respect față de om (aici se vede şi contribuția majoră a părinților lui), pe care îl pune în valoare în laturile cele mai ascunse, cu destinul în mâini la răscruci de

labirinturi spațiale şi temporale. Te introduce într-o doxologie a lucrurilor comune, neînțelese, cu fenomene extrasenzoriale, în zone de transcendență în care ştiința devine neputincioasă. Din strada Zambilelor – un fel de Strada Mântuleasa a lui Mircea Eliade, - dintr-un poligon, un salon de spital, o cameră de hotel, o sală de judecată etc, te urmăreşte misterul unui vizionar hăituit de puternice drame interioare şi care se refugiază în ambianța ambiguă din afara realității.

Realitatea este numai un pretext al unui intelect neconformist care ne face să vedem "cai verzi pe pereți", iar dincolo, în imaginar, crează o lume cu legile ei imuabile unde adevărul merge la braț cu îndoiala, dar care ne oferă tot atâta desfătare ca şi cunoaşterea. Fantezia este totuşi bine temperată, raportul dintre activitatea conştientă şi cea subconştientă a personajelor este o analiză şi o intuiție totuşi conştientă a autorului, într-un vis cu ochii deschişi larg spre lucrurile pline de parfumuri enigmatice.

Am găsit în aceste povestiri fantastice (atât la propriu cât şi la figurat) o urmă a celui care caută cu disperare, dincolo de granițele meschine ale firescului, puteri magice inexplicabile, atribute fermecate în lupta eului propriu cu nimicnicia lumii, căutare pe care o au majoritatea celor ce vor să depăşească această stare de actualitate.

Cu această carte, autorul şi-a luat destinul în brațe, alunecând din pântecele omului obişnuit afară, pe panta unui ezoterism creativ, într-o lume care interacționează cu lumea noastră obişnuită. Oamenii "ciudați" vor rămâne scrişi în cartea pe care a purtat-o doar în mintea lui şi care între timp a devenit Prezență echivalentă cu Experiența şi Trăitul. O viață exploatată într-un mod obsedant în cele mai mărunte detalii ale ființei şi totodată o sintagmă care-i defineşte cel mai bine modalitatea strict personală de a se apropia de Viață.

De acum înainte autorul va trebui să ştie că “slujirea muzelor nu îngăduie deşertăciunea”(A.S.Puşkin) şi că “îndoiala îți oferă tot atâta desfătare cât cunoaşterea”(Dante).

Îți mulțumesc, bade George, pentru că dimensiunea magică, ezoterică şi fantastică a acestor povestiri crepusculare a cucerit romanticul din inima mea. Enigma mi-a înflorit în cutele cugetului şi pot să spun că “incredibilul se întâmplă lângă noi…”

Ioan Gligor Stopița

CUPRINS